

”... pentru tot ce înseamnă viață – Brăila mi-e suficientă. Ea este toată umanitatea”
Panaît Istrati

Fotograf: Constantin NEAGU

EX LIBRIS

Revistă culturală editată de
Biblioteca Județeană **Panaît Istrati** Brăila

Serie nouă, nr. 10,
2018 - Brăila

SUMAR

EDITORIAL

- 100 de ani România?..... 1
de Didi MILER

100 DE ANI DE ROMÂNIA

- Centenarul formării României mari: brăilencele și lupta pentru unitate națională.....2
de Ștefan AFTODOR
- Portul popular (II)..... 8
de Corina CIURARU, Ștefania BOTEZ
- Amintiri pentru cei de mâine. Interviu cu veterani de război*.....14
Ion VOLCU - coordonator

EVENIMENTE

- Clubul de vacanță 2018.....21
de Claudiu BRĂILEANU
- Editura *Proilavia* la Târgul de Carte23
de Teodora SOARE
- Săptămâna Europeană a Programării. Atelierul de tehnologie.....24
de Teodora SOARE

BIBLIOTECA - SPAȚIU PENTRU COMUNITATE

- În mijlocul comunității.....25
de Teodora SOARE
- BIBLIO-COMunitate.....27
de Elisaveta DRĂGHICI
- Atelierul *Să învățăm să programăm jocuri*.....29
de Monica IONESCU
- De vorbă cu psihologul...! Cu Luminița Filipoiu*.....30
de Adriana MÎNZU
- Muzica clasică fără secrete*.....31
de Stela BUZDUGAN
- Colorăm viața*.....33
de Camelia CHERCIU
- Proiect educațional *Orașul meu, orașul tău*34
de Doinița STANCIU

RUBRICA VOLUNTARILOR

- Portret de voluntar - Ionela FEDMAȘU.....36
- Portret de voluntar - Gabriel DURA.....38

BIBLIOFILIE

- LEXICON ROMÂNIO - LATINO - UNGARO - GERMAN...40
de Ion VOLCU
- Document de călătorie: *Pașaport de trecere al contelui de Roma din Brăila*.....42
de Elisaveta DRĂGHICI

FILE DE ISTORIE LOCALĂ

- Castelul de Apă - Simbol al Brăilei, de la strălucire la promisiuni.....44
de Teodora SOARE
- Din viața școlii brăilene, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea..... 49
de Geta ȘERBĂNESCU

PROIECTE

- Proiecte implementate de Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila. *Spațiu de recreere, învățare și socializare pe malul Dunării și Brăila - tărâmul pescăresc de altădată*.....53
de Dragoș Adrian NEAGU
- FABRICA DE POVEȘTI.....55
de Eduard Claudiu BRĂILEANU
- Proiect *Cartea vie a profesiei*.....56
de Teodora SOARE și Roxana NEAGU
- Revista culturală *Luceafărul literar și artistic*.....58
de Teodora SOARE

BIBLIOTECARI ÎN ASOCIAȚIE

- Biblioteca Comunală Măxineni.....59
de Teodora SOARE, Roxana NEAGU

LUMEA CĂRȚILOR

- Recomandări de lectură.....60
de Roxana NEAGU
- Lansări de carte 2018 - Selectiv.....67
de Laura CAPLEA
- Biblioteca în statistici69
de Dana Ștefania CIUTACU

COLABORATORI EXTERNI

- Gala Filmului Românesc Dedicat Centenarului Primului Război Mondial - Vrancea Eroică - Anul Mărăști, Mărășești, Oituz.....70
de Adrian ȚIGLEA
- Aspecte ale realizării comicului în romanele lui George Călinescu - comicul de caracter și de situație.....72
de Valentina CHELU
- Școala și biblioteca.....76
de Lenuța CHIRSANOV

100 de ani de România?

Răscruci existențiale ale Europei au făcut posibil, acum 100 de ani, să ne sfințim din nou între hotarele milenare ale neamului românesc. Pe altarul numit Alba Iulia, cu mic cu mare, românii au rostit în 1918, prin vocea celor 1.228 de delegații, un *DA* pentru veșnicie, un *DA* pentru o Românie modernă *cu toți frații laolaltă*.

Chiar dacă ne-am numit daci, olași, vlahi, ardeleni, moldoveni, munteni, dobrogeni, cu toții am trăit laolaltă, cu bucuriile și necazurile noastre, iar vicisitudinile vremurilor nu au reușit să ne risipească în cele patru zări.

Vechimea noastră ca popor nu vine de zece decenii - vârsta României moderne se pierde în trecutul nostru. Burebista și Decebal, vitejii voievozi ai Țărilor Române, Mihai Viteazul, căruia neprietenii s-au grăbit să-i jertfească trupul pentru că a îndrăznit să-i aducă pe frați sub același sceptru, Prințul Miciei Unirii - Alexandru Ioan Cuza, Carol I și Ferdinand Întregitorul, au construit cu toții coloana infinită a poporului român, conștientizând unitatea de neam, limbă și credință.

Prin fiii și ficele sale, Brăila a participat la susținerea actului memorabil de la Alba Iulia de acum 100 de ani. Nu putem da uitării acțiunile dascălilor Liceului *Nicolae Bălcescu*, reuniți în jurul profesorului Leonte Moldovan; nu putem da uitării jertfa ostașilor noștri din Regimentele 38 *Neagoe Basarab* și 3 *Franța* care au scris cu sângele lor pe tricolor *Pe aici nu se trece*; nu-l putem da uitării pe comisarul Alexandru Popovici, executat de ocupantul german pentru că a susținut și servit cauza națiunii sale.

Iată de ce astăzi, la ceas aniversar, cu toții trebuie să rostim un *DA* și să ne sfințim cu semnul crucii pentru a păstra neîntinată moștenirea noastră. Oare câți dintre noi conștientizăm va-

loarea acestor comori - limbă, neam, credință - păstrate și apărate de multe ori cu prețul vieții. Oare câți dintre noi ne dăm seama că trăim momente istorice.... Generația mea a avut norocul să fie părtașă la împlinirea a 100 de ani de la recunoașterea internațională a Miciei Uniri, a 100 de ani de la întronarea lui Carol I pe scaunele voievodale ale mușatinilor și basarabilor, ca rege și a 100 de ani de la proclamarea independenței României. Astăzi, tu ești cel căruia Pronia cerească i-a hărăzit această mare sărbătoare. Acum ți-a venit rândul, ție, cetățean al României moderne, să cinstești cum se cuvine acest eveniment, să-i aduci prinosul tău de recunoștință.

Sper că într-o lume în care toți căutăm vinovații în exteriorul nostru, spusele lui Vasile Demetrescu-Brăila, luptător pentru unitate națională la 1918, adresate fiului său într-o scrisoare din 1940, *noi generația marii uniri suntem vinovați de dezastrul țării*, să nu ne bântuie. Nepăsarea, înstrăinarea de tot ce este românesc, renunțarea la tradițiile și credința noastră nu ne fac mai puternici, ci ne pot face să ne pierdem în anonimat. Suntem într-o uniune politică și economică europeană, suntem în cea mai mare alianță politico-militară, dar acest lucru nu este de ajuns. Avem nevoie de încredere în forțele noastre, de loialitatea semenului nostru, de unitate în acțiunile noastre interne și internaționale, pentru că altfel, doar în cărțile de istorie vom mai vorbi despre România.

Didi MILER

Centenarul formării României Mari: brăilencele și lupta pentru unitate națională

O apariție editorială din anul 2017, circumscrie preocupărilor istoriografiei române de a marca prin investigare erudită Centenarul formării României Mari, tratează un subiect mai puțin abordat de istoriografia română: implicarea femeilor în războiul de întregire națională. Autorul chiar accentuează această implicare prin sintagma *Bătălia lor*¹, fapt care încearcă să sublinieze situația specială a femeilor într-o chestiune atât de bărbătească: confruntarea militară. Această carte m-a impulsionat să scriu articolul de față, în care urmăresc să surprind câte ceva din rolul brăilencelor și situația lor în anii atât de dificili ai primei conflagrații mondiale. Mame, surori, fiice ale militarilor care luptau pe front, femeile din Brăila ne apar în multiple ipostaze, de la eroine la victime ale necruțătorului război.

Eroinele Brăilei

Nu ne vom opri asupra unor personalități feminine, precum Anastasia Filipescu², cea care a condus Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, înființată în 1910³, Ana Aslan sau Maria Filotti, a căror contribuție la efortul desfășurat de națiunea română în războiul de întregire

națională a fost succint reliefat⁴, ci atenția ne este îndreptată asupra unor figuri mai puțin cunoscute, acele femei care au rămas în orașul Brăila și au fost nevoite să se adapteze la cumplitele condiții produse de înfrângerile din toamna anului 1916 și la coordonatele impuse de ocupant după data de 23 decembrie 1916.

Într-adevăr, după entuziasmul intrării în război, înfrângerile dramatice din toamna anului 1916 au generat derută, spaime, un val de refugiați și de răniți care puneau la grea încercare capacitatea administrației orașului Brăila de a gestiona corespunzător nenumăratele probleme. În acest context, un moment cu adevărat epic le-a avut în prim-plan pe mai multe brăilence, între care se distinge Stela Popovici, eroina care a încercat să-i ajute pe mai mulți militari români să fugă din Brăila aflată sub ocupație germană, din 23 decembrie 1916. Stela Popovici l-a adăpostit pe unul dintre ei, sublocotenentul Ioan Grigorescu, mărturisind și motivația care o încerca, deși era conștientă de primejdie, adică ceea ce *ar trebui să facă orice bun român care simte durere pentru țara și armata noastră*, și care crede în *cauza sfântă*⁵. Ceilalți patru ofițeri români erau locotenent Petre Mateescu, căpitan Dumitru Alexandrescu, Nicolae Iorga, locotenent de rezervă și Petre Ghițescu, pilot de aviație. Trei dintre aceștia au fost ascunși o vreme de alte două femei din Brăila, surorile Ivănușcă. De fapt, cele două surori au salvat de la moarte 5 ofițeri români grav răniți în luptele din toamna anului 1916. În condițiile în care Brăila a intrat sub ocupație germană, cei 5 ofițeri români au fost îngrijiți și ținuți ascunși la una dintre surori (numele în urma

¹ Alin Ciupală, *Bătălia lor. Femeile din România în primul război mondial*, Editura Polirom, Iași, 2017, p. 165.

² Familia Filipescu a stăpânit moșia satului Filipești, care-i poartă astfel numele. De fapt, acest sat își leagă numele de Constantin N. Filipescu (1807 - 1854), membru al Adunării Obștești a Țării Românești și ministru de finanțe. Constantin N. Filipescu a fost înmormântat în cimitirul satului Filipești. Constantin este frate cu vornicul Grigore Filipescu, cel care a fost căsătorit cu Anastasia Filipescu. Despre consemnarea mormântului lui Constantin Filipescu în satul Filipești a se vedea Grigore G. Tocilescu, G. I., Lahovary, C. I., Brătianu, *Marele dicționar geografic al României*, vol. IV, Stab. Grafic J. V. Socecu, București, 1901, p. 364.

³ Anastasia Filipescu a fost președinta SONFR între anii 1910 - 1918 și s-a remarcat prin eforturile depuse pentru ca societatea să aibă filiale în toată țara și, pentru a-și atinge menirea, a contribuit la construirea spitalelor de campanie, la îngrijirea răniților și invalizilor de război. Alin Ciupală, *op. cit.*, p. 165.

⁴ Pentru toate aceste personalități a se vedea Horia Tănăsă, *Brăila în Războiul Integrității naționale 1916 - 1919. Contribuția militară*, Muzeul Brăilei Carol I, Editura Istros, Brăila, 2016, p. 243 - 269.

⁵ Stela Popovici, *În pușcărie la nemți*, în *Calendarul de război al ostașilor români, 1919*, întocmit de Aristiția D. Pompeiu, Institutul de arte grafice C. Sfetea, București, f. a., p. 182 și p. 187.

căsătoriei era Ciopală), în pivnița casei⁶. Doi dintre ofițeri s-au însănătoșit după ceva vreme și au putut să fugă din Brăila cu o barcă pe Dunăre, în condiții foarte grele, căci era iarnă, iar apa era plină cu sloiuri de gheață. Însă trei dintre aceștia nu au reușit să scape din Brăila.

Aceasta deoarece atât Stela Popovici, cât și locotenentul Petre Mateescu i-au dezvăluit ziaristului Petre Ionașcu *taina lor*, care, la rândul său, i-a spus unui fost ziarist în care avea încredere, comisarul Marcel Stănescu, despre sublocotentul Ioan Grigorescu. Marcel Stănescu, *monstru fără nici un pic de conștiință*, l-a denunțat pe Ioan Grigorescu poliției germane și acesta a fost arestat în data de 6 octombrie 1917, ulterior fiind arestați și ceilalți ofițeri români ascunși în Brăila (6 noiembrie 1917), care încercaseră fără succes, prin mai multe metode (deghizați în uniforme militare maghiare sau folosind aeroplanul din satul Gemenale) să treacă frontul, în Moldova, pentru a lupta de partea armatei române.

Stela Popovici - în uniformă pușcării Delitzsch⁷

După arestarea ofițerilor români, a urmat arestarea a încă 27 de persoane, între care Stela Popovici și mama sa, Paraschiva Popovici, gazetarul Petre Ionașcu, acuzați apoi în mod fals de spionaj și condamnați la moarte sau la mulți ani

de închisoare. Stela Popovici descrie condițiile din închisoare: *o celulă în care nu vedeam lumină niciodată... un pat de scânduri fără nimic ca așternut*. Mai mult, eroina din Brăila se plângea de anchetatori că, *brutalizându-mă atât de rău, mi-am pierdut cunoștința*⁸. În fine, sentința a fost dată de *Curtea Marțială nemțească fără să ni se îngăduie să avem apărătorii noștri*⁹, iar pedepsele au fost foarte dure. Ofițerii români au fost condamnați la moarte, dar și o doamnă, Elena Papandi, în timp ce alte femei au primit pedepse cu închisoarea: Marioara Ionașcu și Paraschiva Popovici (1 an), Stela Popovici și Mary Sfetescu (3 ani), Ecaterina Mazuchi (1an și 8 luni). De reținut că, după cum relatează Iulia Verona, mama sa, Irina Sp. Davis, a intervenit la comandantul german al Garnizoanei Brăila, solicitând *în numele femeilor din acest oraș*, ca pedeapsa cu moartea să fie comutată în închisoare¹⁰.

De la stânga la dreapta:

Elena Papandi, belgianca Caymacx, Maria Sfetescu, Stela Popovici, Ecaterina Mazuchi¹¹

Până la urmă, cei condamnați la moarte au avut pedeapsă comutată la 10 ani de închisoare, iar cele 5 femei au fost trimise, în data de 15 februarie 1918, în închisoarea din Delitzsch, de lângă Leipzig. Stela Popovici își amintește de una dintre femeile cu care se afla închisă, *o biată țărăncă, acuzată că adăpostise pe un soldat român la dansa în casă*¹², și descrie condițiile grele la care a fost supusă după condamnare: *drumul către Germania a fost îngrozitor, am dormit în patru pușcării până să ajungem la închisoarea din Delitzsch care era un castel părăsit și amenajat pentru închisoare*, unde mai erau peste 300 de

⁸ *Ibidem*, p. 186.

⁹ *Ibidem*, p. 188.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Sursa *Ibidem*, p. 189.

¹² *Ibidem*, p. 190.

⁶ Serviciul Județean Brăila al Arhivelor Naționale (mai jos SJAN, Brăila), *Fond Familial Verona F. Alexandru*, f. 12.

⁷ Sursa Stela Popovici, *art. cit.*, p. 180.

femei din Franța, Belgia și Marea Britanie¹³. Eliberate de socialiștii germani din închisoare, la data de 1 noiembrie 1918, brăilencele nu au fost scutite de suferințe, căci întoarcerea în țară a fost o călătorie de 3 săptămâni, plină de chinuri și de privațiuni de tot felul¹⁴.

Maria Sfetcu și Ecaterina Mazuchi

Cea mai bravă atitudine în fața ororilor războiului a fost dovedită de brăilencele din spitalele locale, asistente, medici, surori de caritate, care s-au dedicat întru totul îngrijirii răniților și muribunzilor, victime ale confruntărilor militare. Cele mai multe au slujit la Crucea Roșie, în cele 15 spitale din Brăila, existente în decembrie 1916¹⁵. Dintre acestea s-au remarcat în mod deosebit Elena Pantelli¹⁶, președinta Filialei Brăila a Crucii Roșii¹⁷ și Olga Demetriade, ce deținea o

funcție de conducere în Spitalul Comunal, atunci când Brăila a intrat sub stăpânirea Puterilor Centrale. Olga Demetriade nu s-a lăsat intimidată sau înfricoșată de apariția trupelor bulgare care amenințau depozitul spitalului, puțin după 23 decembrie 1916. O membră a Crucii Roșii, Neli Cornea, care ne-a lăsat un impresionant *Jurnal* din vremea războiului, consemna că Olga Demetriade: *cu energia-i cunoscută s-a înfățășat generalului comandant german și datorită tăriei personalității ei a izbutit să depărteze primejdia, ce amenința depozitul spitalului*¹⁸. Caracterizarea continuă cu un pasaj ce ne dezvăluie dimensiunile epice ale acestei personalități: *Aici, în Brăila, este d-na Olga Demetriade, sufletul spitalului. Predestinată ca să stăpânească, cu un prisos de energie cum rar se află și cu o mărinimoasă jertfire de sine, d-na Demetriade este simbolul adevăratei surori de caritate. În sufletu-i ales, cu evanghelia milei, aducând la împlinirea datoriei toată duioșia și dragostea de țară a Româncei, aleargă ziua și noaptea ștergând lacrimi, alinând dureri, mângâind răniții. Așa o văd mereu de când o cunosc, luminoasă în frumusețea devotamentului și a jertfei. Este o adevărată mamă a răniților, cum o numesc eroii. Dacă ar fi fost toate surorile de caritate la înălțimea îndatoririlor luate ca doamna Demetriade, nu sar fi văzut nicio defecțiune*¹⁹. De reținut aici că întreaga activitate a Crucii Roșii din România se afla sub patronajul Reginei Maria²⁰, în care Olga Demetriade își găsea modelul, și sub coordonarea unui mare medic brăilean, de origine aromână, Mina Minovici.

Devotamentul cu care surorile medicale i-au îngrijit pe răniții din spitale a fost de asemenea la înălțime. Iată cum descria îndârjirea cu care își îndeplinea datoria Neli Cornea, în 18 ianuarie 1917: *Cu troienile-n piept merg la spital. Nu renunț, nu dau îndărăt, cu toate că*

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*, p. 191.

¹⁵ N. Petrovici, *Brăila sub ocupațiune: 23 decembrie 1916 - 10 noiembrie 1918*, Studiu introductiv și note Cristian Constantin, Editura Istros, Brăila, 2018, p. 119 - 120.

¹⁶ Era soția dr. St. Pantelli, medicul primar al orașului Brăila. N. Petrovici, *op. cit.*, p. 116.

¹⁷ După Nicolae Petrovici, președinte al Filialei Brăila a Crucii Roșii era G. Popescu, directorul Băncii Naționale. G. Popescu a fost cel care s-a opus bulgarilor, atunci când aceștia jefuiau depozitul Crucii Roșii. *Ibidem*, p. 89.

¹⁸ Neli Cornea, *Însemnări din vremea războiului (jurnal)*, Editura Librăriei H. Steinberg & fiu, București, p. 62.

¹⁹ *Ibidem*, p. 65.

²⁰ Printre acțiunile reginei Maria menționăm și ajutorul de 200 000 de lei acordat în data de 1 august 1918 pentru invalizii de război (și nevoiașii) din teritoriul ocupat, ajutor distribuit tot de femeile din Crucea Roșie și Societatea "Ortodoxă Națională a Femeilor Române". Pentru Brăila, au fost desemnate Aristia D. Pompeiu și Ana G. Dragu. Conform Sublocotent Mihăescu Alexandru, *Darul Majestății sale Regina Maria, în Calendarul de război al ostașilor români, 1919*, întocmit de Aristia D. Pompeiu, Institutul de arte grafice C. Sfetea, București, f. a., p. 164.

toți mă sfătuiesc să stau binișot acasă, cum face majoritatea cocoanelor. Mi-e milă de bieții răniți să-i las în părăsire²¹, îndârjire care amintește de rigoarea cu care asistentele britanice și-au făcut datoria în România în timpul războiului²², unele activând o perioadă chiar și în Brăila²³.

O contribuție cel puțin la fel de însemnată au avut-o femeile din Brăila prin intermediul acțiunilor de ajutorare a familiilor invalizilor de război. Colecte publice, serbări organizate pentru strângerea de fonduri sau organizarea unor comitete au fost formele prin care cele mai de seamă femei din Brăila și-au depus efortul pentru ca suferințele celor loviți de război să fie alinate. Un astfel de comitet se numea *Familia luptătorilor*, condus în 1918 de Filip T. Apostol, prefectul județului, dar care era secondat de Elena Pantelli, în calitate de coordonatoare a Crucii Roșie. Dintre femeile care se aflau în acest comitet se remarcă și Elena Verona, din ilustra familie originară din Dalmația, dar stabilită cu afaceri la Brăila²⁴.

Amalia Verona - membră a Crucii Roșii- Brăila²⁵

²¹ Neli Cornea, *op. cit.*, p. 70.

²² Costel Coroban, *Potârnicile gri. Spitalele Femeilor Scoțiene în România, 1916 – 1917*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2012.

²³ Cristian Constantin, *Studiu Introductiv în Nicolae Petrovici, op. cit.*, p. 24.

²⁴ SJAN, Brăila, *Fond Prefectură*, Dosar 70/1918, f. 5 - 6.

²⁵ SJAN, Brăila, *Fond Familial Verona F. Alexandru*, Dosar 15.

Nu mai puțin de 175 de invalizi de război erau ajutați de Crucea Roșie în iulie 1918 cu sume ce depășeau 3500 de lei²⁶.

De reținut că unii invalizi de război solicitau ajutorul Crucii Roșii pentru că erau tratați necorespunzător de autoritățile locale. Mai mult, în 9 septembrie 1918, un comitet de doamne a organizat o serbare în folosul invalizilor de război reușind să strângă o sumă importantă, 44.587 lei²⁷. O formă însemnată prin care doamnele din Brăila se implicau în strângerea de fonduri erau reprezentațiile teatrale și serbările din Grădina Publică, banii fiind astfel folosiți cum s-a menționat mai sus pentru ajutorarea celor afectați de război. În septembrie 1918, în evidențele Crucii Roșii erau 529 invalizi de război (219 locuiau în orașul Brăila, iar restul în satele județului), dar soseau continuu invalizi din Moldova, fapt care o făcea pe Elena Pantelli să spună că *numărul sporește neconținut*²⁸.

Nu doar invalizii de război erau parte din preocuparea doamnelor din Brăila pentru filantropie și întrajutorare. În luna mai 1917, mai multe reprezentante de vază ale unor familii brăilene au hotărât să formeze 6 comitete ce aveau drept scop strângerea de ofrande în bani și îmbrăcăminte, mai cu seamă pentru familiile mobilizaților în război, iar în iulie 1917, Olga Demetriade și Elena Pantelli primeau donații pentru convalescenții din spital²⁹.

Victime și supraviețuitoare

Evenimentele dramatice din toamna anului 1916, mai cu seamă înstăpânirea forțelor Puterilor Centrale asupra orașului și județului Brăila, au pus femeile într-o situație teribil de vulnerabilă, iar prima manifestare a supremației ocupantului era violul. Din acest punct de vedere trupele bulgare au provocat o teribilă traumă. Mărturiile din două sate ale județului Brăila, Cotu Mihalea și Gropeni, sunt cât se poate de elocvente: *Trupele bulgare au intrat în sat <Cotu Mihalea> în ziua de 23 decembrie <1916>, unde au stat numai 24 de ore... în aceste 24 de ore soldații bulgari au violat aproape toate fetele și femeile din sat, pe*

²⁶ *Ibidem*, f. 12.

²⁷ *Ibidem*, f. 69 - 72.

²⁸ *Ibidem*, f. 24, 53 și 60.

²⁹ I. Munteanu, *Robia germană. Brăila sub ocupația dușmanului*, Editura Proilavia, Braila, 2016, p. 34 și 134.

multe din ele chiar în fața bărbaților...!³⁰ Această consemnare dramatică este confirmată pentru comuna Gropeni de învățătorul Ioan Bogoiu, care nota: *sub ocupația din urmă... satul a dus-o rău. În primele zile de ocupație a fost o batjocură, mai ales pentru femei; fiindcă au trecut aici în primele rânduri armata bulgară și turcă*³¹. În primele zile ale ocupației, groaza de bulgari, care săvârșeau adevărate orgii și prădăciuni, a determinat multe brăilence speriate să se refugieze sub protecția zidurilor spitalului în care își desfășura activitatea Crucea Roșie. Neli Cornea reda astfel situația: *Cum Crucea Roșie rămăsese singura noastră redută – fiind internațională – deodată se umplu spitalul de cucoane... <care> s-au îngrămădit între zidurile ocrotitoare ale Crucei Roșii, stând acolo câteva zile și nopți*³². De fapt, multe dintre femei au căutat să-și găsească locuri de refugiu în zone cu un grad mai mare de protecție. Din sate, femeile din familiile mai înstărite și învățătoarele au căutat un loc mai sigur în oraș. Spre exemplu, învățătoarele Maria Rădulescu, Ana Grigorescu, Alexandrina Constantinescu din comuna Gropeni, se aflau la Brăila în iarna anilor 1916 - 1917³³, la fel cum se întâmpla și cu învățătoarele Ecaterina Căpriță, Dumitra Cerna și Alexandrina Rădulescu din comuna Viziru³⁴.

Cu soții sau fiii plecați pe front, multe femei luptau cu disperare pentru supraviețuire. Chiar Eufrosina N. Țino, mama avocatului Traian Țino, mobilizat pe front, a fost nevoită să solicite ajutor de la Administrația Financiară, în decembrie 1917, pentru a obține o parte din salariul fiului ei, căci nu avea vreo sursă de întreținere³⁵.

Mărturiile documentare, dar și cele memorialistice vin să accentueze situația dramatică pe care femeile au continuat să o cunoască și după impactul cuceririi. Aceeași sursă de încredere, Neli Cornea, nota, în ianuarie

³⁰ Alexandru A. Mareș, *Români în războiul de întregire a neamului. Din suferințele populației și ale prizonierilor*, în http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/romani-razboiul-intregire-neamului-suferintele-populatiei-ale.

³¹ Ioan Bogoiu, *Schiță monografică a comunei Gropenii*, în *Analele Brăilei*, nr. 3 - 2, 1931, p. 133.

³² Neli Cornea, *op. cit.*, p. 62.

³³ SJAN, Brăila, *Fond Prefectura Județului Brăila*, Dosar 1/1917, f. 17.

³⁴ *Ibidem*, Dosar 63/1917, f. 3.

³⁵ SJAN, Brăila, *Fond Primăria Municipiului Brăila*, structura II, dosar 22/1918, filele 24 - 25.

1917: *deunăzi dimineața doi nemți au împușcat două femei, - mama și fata - de la mahala, pentru că s-au opus să le ia grăsimea unui porc tăiat curând. Într-una din nopți iar, doi turci au decapitat, în înțelesul strict al cuvântului o femeie, - ovreică*³⁶. De altfel, dacă urmărim informațiile păstrate în rapoartele poliției Brăila către Prefectură surprindem fără greutate că evenimentele reprobabile din timpul nopților aveau cu predilecție (peste jumătate din cazuri) femei drept victime ale furturilor³⁷. Femeile erau furate de tot ce se putea: animale din gospodărie (vacii, oi, porci, capre, păsări), haine, bijuterii, bani, lemne etc³⁸.

Cu siguranță, nu putem limita perspectiva doar la femeile eroine care se sacrifică pentru idealul național. Realitatea era mult mai complexă. În orașul aflat sub ocupație, prostituția a cunoscut chiar o înflorire față de perioada anterioară. Prezența unui număr mare de ofițeri și soldați, condițiile foarte grele de viață, diversele restricții și numeroasele privațiuni le împingeau pe multe femei să urmeze această cale. Jurnalul Călei Serghi surprinde realitatea practicării celei mai vechi meserii din lume la Brăila:

- *Unde ai locuit la Brăila când v-ați refugiat? mă întreabă <Mihail> Sebastian.*

- *La început într-un bordel... O casă deochiată. Când mama a descoperit că vecinele sunt prostituate, a scos un țipăt de parcă ar fi văzut un șoarece...*

- *Și cum ați nimerit în casa deochiată? vrea să știe Sebastian.*

- *Provizoriu. Tata, în orice situație complicată, spunea <provizoriu>*³⁹.

Relatarea Călei Serghi este completată de cea a Nelei Cornea, tot din Brăila, din ianuarie 1917: *Ofițerii și mai ales nemții petrec. Sunt cuceritori.... Tovarășe de chefuri lesne să gălesc. Femei ușoare, câtă frunză și iarbă. Sunt multe, care petrec cu dușmanul, pe când țara geme ocupată. Dar să nu zgândărim aceste lucruri. Să împrăștiem cenușa uitării peste ele...*⁴⁰. De

³⁶ Neli Cornea, *op. cit.*, p. 68.

³⁷ SJAN, Brăila, *Fond Prefectura Județului Brăila*, Dosar 15, *passim*.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ Călea Serghi, *Pe firul de paianjen al memoriei*, Editura Polirom, București, 2013, p. 38 - 40.

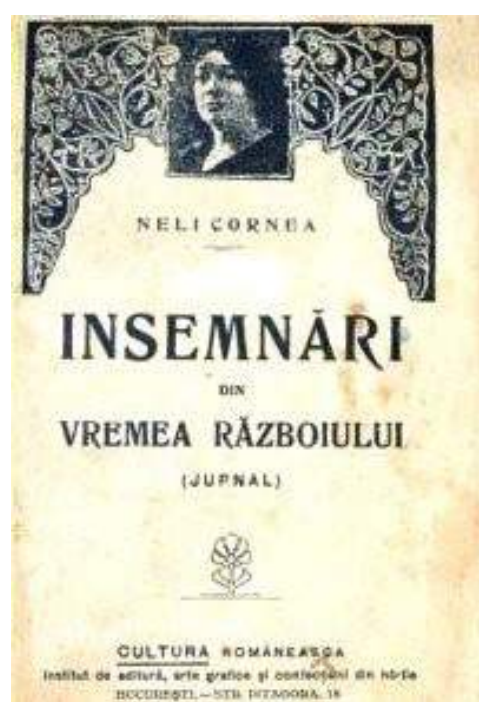
⁴⁰ Neli Cornea, *op. cit.*, p. 79.

asemenea, Stela Popovici nota că ieșea pe stradă cu sublocotenentul Ioan Grigorescu, *sfidând pe cuconițele noastre care se plimbau cu turcii și cu nemții la braț și totodată plângeam... această stare de decădere în care ajunseseam*⁴¹.

Aceste informații sunt cumva în acord cu ceea ce scriau ziarele brăilene *Expresul* (în care se amintea despre *cazinoul ofițeresc din strada Sf. Nicolae (casa Oancea)* unde în vremea ocupației germane se petrecuseră *cele mai rușinoase orgii pe care le-a văzut vreodată Brăila*⁴²) și *Dreptatea* în noiembrie 1918, deși relatarea lui State Teodorescu era cumva exagerată și stigmatizantă (*lăsasem femeii și fete cinstite și legăsisem în marea lor majoritate prostituate*⁴³), căci își exprimase tranșant și subiectiv opinia despre problema prostituției, într-un articol publicat în 1915, intitulat ***Prostituția și degenerarea neamului***⁴⁴. Chiar Nicolae Petrovici atrăgea atenția în cartea sa, printr-un caz concret, *cum de sunt purtate prin gura ticăloșilor, atâtea doamne din buna societate brăileană, cunoscute ca femei serioase și oneste*, căci cu prea multă răutate se calomnia mai ales de *tineretul venit din război*, numiți de Petrovici chiar *acești tineri inconștienți și fără educație*⁴⁵. Desigur, fenomenul prostituției a fost amplificat în vremea ocupației în orașul care avea deja un renume în acest sens, dar exacerbară a unei situații dincolo de dimensiunile reale (dimensiuni întrezărite din rapoartele poliției)⁴⁶ este parte din aceeași nonviziune care deturbează înțelegerea și analiza corectă a fenomenului istoric prin

trivializare. De reținut că ocupanții germani au încercat să reglementeze desfășurarea prostituției în oraș, prin indicarea unor domiciliu, stabilirea prețurilor pentru o *vizită*, organizarea unui spital sau pedepsele ce urmau să fie aplicate acelor care încălcau dispozițiile sau *prescripțiunile*⁴⁷.

Din cele prezentate mai sus observăm situația complexă pe care au cunoscut-o brăilencele în vremea Marelui Război. Ne impresionează tăria de caracter pe care au dovedit-o femei precum Olga Demetriade sau Elena Pantelli, sau devotamentul pentru *cauza sfântă* a unor eroine precum Stela Popovici, la fel cum deplângem soarta tragică a multor femei devenite victime ale ocupanților, mulți cu un comportament mai degrabă barbar decât onorabil, așa cum ar fi impus ținuta de militar. Așadar, sacrificiile pe care le-au săvârșit femeile din Brăila sunt parte din amplul efort al întregii națiuni române pentru ca anul 1918 să rămână în istoria românilor drept momentul cel mai însemnat al desăvârșirii unității naționale.

Prof. dr. Ștefan AFTODOR
Președinte Filiala Brăila a
Societății de Științe din România

⁴¹ Stela Popovici, *art. cit.*, p. 182.

⁴² *Expresul*, an XIII (1918), nr. 1, 19 noiembrie 1918, p. 2. Informații și la Cristian Constantin, *Studiu introductiv*, în N. Petrovici, *op. cit.*, p. 33.

⁴³ *Dreptatea Brăilei*, an V, nr. 87, Brăila, 8 decembrie 1918, p. 1 – 2; Cristian Constantin, *Studiu introductiv*, în N. Petrovici, *op. cit.*, p. 31.

⁴⁴ State Teodorescu, *Prostituția și degenerarea neamului*, în *Dreptatea Brăilei*, an II, nr. 49, Brăila, 21 mai 1915, p. 1. În acest articol State Teodorescu o înfierează pe *celebra proxenetă Adela*, despre care scrie că vânduse *pe piață peste 75 000 de fete* <sic!>, fără a-și disimula în scriere prejudecățile misogine într-un stil gazetăresc mai degrabă de mahala, probabil gustat de cititorii gazetei.

⁴⁵ N. Petrovici, *op. cit.*, ed. 2018, p. 175 - 176.

⁴⁶ În data de 23 martie 1918 *prostituatele clandestine* Roza Marin Mitu, Ecaterina Gheorghiu și Sofia Ionescu, *din strada Mihai Bravu nr. 50, au provocat scandal între mai mulți soldați turci și germani care s-au bătut între ei*, SJAN, Brăila, *Fond Prefectura Județului Brăila*, Dosar 15, f. 86.

⁴⁷ Ioan Munteanu, *op. cit.*, p. 129 - 130.

Portul popular românesc (II)

Parteneriatul dintre Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila și Arhivele Naționale - Serviciul Județean Brăila este vechi, se poate număra în ani și în multe proiecte comune, cele mai multe vizând istoria locală și memoria culturală a județului Brăila.

În anul Centenarului, în care toată simțirea românească sărbătorește 100 de ani de la Marea Unire din 1918, nu aveam cum să nu continuăm colaborarea dintre noi. De data aceasta am decis să demarăm, în paginile revistei *Ex Libris* a bibliotecii o serie de articole dedicate cărților poștale care prezintă frumusețea portului nostru tradițional, cărți poștale existente în colecțiile Arhivelor Naționale - Serviciul Jude-

țean Brăila. Alături de noi a fost Ștefania Botez, consilier superior în cadrul acestei instituții care a identificat în arhive toate cărțile poștale vechi ce conțin informații despre portul tradițional românesc.

În acest număr al revistei continuăm prezentarea imaginilor reprezentative pentru costumul popular din diferite zone ale țării.

Cărțile poștale aparțin unor donații denumite *Fondul Familial Ciocîrdia*, *Colecția Fotografii*, *Colecția Lucian Enescu* și *Fond Personal Marinescu T. Gheorghe*. Imaginile vor spune mai mult decât cuvintele noastre. Vă invităm să admirați finețea încă nealterată a portului nostru românesc.

Sălișteancă, Carte poștală necirculată, (proveniență: Iosif Ștefania, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția *Fotografii*.

Româncuță din Rășinar, Carte poștală necirculată, (proveniență: Iosif Ștefania, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția *Fotografii*.

Botez țărănesc, Carte poștală necirculată, (proveniență: Iosif Ștefania, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția Fotografii.

Carte poștală necirculată, cu o imagine a unei tinere îmbrăcată în port popular; (proveniență: Iosif Ștefania, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția Fotografii.

Româncă din Ardeal; (proveniență: Neculce Adela, 1978), S.J.A.N. Brăila, Colecția Fotografii.

Salutări din România. Carte poștală circulantă în anul 1898; (proveniență: Neculce Adela, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția *Fotografii*.

Sălișteancă, Carte poștală necirculantă, (proveniență: Iosif Ștefania, 1978); S.J.A.N. Brăila, Colecția *Fotografii*.

*România. Țărancă din Transilvania.
(proveniență: Neculce Adela, 1978);
S.J.A.N. Brăila, Colecția Fotografii.*

*Carte poștală circulantă
în anul 1943, S.J.A.N. Brăila,
Colecția Fotografii.*

*Război de țesut din Săcele,
Carte poștală necirculantă, S.J.A.N. Brăila,
Colecția Lucian Enescu.*

Carte poștală circulantă în anul 1930, reprezentând o femeie în costum popular cu un ulcior pe un umăr; S.J.A.N. Brăila, Colecția *Lucian Enescu*.

Fotografie executată de Cercul amatorilor fotografi din Brăila *Lumina* care reprezintă un copil în costum popular. S.J.A.N. Brăila, Colecția *Lucian Enescu*.

Carte poștală necirculantă, datată 1924, în imagine trei femei în costume populare și un bărbat; S.J.A.N. Brăila, Fond Personal *Marinescu T. Gheorghe*.

Carte poștală necirculată, în imagine două femei care cos, un copil și un bărbat;
S.J.A.N. Brăila,
Fond Personal *Marinescu T. Gheorghe*.

Carte poștală circulată în anul <1916>, cu imaginea unui bărbat în costum popular, desculț. S.J.A.N. Brăila,
Fond Familial *Ciocârdia*.

Sălișteancă, Carte poștală circulată, (proveniență: Dumitru Ion, 1973); S.J.A.N. Brăila,
Colecția *Fotografii*.

Corina Ciuraru
Șef Serviciu Automatizare, Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila

Ștefania Botez
Consilier superior, Arhivele Naționale – Serviciul Județean Brăila

Amintiri pentru cei de mâine. Interviuri cu veterani de război

Mihalcea Constantin¹

Volumul I al cărții *Amintiri pentru cei de mâine. Interviuri cu veterani de război* a apărut la Editura Proilavia din cadrul Bibliotecii Județene Panait Istrati Brăila în anul 2012, proiectul fiind realizat cu sprijinul Asociației Veteranilor de Război Filiala General Gheorghe Avramescu Brăila. Cartea cuprinde transcrierea a 40 de interviuri, amintiri, despre cea de-a doua conflagrație mondială, ale unor oameni care au participat activ la lupte. Interviurile au fost realizate de Ion Volcu și de dr. Eduard Claudiu Brăileanu. Mai jos vă prezentăm integral una dintre valoroasele mărturii.

Mă numesc Mihalcea Constantin, sunt născut pe 20 august 1911, în comuna Sintești, județul Ilfov. Sunt absolvent al Liceului *Unirea* din Focșani. În anul 1932 am dat concurs de admitere la Școala Militară de Artilerie, pe care am absolvit-o în 1935, cu gradul de sublocotenent.

Am fost repartizat la *Divizionul 3 Artilerie Călărească* din Focșani unde aveam și familia. Făcea parte din Corpul de Artilerie. Doi ani de zile am urmat aici și Școala de Aplicație de Artilerie. Apoi am revenit la regiment unde am primit

funcția de ofițer calculator și comandant de baterie. *Divizionul* s-a transformat în *regiment* și, în anul 1939, am și plecat în Basarabia. Evenimentele s-au precipitat. A urmat cedarea Basarabiei.

Evenimentele m-au prins în zona Bălți, comuna Cuhureștii Mari. Eram așa de... *bine informați* - noi, românii - că și pe mine mă apucă râsul. Nu am știut nimic de ultimatumurile rușilor. Rușii erau la două zile la Prut. Nu aveam legături telefonice: parcă eram ca pe timpul lui Ștefan cel Mare! Era un singur post de radio la regiment. Bateria de artilerie călărească se administra independent; ne cumpăram cam tot: carne, furaje. Primesc ordin ca într-o oră să evacuez totul în vagonul cutare. Era și soția cu mine. Mă prezint la brigadă și ne încolonăm direcția Bălți - Sculeni. Dar generalul brigăzii îmi zice să rămân cu bateria să fac avangarda brigăzii. Când ajung la Bălți am stat câteva zile în cazarma regimentului. Cavaleria noastră trecuse de patru ore Prutul. Auzeam diverse lucruri pe care le fac rușii la Prut. Pe șoseaua spre Sculeni a năvălit pe noi o grămadă de oameni, să ne ia caii. Am dat un fluier și am pornit în galop și așa am scăpat. Am întâlnit o tanchetă rusească cerându-mi să trec pe dreapta. Am refuzat și, când au văzut că am armament, au tras ei pe dreapta. Dar ne-au lăsat să trecem mai departe. Basarabienii care erau în armată erau liberi să plece la casele lor. Dar unii au refuzat și au mers peste Prut: la Sculeni podul era plin de tancuri rusești. Nu ne-au dezarmat și am trecut în țară nevătămați. Pe 22 iunie 1941 am intrat în foc. Regimentul a luat parte la luptele pentru eliberarea Basarabiei, am intrat în dispozitiv în zona Otaci. Regimentul a participat la luptele pentru eliberarea Hotinului și s-a deplasat în stânga Nistrului pentru cucerirea zonelor fortificate. Pe 17 iulie s-a trecut Nistrul. De acolo regimentul împreună cu *Brigada a 8 -a Cavalerie*, a trecut în urmărire spre sud-est, la nord fiind Odessa. S-au dat lupte la Bug apoi am atins Niprul pe la sfârșitul lunii septembrie 1941.

Care era situația Frontului de Sud-Est?

Armata română a fost educată că ordinul se execută și nu se discută. Când am trecut Niprul am

¹ Interviu realizat de I. V. și C. B. la 09.02.2010.

avut o perioadă de stagnare de la 30 august până la 30 septembrie 1941. Am luat parte la luptele din zona Mării Azov din Ucraina, Melitopol, Berdiansk. Am luat parte la toate acțiunile regimentului: deplasări, dispozitive, elemente calculate, tot ce ținea de logistică. La Melitopol au fost lupte grele. La 1 octombrie 1941 un proiectil a nimerit în clădirea Statului Major al Diviziei care a decimat jumătate din conducere. De aici divizia a fost trecută în Crimeea și a luat parte la luptele de la Feodosia, Kerci. Aici ne-a prins anul 1942. Noi aveam sectoare separate, dar în subordine germană. De la Kerci am trecut în Caucaz. Am ajuns la Krasnodar. Aici au fost pierderi mari. Regimentul meu a fost în linia întâi, a pierdut doi ofițeri: unul în luptă și celălalt într-un accident. Din trupă am avut 52 de oameni pierderi.

Ce efectiv avea regimentul?

Cam 3.500 de militari.

Ce armament aveai în 1941?

La începutul campaniei aveam tunuri vechi, șimizate, de 75, cu o invenție românească la Reșița și 76,2 Putilov, bătaie cam de 12 km. Abia în refacere, în 1943, când regimentul s-a transformat în motorizat, dar fără nicio mașină, am fost dotați cu un divizion de tunuri și un divizion de obuziere 100 *Skoda*, vechi. Cu acestea făcusem eu școala militară. La mobilizare trebuia să facem trei baterii și trebuia să mai facem una. Nu aveam nimic: totul s-a făcut din rechiziționare. Nici mașini nu aveam. Abia am făcut rost de două mașini pentru ofițeri. Noi nu eram pregătiți de luptă. Ne-a prins iarna cu echipamentul de vară. Mai luam de la adversar captura sau dezbrăcam morții de la adversari și ne îmbrăcam. Eu aveam manta rusească. Am avut noroc că eram cu caii. Pe 26 decembrie 1941, la observator aveam gheața foarte mare, tunul era înghețat. Armamentul de foc nu era dotat cu ulei, trebuia să fac focul sub tun ca să pot trage! Ca să trag cu tunul trebuia să fac o groapă, dar terenul era strașnic înghețat. Nu am dus lipsă de muniție decât pe perioade scurte. În rest, am avut. Românii au luptat în condiții foarte dure.

Aveai o relație colegială cu ofițerii germani?

Până la 7 februarie 1942, în Crimeea eram înghesuiți tare de ruși. Ei erau pe un deal și aveau toate observatoarele, iar noi eram cantonați pe un șes. Eu plecasem de la regiment din ajun, care se afla la Starâi Krâm, 80 km de Feodosia. Rușii vedeau

tot la noi, iar noi nu vedeam nimic. Comandantul divizionului și regimentului de cavalerie propun să trimitem dimineața comandantii de baterie, să facă mici observații ca să putem regla tragerile dincolo de deal. Eu le spun să nu trimită pe creasta dealului, că n-o să-i mai vedem, soarele bătea de la ruși și erau expuși total. Am avut o discuție, dar mi-a reproșat că el comandă aici și nu mi-a luat în calcul sfatul. Au fost trimiși dimineața; când a apărut soarele a și început măcelul. Un comandant de baterie a fost omorât, iar celălalt scos din luptă. Tactica nemților pe timp de iarnă era pe localități: rezistența în aripi. Nu aveam voie să părăsim locul și să cedăm nimic din ce-am cucerit. Eu aveam doi sublocotenenți. Am avut o prezență de spirit: m-am gândit că orice observator care vizează bateriile trebuie să aibă o eroare. Am făcut o baterie falsă din roți de căruță și în față am pus oglinzi. Rușii au atacat. Eu am deschis focul. Când mișcau proiectilele suflu, mișcau oglinzile și l-au deranjat pe observatorul rus. Eu nu am primit niciun proiectil în baterie; toate s-au dus pe cea falsă. Ordinele erau să trag cinci proiectile odată. Eu am tras cu nemiluita! După luptă ne trezim cu un maior neamț care întreabă cine comanda bateria. Eu am ieșit în față: scoate pistolul și mi-l pune în piept. Observatorul care era lângă mine îi pune și el pușca la tâmplă și l-am dezarmat. Era furios că: de ce am încălcat consemnul și am tras mai mult de cinci proiectile? I-am spus că eu am învățat la școala de artilerie românească să rezolv momentul critic cum știu mai bine. A înjurat și a plecat. Nimic nu se executa fără aprobarea nemților. Frontul era ocupat de *Armata a 3-a Română*, sub comanda *Armatei a 4-a Germană*. La Stalingrad era *Armata a 6-a* a lui von Paulus. Din Caucaz am fost transportați la sud de Stalingrad. Pe 4 noiembrie 1942 a avut loc debarcarea în stepa calmucă și intrarea în dispozitiv. O zi a durat, se făceau pregătirile pentru următoarea confruntare. La 17 noiembrie a avut loc contraofensiva rusească la Cotul Donului și pe 18 noiembrie a avut loc contraofensiva din zona Lacurilor Sărate. Peste cinci zile rușii au făcut joncțiunea celor două fronturi și au încercuit complet Stalingradul.

În stepa calmucă cât ați stat?

Cam două luni, până la 26 decembrie 1942. Regimentul meu, între 18 - 26 decembrie 1942 a participat la toate luptele pentru despresurare, de încercuire, de retragere, de fixare etc. A fost

o încercare nemțească de a sparge blocada, dar a eșuat complet, pentru că mari unități germane fuseseră trecute pe malul drept al Donului, deoarece situația era atât de gravă că putea să le închidă rușii tot teritoriul. *Divizia a 8-a Cavalerie* făcea siguranța dreptei în care era și regimentul meu. Un divizion împreună cu *Divizia a 8-a Cavalerie* era în satul Schuton II și alt divizion în satul Samochiu. Divizionul din satul Schuton II este spulberat, cu rezistența din sat, cavaleria, artileria, tot. Eu eram cu bateria în poziție de tragere în apropiere de satul Schuton II. Căpitanul îmi spune că mâine dimineață voi sprijini un divizion motorizat de cavalerie și voi recuceri satul Schuton II. Am avut o discuție cu căpitanul spunându-i că nu pot însoți divizionul motorizat care merge cu 30 km pe oră și noi, de la cavalerie, cu 8 km pe oră. La finalul discuției căpitanul și-a chemat aghiotantul spunându-i să-mi ia pistolul și binoclul, pentru nesupunere la ordin. Am plecat la comandantul grupării de apărare din satul Samochiu, care-mi fusese profesor la școala de infanterie, să-l rog să sune la divizie, să le transmită propunerile mele, să-mi aprobe să plec singur, cu o oră mai devreme, să-mi ocup poziția și când va veni escadronul de cavalerie să

le pot asigura înaintarea. Asta s-a și întâmplat: mi s-a aprobat propunerea. În final, folosind grenade și armele din dotare, am reușit să creăm panică inamicului, dând posibilitatea trupei din sat să se salveze de la nimicire sau încercuire.

Noi am avut două corpuri de armată: *Corpul I - Armata a 4-a*, subordonat *Armatei a 6-a Germană*, mai era și *Armata a 4-a Germană*. Românii au avut *Corpul 6 și 7 Armată*. Linia de front era pe Lacurile Sărate. *Divizia 8 Cavalerie* avea de acoperit 100 km de front, *Divizia a 4-a Cavalerie* avea un front de 30 de km, iar *Divizia a 5-a* avea 20 de km. În total: 150 de km de front avea de asigurat *Corpul 7 Armată*. *Corpul 6 Armată* a avut și el 83 de km de acoperit. În total, am avut de asigurat 230 - 240 de km. Partea de est era asigurată de armata română.

Dincolo de Cotul Donului, *Armata a 3-a Română* a avut și ea un front de 150 de km. Aici au avut patru corpuri de armată și o divizie blindată. În total lupta de la Stalingrad a durat de la 18/19 ianuarie până la 1 februarie 1942. *Armata a 3-a Română* a avut efective angrenate de 158.174 combatanți, dintre care: ofițeri - 5.950, subofițeri - 5.274, trupă - 58.000. *Armata a 4-a Română* - 83.863 de combatanți, dintre care: 2.875 - ofițeri, subofițeri - 2.661, trupă - 78.000. În lupta de la Stalingrad, armata română a avut un efectiv de aproximativ 253.947 combatanți. Din acest efectiv am avut următoarele pierderi: morți: *Armata a 3-a* - 4.635; *Armata a 4-a* - 7.930; răniți: *Armata a 3-a* - 21.108; *Armata a 4-a* - 11.397; dispăruți: 109.763 ostași.

Totalul pierderilor pe ambele armate a fost de 148.253 combatanți, dintre care: ofițeri - 3.823, subofițeri - 2.852, trupă - 141.444.

Astea numai pierderile de la Stalingrad?

Da, au fost pierderi peste 50 % din efective.

Care era starea de spirit a armatei române după capitularea Armatei a 6-a Germană? Mai credeai în câștigarea războiului?

Contraofensiva rusească de la Stalingrad a întors tot războiul. Noi, care am scăpat de aici ne-am întors în țară

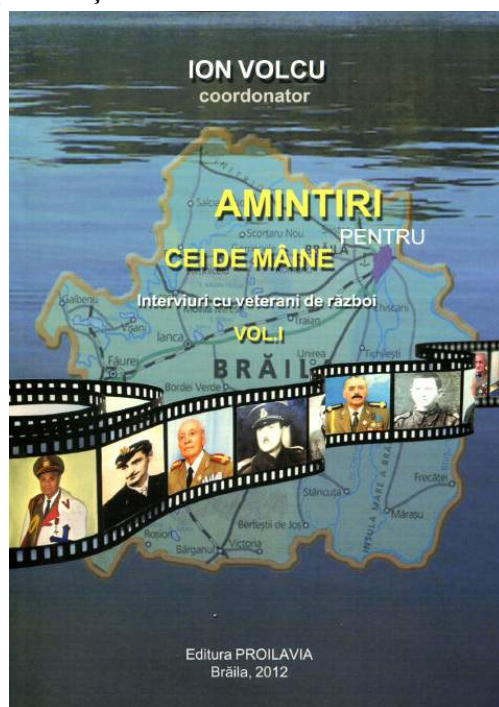
pentru refacere. Am fost decimați, nu mai aveam nici armament.

A fost distrus sau capturat?

A fost distrus de șenilele tancurilor. Poate a scăpat ceva din artileria grea.

Ce armament în dotare aveau rușii?

Rachetele *Katiușa* creau un vid în jur! Au fost o surpriză a războiului. Noi, artileria, am suportat mai puțin. Observatorul era în spatele infanteriei, la un kilometru, iar tehnica de artilerie la doi-trei km. Greul l-a suportat infanteria. Un mare pericol a fost și tancul *T-34*, o revelație a războiului. Americanii le-au pompat rușilor armament de război puternic. Din anul 1942 noi nu ne-am mai întâlnit pe front cu mașini rusești. Au fost ajutați și cu alimente, îmbrăcăminte. Armata sovietică era

foarte bine echipată. Nemții au pierdut războiul datorită aroganței lor. Ei când s-au văzut aproape de Moscova și aici la Stalingrad, pe Volga au zis: - *Gata! Am câștigat războiul!* Rușii au avut o strategie bună, au mutat toată industria în Ural, populația civilă a fost mobilizată pentru industria de război și au venit cu surprize. O altă cauză a fost greșeala lui Hitler când a comandat că *odată cucerit teritoriul, să nu se mai retragă*, fără să țină seama de împrejurări tactice și strategice. Cucerești un teritoriu, dar dacă nu corespunde unui teatru de luptă te retragi și regândești acțiunea. A ales să piardă o armată întreagă, un mareșal, numai să nu se retragă. Nemții au pierdut războiul în iarna lui 1941 - 1942, nu au fost în stare să cucerească Leningradul, nu au ajuns la Moscova, au urmat contraofensivele sovietice care i-au dat peste cap. Apoi armata germană nu a fost pregătită pentru teritoriul rusesc și iarna geroasă. Nu au luat în calcul potențialul rusesc și întinderea teritoriului.

Efectivele militare române erau compuse din cadre active sau și rezerviști?

La bază erau cadre militare active. Ca procent nu pot să vă spun. Mai târziu au fost aduși rezerviști. Inițial, trupa era constituită în proporție de 60 - 70% din contingente. Eu am avut și contingent din 1925.

Ce vârstă aveau cei mai tineri soldați?

Aveau 21 de ani, minimum. Mai târziu au luat și sub 20 de ani. Cu perioada de instrucție ajungeau tot la 21. Și rezerviștii făceau ceva instrucție.

Dar aveau timp să facă instrucție în timpul războiului?

Sigur că da, se ajungea până la instrucție de batalion și regiment. Când a fost grosul războiului și pierderi mari, îi ținea doar la instrucția de grupă, doar câteva luni. Partea sedentară era laboratorul de pregătire al militarilor și împrăștierea pierderilor de pe front. Am avut cazuri în decursul războiului. De exemplu, vestita bătălie de la Țiganca, unde a fost un măcel. În câteva zile o divizie întreagă românească a fost scoasă din luptă.

Aveau așa armament bun rușii la Prut?

Rușii au fortificat bine toată Basarabia, cu cazemate în adâncime, șanțuri anticar... Basarabia a fost un tampon între noi și ruși. Toată politica sovietică interbelică a fost aceea de a crea zone tampon, pentru a avea timp de regroupare în caz de atacuri surpriză. Avem cazul Poloniei, conform acordului Molotov-Ribbentrop, rușii au ajuns la

Vistula și nemții au intrat în Varșovia. Rușii se uitau la ei cum îi căsăpesc pe polonezi. Tot zonă tampon a fost.

Să ne reîntoarcem la momentul înfrângerii de la Stalingrad și al revenirii în țară! Ce-a urmat?

În țară am stat la unitatea mea pentru refacere și dotare. În aprilie 1943 se face schimbarea *Diviziei de Artilerie Călăreață* în *Divizie motorizată*.

Nemții nu vă dădeau armament nici după momentul Stalingrad?

Regimentul nostru a fost reorganizat în două divizioane a câte trei baterii, un divizion cu trei baterii cu tunuri de câmp a 75 mm și două divizioane cu tunuri *Skoda* vechi. Am mers cu armamentul vechi din depozitele noastre, nu am primit material modern, nimic de la nemți. Și politica lui Antonescu era greșită. Atenția nemților era pe efectivele noastre. Tot cereau și cereau efective române! Antonescu era convins în anul 1943 că se pierde războiul; el era de educație franceză, a fost atașat militar în Franța. În 1943 se duceau tratative cu americanii. Aceștia nu admiteau decât predarea totală și necondiționată. Antonescu le-a propus deschiderea celui de-al doilea front în Balcani și închiderea retragerii nemților. Antonescu avea 21 de divizii în țară, 400.000 tone de grâu pe care le oferea aliaților contra Germaniei. Dar, cu toate tratativele, nu s-a ajuns la o înțelegere, iar Antonescu nu a cedat și a urmat, după cum știți, 23 August 1944.

Pe front, la Stalingrad, rușii au încercat metode de propagandă?

Astea au fost în permanență. Materiale multiplicare la metafon; era propagandă puternică, vorbeau românește și erau bine informați, ne spuneau: - *Vedeți că vă vin divizia cutare, dar mai bine renunțați că ce vă așteaptă e vai de voi!* Dar nu aveau niciun efect. Vedeți dumneavoastră, exista și o lege nescrisă care făcea apropierea între oameni! În zona Lacurile Sărate erau puține posibilități de apă dulce și furaje. Aveam locuri de apă unde veneau atât rușii cât și românii cu caii la adăpat. Fiecare avea orele lor: nu se atingeau unii de alții. În toamna anului 1942 nemții cereau întruna noi forțe de la români. Așa s-a constituit *Corpul 7 Armată*: s-a constituit din divizii de pe front.

Rușii aveau o tactică de retragere prin 1941 - 1942?

Populația civilă rămânea pe loc. Se retrăgeau

trupele active. Inițial, au lăsat tot ce n-au putut lua, mai târziu mutau tot ce era strategic. Dar rușii au înțesat pădurile de partizani care hărțuiau trupele germane. Au fost nevoiți să aducă unități operative de pe front ca să lupte cu partizanii. M-a impresionat curățenia pe care o găseam în casele populației locale: totul era alb, curat! Populația locală se împrietenea repede cu românii. Noi, românii, nu am avut de furcă cu partizanii. Nemții aveau la Cotul Donului și armate italiene și române care aveau sectoare de front. Armata română era subordonată nemților, iar ei erau așa aroganți și nu primeau sfaturi. Comandantul armatei române a spus că poziția de la Cotul Donului nu este convenabilă. Malul stâng domina malul drept. Toată poziția era descoperită și au propus să se retragă mai în spate. Nemții au refuzat. Dacă se retrăgeau mai în spate și făceau front cu Stalingradul, nu mai apărea surpriza care a fost. Rușii au avut surpriza de la Stalingrad - camuflajul. Nemții i-au împins pe ruși din Stalingrad în Volga, dar rușii au făcut un cap de pod care nu a putut fi cucerit. Dacă Hitler ținea seama de propuneri nu mai era dezastru. Militarii luați prizonieri au fost duși pe jos sute de kilometri, fără hrană; le mai dădea câte un pește sărat din când în când. Au fost adunați la punctele de colectare, îmbarcați în tren și duși în Siberia.

Ați avut frați pe front?

Da, un frate a căzut prizonier la Cotul Donului și a stat într-un lagăr de lângă Moscova șapte ani. S-a reîntors în România. Am mai avut încă un frate la *Geniu*, care a fost rănit la Cotul Donului și dus tocmai la Viena să fie tratat. Dar toți trei ne-am întors de pe front. Din luna aprilie 1943 până la 5 aprilie 1944 am stat în garnizoana din Focșani pentru refacere și reorganizare. Am primit contingente noi, am instruit. La 5 aprilie am fost detașați pe frontul de lângă Iași. Am ajuns în localitatea Gorbani. Ne-am deplasat pe Dunăre, la Cernavodă. Eram un fel de trupe de siguranță. Toată armata era educată să primească ordine ierarhic. Pe mine, comandant de baterie, mă interesa să primesc ordine de la superiorul meu. Am așteptat până pe 27 iulie 1944 când am primit ordin să mă deplasez la Statul Major pentru că eram trimis în Germania, la studii.

Cum ați fost selectat?

Acolo erau școli de specializare. Prin rotație, erau trimiși majoritatea ofițerilor. Am ajuns în Germania cu peripeții. La Arad pleca trenul peste

45 de minute. Uitasem să-mi iau cremă de ghetă; m-am dat jos. Mai eram cu șase ofițeri în vagon cu bagajele. Aveam pașaportul la mine. Am umblat prin apropierea gării cam zece minute după cremă. Când mă întorc în gară, trenul plecase. A fost alarmă aeriană și primise ordin să plece mai devreme. Am luat un taxi până la Curtici, unde știam că trenul va sta cam 45 de minute. M-a costat 7.000 de lei.

Era o sumă mare?

Da, era mare.

Pe front primeați salariu?

Noi, ofițerii, primeam salariu, dar soldații de rând, vai de capul lor... Nu am prins trenul. Prin telegraf au anunțat să oprească trenul la granița cu Ungaria. Dar nu s-a putut opri trenul. Peste două zile a venit un alt tren, cu alți ofițeri care plecau în Germania. Printre ei era un maior care ne predase nouă la școala militară. Am mers cu ei. Am ajuns la Berlin; eu m-am prezentat la baza militară și mi-au spus că am tren a doua zi pentru baza de instrucție. Am fost cazat într-un hotel din spatele gării. Noaptea a fost un bombardament american teribil. Era 1 august. A doua zi am fost să vizităm o uzină subterană de armament. Dar, dimineața, ni s-a spus că s-a contramandat. Mai eram cu trei ofițeri români; plecăm cu o mașină la comandamentul german. Comandantul ne pune pe masă o hârtie în limba germană, să o semnăm. Era un angajament că suntem de acord să luptăm pentru Germania mai departe. Cu puțină germană pe care o știam îi spun colonelului neamț următoarele: - *Noi suntem ofițeri români, am depus jurământ pentru țară, iar Convenția de la Geneva interzice ofițerilor activi să facem angajament cu un stat străin, fără acordul statului român. În caz contrar ne pierdem naționalitatea, iar eu nu vreau să-mi pierd naționalitatea și nici să încalc jurământul față de țară.* Atunci colonelul ne spune că, din acest moment, suntem considerați prizonieri și nu mai avem voie să părăsim camera.

Înțelegeați limba germană bine?

Am făcut germană de la vârsta de șase ani, dar știam și franceza; o vorbeam ca și limba română.

Unde ați ajuns după acest moment?

Peste câteva ore ne-au trimis la un lagăr. La nord de Viena, era un lagăr de triere, de vreo 20 de naționalități. Aici, în cameră cu mine, era un coleg de-al meu care a murit în lagăr. Merg la comandantul lagărului. Eu eram decorat cu Ordinul

Mihai Viteazul, iar nemții îi respectau pe aceștia, pentru că și unii dintre ei erau decorați cu acest ordin. Deci, mă prezint la biroul comandantului și-l rog să-mi spună care este situația în țară. Zice: - *România luptă contra Germaniei acum, dar voi, cei de aici sunteți independenți și puteți să vă alăturați nouă!* Mă luase cu patriotismul, să ne eliberăm țara de ruși etc. Eu îi spun că am doi frați pe front în armata română și, dacă eu trag din partea germană și-mi omor un frate, mai pot trăi eu după aceea? Apoi, voi sunteți siguri ce voi face eu pe front? Ar trebui să puneți un ofițer să mă păzească! M-au scos pe ușă afară, iar peste 15 minute au venit cu o mașină și ne-au dus în alt lagăr. Colegii mei ziceau că ne împușcă. În lagărul acesta am stat o lună de zile. Aici ne-au fotografiat. Când am ajuns în cameră, acolo mai era un ofițer care ne-a spus că și pe ei i-au fotografiat. De aici ne-au dus în alt lagăr cu trenul. Aici am găsit alt grup de ofițeri și soldați români. Unul din ofițeri m-a întrebat ce poziție să ia. I-am explicat să nu cedeze în fața lor. Am ajuns la Viena. Pe ei i-au luat și i-au băgat în lagăr. Erau 18. Pe noi, șase ofițeri ne-au trimis în gară, eram păziți. Apoi am ajuns și noi în lagăr. Aici iarăși germanii ne-au luat cu politica: să facem așa și așa! Era un neamț din România. Ne trezim cu gardă românească, soldați din *Divizia* lui Horia Sima. Într-o noapte ne trezim că ne comandă să luăm bagajul. Ne duc într-o pădure unde se făceau execuții. Eu aveam o sticlă goală și mă gândeam să-i dau în cap neamțului de lângă mine care era cu pușca... Ne-au băgat într-un garaj peste noapte. Dimineața ne-au dus în lagărul Wusrau, nr. 8. Erau mai multe lagăre dintr-o pădure.

Celelalte două lagăre, prin care ați trecut înainte, cum se numeau?

Nu mai țin minte. În al doilea lagăr ne duceau la muncă, când ne întorceam înapoi găseam câte un coleg mort.

Erau omorâți de nemți?

Nu, mureau de inaniție. Erau înfometați. La Wusrau ne-au spus că avem 1.250 de calorii pe zi, dar de unde că nici vorbă de așa ceva. În fiecare dimineață ne întrebau cine vrea să lupte mai departe. Era o propagandă în lagăr. Ofițerii au refuzat. Drept pedeapsă ne-au tăiat toată rația de hrană.

Pe ce perioadă?

Pe toată perioada. Trebuia să ne aprovizionăm singuri cu lemne de foc la șapte kilometri de lagăr.

Ne-au dat o căruță, dar nu aveam hrană pentru cal. Ne-am repartizat pe grupe. Am înhămat colegi și am plecat în pădure. Copaci nu aveam voie să tăiem, nici crengi să strângem. Scoteam rădăcini.

Cum făceați rost de mâncare?

Noi am aflat că într-o noapte nemții au omorât 2.000 de ofițeri italieni: le-au pus otravă în mâncare! Noi am cerut să ne dea voie să ne facem mâncare singuri. S-a constituit o grupă operativă de 20 de ofițeri care se ocupau de hrană.

Câți români erați acolo?

500 de ofițeri. Era lagăr de ofițeri. Noi am cerut să ne dea hrana în natură. La început ne dădeau zaț de cafea, o bucată de margarină. Rația de pâine era 200 de grame pe zi, dar din tărâțe. Baza era supă de gulii furajere. Am ajuns la o subalimentație cronică, începuse inaniția. În lagăr românii au creat un comandament de colonei care s-a hotărât cum să distribuim cât mai bine hrana, ca să-i ținem în viață pe cei bolnavi de inaniție. Se luau câte 1-2 grame de la fiecare și se dădeau în plus celor care erau bolnavi.

În lagăr ce făceați? Vă puneau la muncă?

Nu. Eram ofițeri și nu ne-au pus la muncă. Au ținut cont de Convenția de la Geneva. Dar ei ne omorau prin lipsa alimentației: dacă mai ținea războiul două-trei luni, nu mai trăiam niciunul. Munceam doar pentru noi. Dacă ceream lemne, ne trimiteau în pădure să scoatem cioate, dacă ceream cartof, ne trimiteau pe câmp să scoatem ce-a mai rămas după strângerea recoltelor. Asta era politica... Au ajuns nouă ofițeri cehoslovaci și i-au băgat și pe ei cu noi.

Câte kilograme aveți?

Am intrat cu 78, iar în 11 luni de zile, am ieșit cu 51 de kg. Când se apropiaseră rușii, nemții au vrut să ne evacueze. Noi am refuzat și ne-au lăsat în pace. Cei care nu puteau merge, în parte au fost împușcați. Am stat două săptămâni între tirul rușilor și americanilor. Dar nu am fost loviți deloc: rușii erau foarte bine informați.

Aveți medici printre ofițerii prizonieri?

Niciunul.

Era vreun oraș, sat apropiat?

Da, la 50 de km, era Lisburg... În Germania am dat și peste legionari, refugiați în Germania în 1940. Aceștia au constituit un guvern fantomă, folosit de nemți pentru propagandă. Ne-a salvat primăvara: urzicile, când mergeam la pădure. Doi ofițeri numai

cu asta se ocupau. Am avut în lagăr 2 ofițeri care au evadat. Au mers 5 km și i-au adus înapoi. Populația germană era așa educată că nu putea trece nici musca. Totul se supraveghea și raporta. Au ajuns rușii, au adus medici și ne-au triat. Jumătate au fost băgați în spitalele rusești. Au desfăcut magazia nemțească din lagăr și au început să ne alimenteze. În prima zi aveam atâta mâncare din abundență încât, datorită mâncării, ne-am îmbolnăvit. Trebuia să creștem rația de mâncare treptat. Unii, care nu s-au putut stăpâni, au avut burțile umflate. Rușii au pus la dispoziție o fabrică de mezeluri și ne trimiteau tot timpul. Peste o lună de zile am ajuns la un lagăr rusesc din Berlin. Aveam o cameră la dispoziție. Aveam rație de mâncare, aveam libertatea de a pleca în oraș, nu eram supravegheați. Pe urmă am plecat. Ne-am dus la comandantul garnizoanei, am luat actele că putem pleca din Germania către țară. Eram mai mulți colegi români. Ajung la gară. Am mers cam 20 de km și după aceea am urcat într-un tren sanitar rusesc. Era luna iulie 1945. Așa am ajuns la Bratislava, unde erau armatele române. Ne-a primit un colonel, ne-a dat o cameră și niște fasole să mâncăm. După o zi a venit un sublocotenent cu aprovizionarea, pe care-l cunoșteam și ne spunea că ne poate duce la cazarma unde era cazat Corpul aerian.

Ordine și decorații conferite pentru eroism generalului (r) Mihalcea Constantin

Ce grad aveai?

Eram căpitan. Am stat acolo câteva zile. Totul era înțesat de ruși. Corpul aerian a primit ordin de la Statul Major Român să urce cinci ofițeri în avion și să ne transporte în țară. Am ajuns la Focșani în luna iulie 1945 și am fost pus la dispoziția Comisariatului. Aparțineam de Divizia Militară de la Iași. Mi-au cerut să fac o documentare.

Ce fel de documentare?

Tot traiul nostru zilnic, am scris totul într-un registru.

Când ați trecut în rezervă?

În anul 1946 am fost trecut în cadrul disponibil și, peste câteva luni, am fost reîncadrat cu gradul de maior. Am intrat la Școala Superioară de Război din București dar, după o lună, m-am îmbolnăvit și am amânat anul următor. Între timp se înființase Academia Militară și am fost încadrat ca elev, fără examen, la specialitatea artilerie.

Câți ani ați făcut?

Doi ani, pentru că eu aveam Școala de Aplicație Artilerie. Am terminat în anul 1951. După Academie am fost încadrat ca Șef de Stat Major la Divizia Vânători de Munte din Târgu Mureș.

Cât ați stat aici?

Am stat aici până în anul 1953, când divizia s-a mutat la Caransebeș. De aici am fost numit Șef de Stat Major la Sectorul de Construcții Militare nr. 2 din Brașov. Mi-au dat tot Ardealul, Banatul și toată Bucovina. Erau lucrări speciale de făcut. Conduceam mai mult telefonic toată activitatea. Peste câteva luni m-am îmbolnăvit și am stat în spital, la București. De aici am fost trimis la Bacău, la șantierul uzinei de reparat avioane, apoi am fost mutat la Focșani, iar din 1955 am fost trecut în rezervă. În viața civilă am lucrat ca șef serviciu arhitectură - sistematizare în municipiul Focșani și șef serviciu control disciplină în construcții al județului Vrancea. Pe 21 octombrie 1994 am fost înaintat la gradul de general de brigadă în retragere. În anul 1999 am venit în Brăila, la fiul meu, unde locuiesc și în prezent. Pentru fapta de eroism din 1942 din satul Schuton II, dar și pentru multe altele am fost decorat în anul 1943 cu ordinele: *Coroana României*, cu spade și panglică de *Virtute Militară*, clasa a V-a, *Steaua României*, cu spade și panglică de *Virtute Militară*, clasa a V-a iar, în urma raportului personal al mareșalului Ion Antonescu, nr. 358365 din 1943, mi s-a decernat Ordinul *Mihai Viteazul*, clasa a III-a.

Nota redacției:

În an de mare sărbătoare națională, ne-am gândit că ar fi bine să ne amintim de eroii care au luptat pe front, care și-au petrecut întreaga viață în mediul militar. Un astfel de exemplu este Constantin Mihalcea, care s-a stins din viață pe 2 august 2018, la vârsta de 104 ani, la Brăila, fiind înmormântat la Focșani.

Clubul de vacanță 2018

dr. Claudiu BRĂILEANU
Șef serviciu Relații Publice
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

Așa cum i-am obișnuit deja pe brăileni, am organizat și în 2018 cea mai complexă activitate dedicată copiilor: **Clubul de vacanță** (ediția a VI-a, 2 iulie – 10 august a.c.). Oferta de anul acesta a cuprins 58 de ateliere, astfel încât toate gusturile să poată fi satisfăcute. Copiii au plecat *Hoinărind prin Brăila*, au făcut sport (atletism, ciclism, înot, judo, sambo, box, dirt-dark, caiac-canoe, tenis de câmp, volei) și mișcare în aer liber (*Vacanță în Ecobază*, majorete), și-au antrenat mintea (șah, go) și au dobândit informații științifice (geografie, istorie, *Descoperim lumea animalelor*, *Filozofie pentru pici*, *Radioamatorism*, *Tărâmul experimentelor*), dar au avut grijă și de latura lor artistică (balet, canto, portretistică, pictură pe sticlă, teatru, *Fantezia culorilor*, karaoke, modelaj în lut), și-au folosit înde-

mânarea (cusături, broderie, hand-made) și priceperea în bucătărie (*Cu și despre ciocolată*, *Școala micilor bucătari și cofetari*). Și ca să poată comunica mai bine tot ceea ce au învățat, cei mici au fost și la cursurile de limbi străine (engleză, greacă, spaniolă) și de vorbit în public.

De asemenea, am propus și un atelier pentru persoanele cu dizabilități: *Colorăm viața* (destinat copiilor cu CES și Sindrom Down).

Ne-am întâlnit așadar, în fiecare zi din perioada Clubului cu 254 copii, ceea ce înseamnă un număr total de 7.640 participanți. Sunt cifre care fac din *Clubul de Vacanță* al Bibliotecii Județene Panait Istrati Brăila cel mai mare eveniment de acest gen din bibliotecile românești.

Mulțumim colegilor bibliotecari care s-au implicat în acest efort comun considerabil, precum și partenerilor noștri (Clubul Sportiv Municipal, Cercetașii României – Scout Local Brăila, Centrul Europe Direct).

Întreaga noastră gratitudine voluntarilor ediției 2018 a *Clubului de Vacanță*, persoane cu suflet mare care se gândesc la binele semenilor și au susținut unele ateliere: Mili- ca Albu, Georgeta Andrieș, Cristian Bălan, Mirela Beliciu, Aurelian Blănaru, Mirela Buzoianu, Camelia Catană, Marian Cioa- că, Florența Cioroiu, Anamaria Codreanu, Carmen Constantin, Costică Dafinoiu, Ali- na Drăghici, Paula Dolea, Daniela Drăghi- ci, Steluța Fătu, Ionela Fedmașu, Rebecca Gosav, Oana Ghețu, Alina Giurgiu, Mari- lena Ioanid, Florentina Ion, Anamaria Io- niță, Violeta Leocă, Lăcrămioara Lupu, Elena Alexandra Manolescu-Demetriade, Vera Maxim, Genoveva Mîndroi, Mariana Munteanu, Cornelia Miler, Camelia Moi- se, Cătălin Nistor, Roxana Oancea, Came- lia Pantazi, Aura Paraschiv, Elena Păpăruș, Camelia Podaru, Claudia Popeea, Liviu Po- pov, Jeni Postelnicu, Iulian Preda, Suzana Purice, Andreea Radu, Irina Roată, Ana Ro- bitu, Niță Robu, Ioan Soare, Eugen Simi- on, Nicoleta Stanciu, Lenuța Șișu, Violeta Tulumis, Luiza Tudorache, Doriu Codrin Vasiloancă.

Nu-i putem uita nici pe voluntarii noștri care au contribuit, alături de instructori, la buna desfășurare a atelierelor. Sunt liceeni frumoși, implicați, serioși, ambițioși. Și au fost peste 50. Mulțumim tuturor.

Îi așteptăm pe cei mai mici utilizatori ai Bibliotecii și la edițiile următoare ale *Clubului de vacanță* din cadrul Bibliote- cii Județene *Panait Istrati* Brăila, acolo unde le vom pregăti mereu surprize din cele mai atractive.

Editura Proilavia la Târgul de Carte

Primăria Municipiului Brăila, Consiliul Județean și Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila au organizat în perioada 3 – 7 septembrie 2018, pe strada Mihai Eminescu, prima ediție a **Târgului de Carte**, la care a participat și **editura Proilavia** a bibliotecii. La vânzare au fost volume editate în ultima perioadă de bibliotecă, alături de cele ale scriitorului brăilean Silviu Radu, romanele *Codex Aureus - Nume de Cod* și *Cele trei pergamente*, ambele titluri apărute la editura Proilavia.

A fost prima dată când editura bibliotecii a participat cu propriul stand la un târg de carte organizat la nivel local, dar experiența a fost una benefică, mulți dintre brăilenii care au ales să cumpere un titlu dintre cele aflate la vânzare la Proilavia nebănuind legătura dintre bibliotecă și cartea tipărită. *Monumente istorice ale orașului Brăila. O istorie ilustrată*, cartea profesorului Ioan Munteanu a fost extrem de apreciată și căutată de brăileni, și nu numai. Alături de această carte apărută la editura bibliotecii s-a aflat la vânzare mapa *Picături de legendă brăileană* (care cuprinde trei hărți și descrierea aferentă a celor trei trasee) realizată odată cu lansarea volumului II al cărții profesorului Munteanu, dar și o mapă, cu 24 de cărți poștale ilustrate vechi și moderne ale *Brăilei de azi și de altădată*, realizată pentru a celebra cei 650 de ani de la prima atestare documentară a orașului.

Alături de aceste produse aflate la vânzare, Editura Proilavia a oferit gratuit celor care au trecut pe la standul său alte titluri ale autorilor brăileni publicați, revista bibliotecii *Ex Libris*, dar și câteva numere ale ziarului *Mercur Economic*, editat tot de instituția publică.

În plus, la Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila s-a desfășurat, pe 6 septembrie 2018, o întâlnire de scriere creativă – workshop-ul *Creative Writing*, susținut de scriitorul și editorul de la Tritonic, Bogdan Hrib. La întâlnirea de scriere creativă au participat adolescenții din cadrul atelierelor *Young Challenge Writers Lab* și *Arta de a scrie*. Lor li s-a alăturat Rebeca Cojocar, tânără scriitoare, contributor la *Schițe de iubire*, antologie de povestiri *romance*.

La această primă ediție a *Târgului de Carte* au participat edituri și papetării locale, dar și din alte județe: *Istros*, *Vivaldi*, *Nemira*, *Saeculum*, *Torent Press*, *Tritonic*, *Spectrum* etc.

Serile au fost speciale și pentru că organizatorii au pregătit trei programe artistice – concerte susținute de Magda Dușu și *Dan Music Band*, *Chroma Project* și *Antic*.

Teodora Soare,
redactor

Săptămâna Europeană a Programării Atelierul de tehnologie

Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila a găzduit pe 11 octombrie 2018, un atelier de tehnologie în domeniul modelării și imprimării 3D, eveniment dedicat **Săptămânii Europene a Programării**. Atelierul interactiv a fost dedicat copiilor și tinerilor, cu vârste cuprinse între 5 și 18 ani, activitatea fiind parte a proiectului *Focus on 3D Printing – New techs learning activities in libraries*, finanțat de către Google, în cadrul competiției *Google's Europe Code Week Grants*.

Peste 200 de copii și tineri, însoțiți de profesori au fost curioși să descopere informațiile oferite de organizatori și să participe la demonstrațiile susținute cu această ocazie. Evenimentul a fost deschis de Ioana Crihană, director executiv Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) care le-a vorbit participanților despre utilitatea și avantajele acestor noi tehnici digitale și de către managerul bibliotecii gazdă, Dragoș Adrian Neagu, pasionat susținător al educației adaptată noilor tehnologii și cerințe, într-o societate în care competențele digitale reprezintă o șansă în plus din punct de vedere profesional.

Trainer-ul ECDL, Mihai Peca, a susținut o prezentare care a vizat modalitățile de utilizare ale imprimantei, ale tipurilor de materiale folosite, ale tipurilor de obiecte care se pot modela/imprima 3D și aplicabilitatea/utilitatea acestora în diferite industrii, demonstrații de modelare 3D ale unui obiect, iar colegul nostru Ștefăniță Alecu, responsabil Makerspace (spațiu proiectat pentru diverse activități tehnice bazate pe STEM – știință, tehnică, inginerie, matematică) din cadrul

bibliotecii brăilene, le-a vorbit celor prezenți despre bunele practici din bibliotecile românești care oferă acces utilizatorilor la această nouă tehnologie inovativă.

Proiectul s-a adresat unui număr total de 500 de copii și tineri care au participat la patru ateliere de tehnologie găzduite de bibliotecile din București, Cluj și Brăila. De altfel, colegul nostru Ștefăniță Alecu a fost alături de echipa de proiect și la atelierele susținute la București, precum și la cel de la Cluj, prezentarea sa axându-se pe modul în care Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila oferă servicii inovative publicului interesat de tehnologie și robotică.

Prin această activitate ANBPR, cu implicarea Bibliotecii Naționale a României, a Bibliotecii Județene *Octavian Goga* Cluj, a Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila și cu sprijinul ECDL România a contribuit la familiarizarea copiilor și tinerilor cu domeniul modelării și imprimării 3D, asigurând premisele pentru o educație de calitate adaptată evoluției noilor tehnologii și cerințelor privind competențele transversale specifice pieței unice digitale.

Teodora SOARE,
redactor

BIBLIOTECA - SPAȚIU PENTRU COMUNITATE

În mijlocul comunității

În ultimii ani bibliotecile din toată lumea au încercat să se adapteze nevoilor comunității în mijlocul cărora au luat ființă și s-au dezvoltat. Astfel, au apărut servicii moderne bazate pe necesitățile oamenilor. La Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila astfel de servicii, considerate inovatoare în urmă cu câțiva ani, au ajuns să fie absolut firești și extrem de importante pentru brăilenii de vârste diferite, aparținând tuturor categoriilor sociale.

Astăzi, dacă mergem la bibliotecă, descoperim un spațiu neconvențional care îmbină împrumutul de carte cu o multitudine de activități dedicate copiilor și adulților. Menționăm, încă de la început, că unele dintre aceste ateliere/cursuri sunt organizate și desfășurate de angajații Bibliotecii Județene Brăila, în timp ce o altă parte sunt în colaborare cu voluntari. Sunt însă și situații în care instituția publică este doar gazda unor evenimente desfășurate de voluntari, gratuit, pentru diverse categorii de utilizatori. Totodată, biblioteca se îndreaptă, prin serviciile externe, spre un anumit segment de public, care nu ar avea posibilitatea accesării unor anumite tipuri de activități la sediul instituției.

Pe lângă toate acestea, bibliotecarii au fost în ultimii ani alături de brăilenii la evenimentele organizate de Primăria Municipiului Brăila și de Consiliul Județean Brăila – *Festivalul Florilor de Primăvară*, acțiuni de ecologizare, *Brăila în miniatură*, *Zilele Municipiului Brăila*, *Festivalul Florilor de Toamnă*, *Târgul de Carte*, *Târgul de iarnă*. La fiecare dintre aceste manifestări culturale biblioteca a fost prezentă prin unul dintre cele trei servicii, iar bibliotecarii au pregătit pe lângă sesiunile de lectură, ateliere în cadrul cărora au fost realizate diverse lucrări handmade, dar și sesiuni de face painting.

Nici anul acesta nu a făcut excepție, iar Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila a participat la toate activitățile realizate de administrația locală. În perioada 31 mai - 3 iunie 2018, s-a desfășurat în Parcul Monument *Festivalul Florilor*, ediția de primăvară-vară, prilej cu care biblioteca, prin Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor și Catalogarea Documentelor, coordonat de șef Serviciu Angela Chiriac, a derulat o serie de ateliere creative pentru cei mici - de colorat, de confecționat brățări, semne de carte, coroane sau felicitări. Cea mai căutată activitate a fost cea de face painting – pictură pe față folosind culori speciale pentru piele. Cu pricepere, orice chip s-a transformat în unul de supererou, prințesă, și câte și mai câte, totul în funcție de preferințele celor mici.

Pe 10 iunie, Grădina Mare a fost locul de desfășurare al evenimentului *Brăila în miniatură – un oraș pentru copii și părinți*. Printre polițiști, jandarmi, artiști, personal sanitar, s-au aflat și bibliotecarii secției Relații cu Publicul coordonați de șef Serviciu, dr. Eduard Claudiu Brăileanu, care i-au îndemnat pe cei mici să participe la sesiuni de lectură, să realizeze desene pe care să le coloreze după pofta inimii și chiar să își imagineze și să creioneze propriile povești.

Vara a adus o nouă întâlnire în spațiul public între bibliotecă și brăilenii de toate vârstele. De *Zilele Municipiului Brăila* biblioteca a pregătit pentru copii diverse ateliere atractive în Grădina Mare: lectură publică a poveștilor cu eroi și mult tâlc, cusături pe podoabe din lemn, brățări din fetru moale și colorat, planșe de desenat, realizarea unor semne de carte și, nu în ultimul rând, picturi pe față sau pe mânuțe. De această dată a fost rândul Serviciului Automatizarea și

Dezvoltarea Activităților. Digitizare, coordonat de șef Serviciu Corina Ciuraru, să-i încante pe cei mici și pe cei mari cu oferta bogată de activități.

În perioada 3 – 7 septembrie 2018, pe strada Mihai Eminescu, fostă Regală, a avut loc *Târgul de Carte* la care a participat pentru prima dată și Editura *Proilavia* a Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila, care l-a avut alături pe scriitorul Silviu Radu, autorul romanelor *Codex Aureus – Nume de Cod* și *Cele trei pergamente*. Serviciul Automatizare are în subordine și Editura *Proilavia* a bibliotecii, motiv pentru care personalul coordonat de Corina Ciuraru a fost prezent în mijlocul comunității oferindu-le celor interesați, pe lângă cărțile aflate la vânzare, și publicații gratuite, care au apărut de-a lungul timpului sub sigla editurii bibliotecii.

Pe 15 septembrie 2018, o echipă de bibliotecari de la Serviciul Relații Publice și de la Biroul Colecției Speciale au participat la activitatea națională de ecologizare *Let's Do It, Romania!* Astfel, angajații bibliotecii s-au alăturat echipelor de voluntari care au încercat să facă România mai curată într-o singură zi.

Luna noiembrie a anului a adus la biblioteca brăileană un nou moment dedicat sărbătoririi Centenarului Marii Uniri. La Secția de Împrumut Carte pentru Adulți a avut loc pe 24 noiembrie o șezătoare – *Fularul de la bunica – tricolor*, realizat de bibliotecar Carmen Răileanu în colaborare cu Asociația *Niciodată Singur – prietenii vârstnicilor*. În prima parte a activității beneficiarii asociației au lucrat fulare tricolore. Șezătorea s-a împletit cu un program artistic susținut de Ansamblul de dansuri populare *Constantin Con-*

druz din comuna Gemenale, iar evenimentul nu avea cum să se încheie altfel decât cu o horă la care s-au prins în joc toți participanții.

Târgul de iarnă, deschis în intervalul 1 – 9 decembrie 2018, în parcare de lângă Primărie, a fost un alt prilej pentru bibliotecarii Serviciului Relații cu Publicul coordonat de șef Birou Valentina Chiriac, de a ajunge la inima publicului. S-au realizat insigne cu tricolor, harta României în tehnica Iris Folding, țărâncuțe din fuior de lână, planșe de colorat cu personaje în costume naționale, rebusuri despre România, jocuri de cultură generală.

Biblioteca Județeană *Panait Istrati* va continua să fie alături de comunitatea brăileană prin intermediul serviciilor concepute, identificând totodată noi modalități de a oferi tuturor categoriilor de vârstă oportunități de petrecere a timpului liber, de informare și documentare.

Teodora SOARE,
redactor

BIBLIO-COMunitate în 2018

Elisaveta DRĂGHICI
Restaurator,
Bibliotecă Județeană Panait Istrati
Brăila

Proiectul BIBLIO-COMunitate a continuat și în anul 2018 (debutul lui materializându-se în anul 2017 cu atelierul *Colțul meu de la bibliotecă*) prin organizarea a două noi ateliere, destinate, de data aceasta, copiilor ce provin din sistemul de protecție socială. Primul, *Universul cărților - Lumea copilăriei* s-a derulat

în perioada februarie - aprilie 2018, iar cel de-al doilea, *Trupa Pescărușul la Bibliotecă*, a început în luna mai și se va încheia la finalul anului 2018.

Am dedicat proiectul BIBLIO-COMunitate, în acest an, copiilor, din dorința de a diversifica atât grupul țintă, cât și tipurile de activități, astfel încât să se atingă corelarea cu interesele de informare, studiu, lectură, educație și de petrecere a timpului liber ale unei categorii de copii (be-

neficiari de măsuri de protecție socială). La baza acțiunilor s-a aflat un acord de parteneriat încheiat cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brăila, astfel că Biblioteca Județeană Panait Istrati continuă să fie alături de comunitatea brăileană.

Pentru cei mai mulți copii participanți în cadrul celor două ateliere prezența în Biblioteca Județeană Brăila s-a realizat pentru prima dată. Copilăria lor a fost completată cu un nou mod de a petrece vacanțele sau timpul liber din restul anului, de a cunoaște cartea și de a alimenta dorința de lectură și de pătrundere în lumea cărților. Glasurile lor au răsunat pe holuri, zâmbetele au umplut sala de lucru și tropotele pașilor lor au animat biblioteca, căci nu e bibliotecă care să nu se trezească la viață atunci când se umple de copii și de vocile lor cristaline.

Orice bibliotecă are menirea de a fi un loc al copilăriei, prin urmare ar trebui să existe preocuparea din partea adulților ca aceasta să devină un spațiu de neuitat pentru cât mai mulți copii. Căci așa cum spunea Ray Bradbury *Fără biblioteci ce ne-ar mai rămâne? N-am avea nici trecut și nici viitor*; atunci e obligatoriu să introduci copii în această lume ambivalentă a bibliotecii: *trecutul consemnat în cărți* astfel încât *viitorul* să poată fi construit de fiecare într-o manieră unică și mai ales frumoasă.

După această scurtă invocare a copilăriei în spațiul destinat cărților, voi face mai departe o scurtă descriere a celor două ateliere și a ceea ce s-a petrecut în cadrul întâlnirilor cu copiii.

Atelierul *Universul cărților - Lumea copilăriei* s-a desfășurat pe parcursul a șase întâlniri (așa cum au fost planificate), în perioada vacanțelor

școlare: vacanța inter-semestrială (trei întâlniri) și vacanța de Paște (alte trei întâlniri), astfel încât copiii au petrecut timpul la bibliotecă într-un mod plăcut. Pentru participanți am pregătit șase teme de discuții/lucru: am vorbit despre carte, despre biblioteca personală, semnul de carte și istoria lui, relația dintre carte și film, lectură de carte, alături de jocuri de socio-animăție. Am confecționat și semne de carte utilizând diferite metode de realizare: prin colorare, prin tehnica colajului (la scară mică), am realizat semne de carte neconvenționale și din hârtie ornamentală (semne de carte tematice-ouă de Paște) precum și prin coasere pe pânză.

Și pentru că pe data de 23 aprilie se serba *Ziua Internațională a Cărții*, dar și *Ziua Națională a Bibliotecarului din România*, ne-am adunat, copii și bibliotecari, și am sărbătorit: am organizat expoziția cu semne de carte, copiii au recitat poezii despre carte și bibliotecarii au vorbit despre profesia lor și plăcerea de a fi alături de cei mici. Copiii au primit diplome de participare la atelier și câte o carte cadou din partea bibliotecii.

Cel de-al doilea atelier, *Trupa Pescărușul la Bibliotecă*, s-a născut la solicitarea echipei inimoase a Complexului de servicii pentru copii și tineri cu dizabilități *Pescărușul*. De data aceasta au participat copii cu nevoi speciale, care au petrecut o parte din timpul lor la bibliotecă. Întâlnirile, desfășurate lunar, oferă copiilor prilejul de a lega noi prietenii, de a asculta povești și/sau legende (la prima întâlnire a fost invocată *Legenda Pescărușului* scrisă de Petre Crăciun), precum și de a realiza diferite lucrări pe anumite teme: pescăruși din hârtie, copaci din hârtie etc.

La o altă întâlnire am vorbit despre natură și mediu curat și am realizat un colaj *Pădurea de*

copaci, în alta, fiecare copil a realizat un tablou colorat reprezentând un câmp cu flori. Nu a lipsit din gama de activități proiecția de film – căci am ales un film din colecția Secției Mediatecă, care, de altfel ne-a găzduit de fiecare dată. În luna octombrie am vorbit despre Halloween, ne-am distrat realizând dovlecei din hârtie și fantome jucăușe. În noiembrie am încercat să mai ținem toamna cu noi, folosind frunzele copacilor pentru realizarea unor lucrări amuzante.

Au avut loc până acum șase întâlniri și vom încheia anul cu tematică specifică: iarna, cea plină de zăpadă, cu brazi împodobiți și sărbători mult așteptate de copii. Fiecare activitate are rolul, pe lângă acela de a apropia copii de bibliotecă și de a le oferi alternative la petrecerea timpului liber, și pe acela de a dezvolta abilități manuale, de comunicare și de relaționare într-un cadru mai puțin formal, dar la fel de eficient.

Zâmbetul copiilor, îmbrățișările lor calde și pline de energie, bucuria revederii la fiecare activitate sunt unități de măsură ale celor care se implică în diverse acțiuni destinate copiilor. Pe de altă parte parteneriatul dintre Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brăila și Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila completează gama de acțiuni socio-culturale, oferind oportunitatea întăririi organizaționale și a direcționării rolurilor lor în beneficiul comunității.

Atelierul Să învățăm să programăm jocuri

Monica IONESCU
Bibliotecar,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

Motto: *Programatorul este un creator de universuri pentru care doar el este responsabil. Universuri de complexitate practic nelimitată pot fi create sub forma programelor de calculator.*
(Joseph Weizenbaum)

Atelierul Să învățăm să programăm jocuri organizat la Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila începând din august 2018, ale

cărui întâlniri au loc la Sala de Lectură, săptămânal, sâmbăta, a avut un impact puternic în rândul utilizatorilor bibliotecii. El se adresează copiilor cu vârste cuprinse între 11 și 16 ani.

Acest atelier a luat naștere la inițiativa domnului **Gabriel Dura**, care a fost profesor la Liceul *Nicolae Bălcescu* Brăila. Acesta s-a gândit că pasiunea sa pentru informatică poate să fie de ajutor și altor generații, astfel că s-a oferit voluntar pentru a lucra cu tinerii în cadrul instituției noastre.

Copiii s-au familiarizat cu limbajul de programare *Scratch*, cu ajutorul căruia cei mici pot crea povești interactive, animații și jocuri. Limbajul *Scratch* este folosit ca limbă introductivă, deoarece crearea de programe interesante este relativ ușoară, iar abilitățile dobândite pot fi aplicate și altor limbi de programare de bază, cum ar fi *Python* și *Java*. *Scratch* nu este exclusiv pentru crearea de jocuri. Cu ajutorul imaginilor furnizate, programatorii pot crea animații, text și multe altele. Există deja numeroase programe pe care studenții le pot folosi pentru a-și realiza temele la matematică, istorie și chiar fotografie.

Scratch permite profesorilor să creeze lecții conceptuale și vizuale și misiuni de laborator științifice cu animații care ajută la vizualizarea unor concepte dificile. În cadrul științelor sociale, instructorii pot crea teste, jocuri și tutoriale cu elemente interactive. Utilizarea *Scratch* permite

tinerilor să înțeleagă logica programării și cum să construiască și să colaboreze în mod creativ.

Limbajul le permite elevilor să creeze proiecte semnificative atât personale, cât și educative, oferindu-le acestora un *instrument practic* în ceea ce privește exprimarea după ce au învățat să folosească limba. Cu ajutorul limbajului de programare *Scratch*, membrii unui grup au capacitatea de a împărtăși proiectele și de a obține feedback. Proiectele pot fi încărcate direct din mediul de dezvoltare pe site-ul *Scratch* și orice membru al comunității poate descărca codul sursă complet pentru a studia sau pentru a-l remixa în proiecte noi. Membrii pot de asemenea să creeze studiouri de proiect, să comenteze, să eticheteze, să favorizeze și să *iubească* proiectele altora, să urmeze alți membri pentru a-și vedea proiectele și activitatea și pentru a-și împărtăși ideile. Proiectele variază de la jocuri și animații la instrumente practice. În plus, pentru a încuraja crearea și partajarea între utilizatori, site-ul web stabilește frecvent provocările *Scratch Design Studio*¹.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească copiii și tinerii pentru a se putea înscrie la acest atelier sunt: să se încadreze în categoria de vârstă cerută de către coordonatorul activității; să aibă permis la Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila și să dețină un laptop pe care să lucreze la curs.

¹ *Scratch - limbaj de programare*, disponibil on-line la adresa: [https://en.wikipedia.org/wiki/Scratch_\(programming_language\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Scratch_(programming_language))

De vorbă cu psihologul...! Cu Luminița Filipoiu

Adriana MÎNZĂ
Bibliotecar,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

Luminița Filipoiu, psiholog/clinician/psihoterapeut/expert psiholog judiciar, profesează de aproximativ 15 ani, iar în ultimii opt ani a lucrat în privat, majoritatea clienților săi fiind copii tipici cu diferite afecțiuni psiho-comportamentale și psiho-emoționale, în special copiii cu autism.

Cu adolescenții practică terapie de grup de aproximativ 10 ani, iar de șapte ani lucrează cu adolescenți voluntari, pe care i-a salvat de la căderea liberă în adicții, dar și cu tineri cu probleme comportamentale, implicându-se în educația acestora.

Ideea proiectului *De vorbă cu psihologul* s-a născut din dorința de a face cunoscută activitatea tinerilor, totodată dorind să prezinte și altor persoane chestiuni de viață, emoții, comportamente pe care le pot experimenta și pe care nu știu cum să le gestioneze sau cum pot să iasă din diferite situații.

Având în vedere că nu orice persoană își permite o consultație la un psiholog, Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila, a fost soluția potrivită, instituția publică fiind locul în care toți utilizatorii au acces liber la informații și deci pot participa la aceste întâlniri organizate de către psihologul Luminița Filipoiu. Proiectul a început în luna octombrie a acestui an și se va desfășura pe o perioadă de 12 luni. În cadrul primei întâlniri, l-am avut ca invitat special pe Gabriel Anastase, psihoterapeut care se ocupă cu terapia prin hipnoză.

Gândindu-ne la probleme sociale cu care ne

confruntăm zi de zi, ne-am hotărât să abordăm următoarele teme pe parcursul întâlnirilor noastre: Anxietatea – o afecțiune comună; Vulnerabilitatea la anxietate; Frica și simptomele fizice apărute; Depresia, ca formă de manifestare a fricii; Gânduri automate și comportamentale nedorite, ca urmare a anxietății; Îngrijorarea exagerată și impactul negativ de căutare a siguranței; Intervențiile și controlul anxietății; Atacul de panică și efectele lui pe termen scurt și lung; Intervențiile rapide pentru diminuarea intensității atacului de panică; Stresul familial și profesional; Strategii educaționale pentru diminuarea comportamentelor nedorite la copii și adolescenți; Dezvoltarea încrederii și a respectului de sine pentru adolescenți; Cum depistez problemele precoce la copii; Evenimente: serbare de Crăciun în luna decembrie; Informația; Adolescența și rănilor din familie; Educă, protejează, adoptă!

Atelierul *De vorbă cu psihologul* este interactiv, se desfășoară lunar și a fost gândit pentru toate categoriile de vârstă, întrucât temele menționate mai sus pot implica atât copiii și adolescenții, cât și adulții.

Muzica clasică fără secrete

Stela BUZDUGAN
Bibliotecar,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

De n-am fi avut suflet, ni l-ar fi creat muzica. (E. Cioran, Cioran și muzica)

Muzica este una dintre artele pentru care natura a sădit în om facultatea firească, excepțional de complexă și necesară cunoașterii în acest domeniu: *sensibilitatea*, această însușire a omului de a vibra în mod spontan la prezența frumosului exprimat în chip artistic. Ea bate la porțile sufletului și se revarsă ca un suvoi năvalnic, impresionantă prin măreția forței de expresie pe care o degajă, astfel că, în funcție de preferințe și aria cunoașterii, fiecare ascultător își definește poziția sa față de diversele ramuri ale muzicii și își alege genurile dorite.

Istoria muzicii conține, în paginile ei neasemuit de bogate în fapte și realizări, confesiunea sonoră a oamenilor și a timpurilor. În încercarea de a le (re)aduce la lumină și a reînvia și/sau educa gustul pentru muzică, la secția **Mediatecă** din cadrul Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila, la inițiativa și sub îndrumarea profesorului voluntar Neculai Băcanu, în februarie 2018, a luat naștere programul lunar **Muzica clasică fără secrete**, un proiect în care entuziasmul și aspirațiile spre frumos și adevăr artistic se îmbină cu realitățile timpurilor, într-o unitate impresionantă.

În cadrul activității au fost aduse în prim-plan numele unor mari compozitori de muzică clasică, în încercarea de a fi făcute cunoscute viețile și particularitățile operelor acestora. Explicațiile au fost însoțite de exemplificări, ajutându-i astfel pe cei prezenți să cunoască, să înțeleagă și să recunoască compozițiile acestora.

La prima ediție, în care discuțiile au fost concentrate pe tema **Ludwig van Beethoven - titanul simfoniei**, au răspuns afirmativ

MUZICA CLASICĂ FĂRĂ SECRETE (program lunar de educație muzicală)

W. A. MOZART
FARMECUL MUZICII PURE

W.A. MOZART - VIAȚA ȘI OPERA
Prezintă: prof. Nicolae BĂCANU

Muzică instrumentală în interpretarea elevilor:

- Ivona FRATOȘȚIȚEANU - Liceul de arte "Hariclea Darclee"
- pian, "MENUET"
- prof. Raluca CIUȚĂ
- Alin GHINEA - Școala Populară de Arte "Vespasian Lungu"
- pian, "VALS FAVORIT"
- prof. Raluca CIUȚĂ
- Roxana Ioana DAN
- pian, "MENUET ÎN FA MAJOR"
- "MARȘUL TURCESC" - p. I
- Sabin George PREDA - Liceul de arte "Hariclea Darclee"
- pian, "MENUET"
- prof. Geanina GHEONEA

Mediatecă, 28 martie 2018, ora 17⁰⁰
Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila, Piața Poligon nr. 4

MUZICA CLASICĂ FĂRĂ SECRETE (program lunar de educație muzicală)

LUDWIG VAN BEETHOVEN
TITANUL SIMFONIEI

LUDWIG VAN BEETHOVEN - TITANUL SIMFONIEI
Prezintă: prof. Nicolae BĂCANU

Expunere: Beethoven - titanul simfoniei

Muzică instrumentală în interpretarea elevilor Școlii Populare de Arte Vespasian Lungu Brăila

- Prof. Nicolae BĂCANU
- Andreea URECHE - flaut, Marș turc
- Prof. Mariana CHIRMAN
- Prof. corpetitor Adriana BURCĂ
- Nona FRATOȘȚIȚEANU - pian, Rondo
- Prof. Raluca CIUȚĂ
- Cristian CIUȚĂȘU - pian, Sonata - SOL MPT.
- Prof. Raluca CIUȚĂ

Muzică instrumentală în interpretarea elevilor Școlii Populare de Arte Vespasian Lungu Brăila

- Alin GHINEA - pian, Sonata OP. 48 nr. 2 PI SOL M.
- Prof. Raluca CIUȚĂ

Mediatecă, 28 februarie 2018, ora 17⁰⁰
Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila, Piața Poligon nr. 4

MUZICA CLASICĂ FĂRĂ SECRETE (program lunar de educație muzicală)

PIOTR ILICI CEAIKOVSKI
VIBRAȚIA SUFLETULUI RUS

PIOTR ILICI CEAIKOVSKI - VIAȚA ȘI OPERA
Prezintă: prof. Nicolae BĂCANU

• Muzică Live, în interpretarea elevilor:

- Ivona FRATOȘȚIȚEANU - Liceul de Arte "Hariclea Darclee"
- pian, "MARȘ ITALIAN", "PAPUȘA BOUNA"
- prof. Raluca CIUȚĂ
- Luciana Florina COMANENCO - Liceul de Arte "Hariclea Darclee"
- pian, "VALS"
- prof. Mariana CHIRMAN, corpetitor: prof. Adriana BURCĂ
- Radu Andrei GEULIAN - Liceul de Arte "Hariclea Darclee"
- pian, "CĂNȚEC VECI PRINȚEȘ"
- prof. Mariana CHIRMAN, corpetitor: prof. Adriana BURCĂ
- Sabin George PREDA - Liceul de Arte "Hariclea Darclee"
- pian, "MARȘ ITALIAN"
- prof. Geanina GHEONEA
- Roxana Ioana DAN
- pian, "TACUR LESEDELORE" - p. I
- Luca MĂNDUȚĂ - Școala Populară de Arte "Vespasian Lungu"
- pian, "VALS SENTIMENTAL"
- prof. Raluca CIUȚĂ
- Daniela NECȚARIE - Școala Populară de Arte "Vespasian Lungu"
- pian, "MARȘ SLOV"
- prof. Raluca CIUȚĂ
- Cosminu Elena SPRIU - Liceul de Arte "Hariclea Darclee"
- pian, "VALS SENTIMENTAL"
- prof. Geanina GHEONEA, corpetitor: prof. Raluca CIUȚĂ

• BALET

- Lucian IONARU
- BALET "PRIMOASA DIN PADUREA ADOAMITĂ"
- prof. Raluca ROTĂRESCU
- Bianca BUDU
- BALET "PRIMOASA DIN PADUREA ADOAMITĂ"
- prof. Raluca ROTĂRESCU

Mediatecă, Miercuri, 25 aprilie 2018, ora 17⁰⁰
Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila, Piața Poligon nr. 4

și au încântat cu fragmente muzicale live Andreea Ureche (prof. Mariana Chirman), prof. corepetitor Adriana Burcă, Cristian Ciaușu (prof. Raluca Ciucă), Alin Ghinea (prof. Raluca Ciucă) și Roxana Dan.

La a doua întâlnire, iubitorii muzicii clasice, atât copii, cât și adulți, au aflat cât de creativă a fost scurta viață a compozitorului *Wolfgang Amadeus Mozart*. Exemplificările, fie live, fie provenite din colecția secției Mediatecă a bibliotecii, au ilustrat diversitatea compozițiilor autorului. La pian au cântat elevii: Alin Ghinea (prof. Raluca Ciucă), Roxana Ioana Dan, Ivona Fratoșțeanu (prof. Raluca Ciucă) și Sabin George Preda (prof. Geanina Gheonea).

Întâlnirea din luna aprilie a fost dedicată unei alte teme generoase: *Piotr Ilici Ceaikovski – vibrația sufletului rus*, prilej cu care auditoriul a fost delectat cu multe exemplificări live din opera compozitorului. La pian au cântat elevii: Ivona Fratoșțeanu, Luca Mândiță, Nectarie Damian (prof. Raluca Ciucă) și Roxana Ioana Dan.

Lorena Florina Daminenco și Antonio Giulian Radu (prof. Marieana Chirman; corepetitor: prof. Adriana Burcă) ne-au încântat cu sunetul flautului, iar Lavinia Iconaru și Bianca Budău (prof. Raluca

Rotărescu) ne-au învăluit în pași de balet. Cosmina Elena Spînu (prof. Cerasela Omocea; corepetitor: prof. Raluca Ciucă) a încheiat seara cu un lied în limba rusă.

Bucuria și satisfacția estetică sunt depline atunci când barierele dintre compoziția muzicală și ascultător sunt înlăturate, când mesajul operei, plăsmuită cu migală, răscolește sufletul, când omul și muzica fac corp comun, ceea ce aceste seri muzicale, care au avut loc la Mediatecă, au reușit să o facă, fapt întărit de cei prezenți.

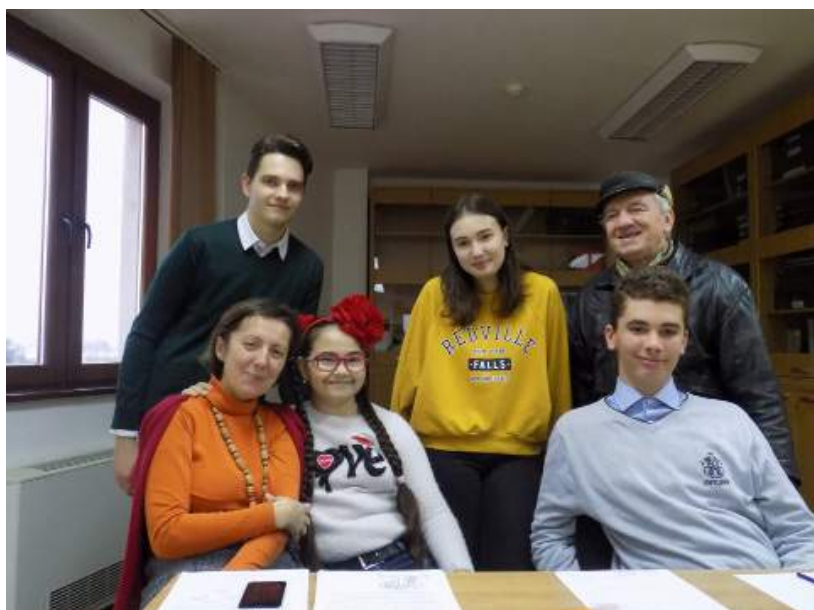

Toate întâlnirile au fost atent gândite, domnul profesor Băcanu, fără de care această minunată experiență nu ar fi avut loc, impresionându-ne cu dăruirea, sensibilitatea și entuziasmul său.

Îi felicităm pe toți pentru implicare și le mulțumim pentru frumosul rezultat!

Colorăm viața

Colorăm viața este o activitate desfășurată la Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila, destinată copiilor cu cerințe educaționale speciale, centrată pe nevoile acestora, structurată pe arii de dezvoltare - fizică, perceptivă, intelectuală, personală și, nu în ultimul rând, de dezvoltare socială. Cele cinci arii de dezvoltare sunt considerate coordonate majore ale educației speciale, urmând ca toate obiectivele și componentele ariilor să fie dezvoltate și adaptate în funcție de particularitățile și nivelul de școlarizare ale fiecărui participant.

Toate activitățile desfășurate în cadrul atelierului se fac având ca obiectiv principal și prioritar nevoile și necesitățile fiecărui copil în parte. Modul de organizare este o soluție curriculară deschisă, asigurându-se principiul normalizării, urmărindu-se recuperarea socială și biologică a participanților.

La fiecare întâlnire dezvoltăm terapia ocupațională, psihoterapia de expresie, terapia cognitivă, terapia psihomotricității, ludoterapia, abilitatea manuală și autonomia personală. Aceste terapii sunt puncte de plecare pentru cele cinci arii de

dezvoltare enumerate și, deși par diferite, având autonomie funcțională proprie, se găsesc într-o relație de interdependență reciprocă, având implicații metodologice și caracter interdisciplinar.

Activitatea educațional-terapeutică conferă acțiunii un caracter complex, dar și integrativ, impunând ca manifestările să fie organizate în viziunea educației integrate.

Principiul interactiv al acțiunii educațional-terapeutice obligă inițiatorul ca activitățile educaționale să fie valorificate sub toate aspectele terapeutice ca urmare a faptului că tipurile și categoriile de terapii să nu pot fi abordate separat.

La fiecare întâlnire din cadrul atelierului *Colorăm viața*, care se desfășoară săptămânal în cadrul Bibliotecii Județene Brăila, includem și folosim toate tehnicile terapeutice care utilizează actul însușirii cunoștințelor și dezvoltăm deprinderi din sfera educației intelectuale, utilizând mișcarea ca factor terapeutic în sfera educației fizice, art terapia și meloterapia în sfera educației estetice, valorificând actul educațional.

Aceste activități presupun o largă deschidere către normalitate, oferind persoanelor cu cerințe educaționale speciale modele și condiții de viață cotidiană, cât mai aproape de viața obișnuită.

Normalizarea este un concept care trebuie perceput drept un proces de acceptare a persoanei deficiente de către comunitate.

Camelia CHERCIU,
bibliotecar

Proiect educațional național *Orașul meu, orașul tău*

Doinița STANCIU
Bibliotecar,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

Unul dintre scopurile Secției Împrumut Carte pentru Copii. Ludotecă, din cadrul Bibliotecii Județene Panait Istrati Brăila, este acela de a descoperi și promova valorile locale prin cei mai sinceri ambasadori, copiii noștri. Un exemplu în acest sens îl constituie proiectul educațional național *Orașul meu, orașul*

tău, aflat la ediția a V-a.

Anul acesta, proiectul a fost dedicat aniversării Marii Uniri de la 1 decembrie 1918. Și pentru aceasta am dorit să unim prin gânduri, sentimente și culoare cele 10 provincii istorice românești: Ardeal, Muntenia, Basarabia, Moldova, Oltenia, Dobrogea, Banat, Crișana, Bucovina și Maramureș.

Astfel, 10 biblioteci (Biblioteca Județeană *George Barițiu* Brașov, Biblioteca Municipală *B. P. Hașdeu* Chișinău, Biblioteca Județeană *Panait Cerna* Tulcea, Biblioteca Județeană *Duiliu Zamfirescu* Vrancea, Biblioteca Județeană Satu Mare, Biblioteca Județeană *Christian Tell*

Gorj, Biblioteca Județeană *Sorin Titel* Timiș, Biblioteca Județeană *Alexandru D. Xenopol* Arad, Biblioteca Bucovinei *I. G. Sbiera* Suceava) aparținând fiecărei provincii, s-au alăturat în realizarea obiectivului propus.

Un prim demers al acestui proiect l-a constituit concursul de desene și compuneri organizat de Ludoteca brăileană, adresat preșcolarilor și elevilor din ciclul primar. Cele mai reușite lucrări, premiate în urma concursului fac parte din cartea *Brăila, orașul meu*, ea fiind trimisă bibliotecilor partenere, iar la rândul nostru vom primi cărțile copiilor de acolo.

Desenele înscrise în concurs au fost evaluate după următoarele criterii: format A4 landscape, respectarea temei concursului (orașul Brăila), gradul de finalizare, nota personală, expresivitatea elementelor de limbaj plastic, mesajul artistic transmis, echilibrul cromatic, acuratețea tehnicii folosite.

În privința compunerilor, criteriile au fost: format A4 landscape, respectarea temei

concursului (orașul Brăila), calitatea exprimării, folosirea expresiilor frumoase, așezarea în pagină a textului, corectitudinea scrierii, nota originală.

Juriul a fost format din: profesor de desen - Mariana Tudose, profesor învățământ preșcolar - Daniela Ionescu, profesor învățământ primar - Angelica Iordan. Micii noștri brăileni au fost la înălțime și ne reprezintă cu onoare orașul. Au dat dovadă de imaginație, creativitate și talent, prezentând orașul nostru așa cum îl văd ei astăzi. Lucrările compun o imagine sinceră a orașului privit prin ochi de copil. Astfel, Brăila este o zonă istorică importantă cu monumente pe măsură, un spațiu imens de joacă sau un oraș al viitorului.

Mulțumesc pentru interesul manifestat pentru această activitate cadrelor didactice din cele 30 de unități școlare participante și celor 600 de copii pentru adevărata lecție de istorie și patriotism spusă prin cuvinte simple și sincere:

Unii oameni îl văd ca pe un simplu oraș, numai că eu îl văd magic. (Sânziana)

Sunt mândră că m-am născut în orașul Brăila, pentru mine cel mai frumos loc și va rămâne în sufletul meu indiferent de locul unde mă vor purta pașii vieții. (Catrinel)

Nu știu viitorul cum va transforma această lume a mea, dacă se va mai numi Brăila. Știu însă că

bătrânul orașel va rămâne copilăria mea, locul căruia întotdeauna îi pot spune ... acasă. (Larisa)

Te aștept în orașul cu salcâmi, în port și vom pluti pe Dunărea albastră, legănați de vânt și ape. (Eduard)

Dacă aş fi întrebată de ce aveam nevoie de acest proiect... Aş răspunde... că avem nevoie de sinceritatea și naivitatea copiilor, care spun lucrurilor pe nume, pentru a realiza cât suntem de norocoși că trăim în Brăila. Sunt convinsă că fiecare oraș implicat în acest proiect este cel **mai frumos din țară**. Ce îl face frumos, ce îl face să fie aparte? Ei bine, am să vă spun: noi cei care locuim în el, **OAMENII**, care din spusele străbunilor **sfințesc locul**.

RUBRICA VOLUNTARILOR

PORTRET DE VOLUNTAR

IONELA FEDMAȘU

Coordonator atelier *Tărâmul experimentelor* desfășurat la Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila.

Studii

Universitatea București, specializarea *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*.

Profesie/Carieră în domeniul de activitate

Din 1998 lucrez în învățământ fiind educatoare în grădinițe din mediul rural și urban. Din 2012 sunt titulară ca profesor învățământ preșcolar la Grădinița cu P. P. nr. 37 Brăila.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră a fi voluntar?

Pentru mine activitatea de voluntariat înseamnă un mod de a petrece timp de calitate alături de alți oameni, de a te implica în viața comunității din care faci parte, de a dăruie cunoștințe, afecțiune, timp celor care au nevoie și doresc să le primească.

De când faceți voluntariat și care sunt domeniile în care ați activat în acest sens?

Voluntariat la Biblioteca *Panait Istrati* Brăila fac din vara anului 2014 în cadrul *Clubului de Vacanță*, dar am fost implicată și în alte proiecte de voluntariat, toate din domeniul educațional, în special pe activități de educație nonformală.

Ce v-a determinat să faceți voluntariat?

Am căutat să mă implic și în alte activități care aveau legătură cu domeniul meu de activitate dar care se desfășurau sub o altă formă, în medii diferite.

Ce vă motivează în activitatea de voluntariat?

În cadrul Bibliotecii am întâlnit oameni entuziaști, dornici de colaborare, de implicare în activitățile cu preșcolarii. De la an la an s-au

înscris la atelierul unde am fost voluntară din ce în ce mai mulți copii, ceea ce m-a motivat să fiu și mai activă și mai bine pregătită.

Cum ați ajuns la Biblioteca Județeană Brăila și de ce ați ales biblioteca pentru activitatea dumneavoastră?

La Biblioteca Județeană *Panait Istrati* merg încă de când eram elevă. Întotdeauna mi-a plăcut atmosfera de aici. Am văzut anunțul referitor la organizarea *Clubului de Vacanță* și mi s-a părut interesant să pot lucra cu copii necunoscuți, dar dornici de a se împrieteni și de a manifesta interes pentru activități noi.

Care este categoria de vârstă cu care ați ales să lucrați? De ce?

Am ales să lucrez cu preșcolari și școlari mici pentru că de această categorie de vârstă mă simt mai apropiată, pregătirea mea profesională este îndeosebi axată pe această vârstă.

Descrieți în câteva cuvinte proiectul pe care îl desfășurați la bibliotecă.

Atelierul pe care îl susțin în cadrul *Clubului de Vacanță* se numește *Tărâmul experimentelor*. Copiii învață prin experiment propriu despre magnetism, proprietăți ale obiectelor, substanțelor, despre fenomene fizice, dar și despre transformări chimice, totul în termeni pe înțelesul lor. Materialul divers și modul captivant de prezentare al experimentelor atrage copiii, dovadă numărul tot mai mare al celor care aleg această activitate.

Aveți satisfacții în urma voluntariatului?

Sigur! Uimirea, bucuria și surpriza pe care le vezi în ochii copiilor sunt satisfacții ce cu greu pot fi egalate.

Intenționați să continuați astfel de acțiuni? Aveți și alte proiecte în plan?

Eu sper într-o colaborare de lungă durată cu Biblioteca Județeană Brăila. Am și alte planuri de proiecte care se pot materializa atât pe perioada vacanțelor, cât și în timpul anului școlar.

Sfătuiți și alte persoane să facă voluntariat? De ce?

În mediul meu de activitate am colege care fac voluntariat, fie pe lângă ONG-uri, fie în parteneriat cu biserica. Sfătuiesc pe oricine este bine intenționat și are ceva de transmis sau de oferit să o facă la modul cel mai sincer și benevol.

Caracterizați-vă în câteva cuvinte. Ce vă pasionează?

Sunt o fire optimistă, cred că dacă te străduiești orice obstacol poate fi trecut. Sunt implicată în activități cu copiii, mă pasionează lucrul cu hârtia (quilling, origami).

Există o persoană/o personalitate/un citat care vă inspiră, vă motivează în viață?

Am descoperit de curând scrierile Ilenei Vulpescu. Cred că dacă aș fi citit cărțile ei în urmă cu 20 de ani, poate aș fi luat alte hotărâri. Nu o să reproduc un citat anume, ci doar o să îndemn pe oricine citește aceste rânduri să caute o carte a acestei scriitoare.

PORTRET DE VOLUNTAR

GABRIEL DURA

Coordonator atelier *Să învățăm să programăm jocuri* desfășurat la Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila.

Studii

Sunt absolvent al Liceului *Gh. M. Murgoci* Brăila, promoția 1988. Am titlul de inginer cu diplomă de licență acordată de Universitatea *Dunărea de Jos* Galați și un master în Managementul Proiectelor de la Universitatea Ecologică din București. De-a lungul carierei am urmat diverse cursuri profesionale dintre care pot enumera: Massachusetts Institute of Technology (2013 – 2016) - Introduction to Computer Science and Programming; Computation Structures 1: Digital Circuits; Computation Structures 2: Computer Architecture; Computation Structures 3: Computer Organization; Software Construction in Java. California Institute of Technology (2013) - CS1156x Learning From Data (Machine Learning course). Gowrie Victoria (2013) - Early Childhood Education. Central Institute of Technology (2013) - Teaching Adult Learners; Education in a Changing World. Cisco Networking Academy (2010 – 2011). PRO MANAGEMENT Training & Consulting (2003 - 2004) - ADMINISTRARE REȚELE WINDOWS 2000; ADMINISTRARE SQL SERVER 2000.

Profesie/Carieră în domeniul de activitate

Am atins primul calculator în anul 1986. Era o clonă fabricată de fosta I.C.E. *Felix* București a unui model foarte popular la acea vreme numit *ZX Spectrum* și conceput de *Sinclair Research*, lansat în 1982 în Marea Britanie. Am pornit în carieră ca profesor de informatică pentru o scurtă perioadă de timp și am continuat ca angajat al Ministerului Afacerilor Interne până în prezent. Am executat și/sau participat în diverse proiecte informatice incluzând administrare baze de date, proiectare și configurare de rețele de calculatoare, realizarea de interconectări între diferite sisteme de calcul, transfer de date și aplicații diverse.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră a fi voluntar?

La aproape 50 de ani, după ce ai trecut de jumătatea vieții, undeva departe, la orizont, se vede finalul carierei. Voluntariatul pentru mine reprezintă o modalitate de a transmite experiența celor 30 de ani de activitate din acest domeniu tinerilor interesați și dornici de a prelua mai departe această meserie.

De când faceți voluntariat și care sunt domeniile în care ați activat în acest sens?

Sunt voluntar din vara anului 2015, când am ținut primul atelier de programare a jocurilor pe calculator pentru copii la bibliotecă. Întrucât cele 5 zile cât a durat atelierul au avut succes am decis să continui și în 2016. Povestea s-a repetat și succesul atelierului m-a determinat să coordonez unul permanent.

Ce v-a determinat să faceți voluntariat?

Activitatea în informatică este una statică. Nu pot spune că aceasta nu are și o componentă socială, de cele mai multe ori lucrezi într-o echipă, dar atelierul este o bună ocazie de a veni în contact cu comunitatea orașului în care trăiești. Nu este nici pe departe aceeași experiență pe care o ai în cadrul seminariilor, consfătuirilor profesionale. În final aș îndrăzni să spun că este o formă de odihnă activă pe care personal o prefer în locul mass-mediei.

Ce vă motivează în activitatea de voluntariat?

Am acumulat o experiență profesională pe care îmi doresc să o las moștenire generațiilor viitoare.

Cum ați ajuns la Biblioteca Județeană Brăila și de ce ați ales biblioteca pentru activitatea dumneavoastră?

Când biblioteca județeană a deschis primele ateliere am observat lipsa unei activități destinate informaticii. Am mers la punctul de înscriere, am ajuns să o cunosc pe doamna bibliotecar Monica Ionescu, căreia i-am explicat ce doresc. Motivul pentru care am ales să realizez acest atelier este istoric, să zicem. În 1727 tânărul Benjamin Franklin, viitorul inventator al paratrăsnetului, a înființat clubul de dezbateri *Junto*, definit ca un grup de artizani și comercianți aspiranți cu idei comune care sperau să evolueze în timp ce îmbunătățesc comunitatea. Clubul *Junto* a dus în 1731 la crearea primei biblioteci publice din Philadelphia, Pennsylvania. În esență de la înființarea bibliotecilor publice misiunea lor a fost de a îmbunătăți comunitatea. Întrucât aceasta era și ideea mea Biblioteca Județeană era locul ideal pentru această activitate.

Care este categoria de vârstă cu care ați ales să lucrați? De ce?

La primele ateliere am început cu copii de 7 - 8 ani deoarece în principiu este limita la care un copil are cel puțin o înțelegere minimală de scriere, citire, adunare și scădere, operații esențiale în activitatea de programare. Organizarea clasei a fost una non-formală, mai puțin bazată pe activități impuse. La ultimul atelier limita de vârstă a crescut la 9 - 10 ani pentru a organiza o clasă mai apropiată de stilul școlar obișnuit, dar concentrată pe recrearea unor jocuri reale și convingerea elevilor că programarea profesională este accesibilă tuturor celor care se străduiesc să învețe.

Descrieți în câteva cuvinte proiectul pe care îl desfășurați la bibliotecă.

Atelierul să programăm jocuri pe calculator are ca scop evoluția copiilor de la consumatori la creatori de produse digitale. Utilizăm mediul de programare *Scratch 2* (<http://scratch.mit.edu>) pentru recrearea unor jocuri reale într-o manieră incitantă pentru copii.

Aveți satisfacții în urma voluntariatului?

Bineînțeles că am. Nimeni nu vine să presteze o activitate fără motiv. Pentru mine atelierul este contactul meu cu comunitatea orașului. Facebook și celelalte site-uri de socializare nu îmi oferă aceeași satisfacție ca și interacțiunea umană.

Intenționați să continuați astfel de acțiuni? Aveți și alte proiecte în plan?

Jocurile pe calculator sunt un subiect fierbinte pentru tineri, dar nu sunt singurele utile pentru ei. Îmi doresc să pot deschide ateliere pe teme mai complexe cum ar fi gestiunea bazelor de date, robotică, impactul social al tehnologiei, istoria tehnologiei calculatoarelor sau proiectarea microprocesoarelor. Dacă atelierul curent se dovedește a avea valoare mă gândesc să îl public în versiune video și/sau în formă scrisă.

Sfătuiți și alte persoane să facă voluntariat? De ce?

Voluntariatul la bibliotecă se adresează oricărei persoane care are ceva de oferit comunității și care împărtășește valorile clubului *Junto*, oameni obișnuiți cu idei comune care doresc să evolueze personal sau profesional în timp ce îmbunătățesc comunitatea.

Caracterizați-vă în câteva cuvinte. Ce vă pasionează?

Cea mai mare pasiune a mea este elementul de noutate. În oarecare măsură mi-am păstrat curiozitatea de copil. Sunt spontan, îmi place să adaug permanent ceva nou. Lecțiile din cadrul atelierului curent sunt originale și le modific în funcție de răspunsul pe care îl primesc de la copii.

Există o persoană/o personalitate/un citat care vă inspiră, vă motivează în viață?

Numai una? Biografia fiecărei personalități dezvăluie trăsături de caracter sau un mod de a gândi diferit de al celorlalți. Ei au văzut lucruri pe care ceilalți nu și le-au putut închipui. Matematicianul George Boole și inventatorul trenului, George Stephenson, ne învață calea pe care trebuie să o parcurgem de la talpa societății la vârful piramidei. Giordano Bruno - sacrificiul pentru adevăr. Iisus și apostolii - sacrificiul pentru credință. Amiralul Nelson - țara așteaptă ca toți omenii să își facă datoria. Avram Iancu - sacrificiul pentru popor. Horea, Cloșca și Crișan - lupta împotriva nedreptăților. Ray Bradbury - citirea întregii colecții a unei biblioteci publice îți poate asigura steaua în istoria literaturii universale fără studii. Paganini - cu 12 ore de muncă zilnic poți ajunge cel mai mare violonist al tuturor timpurilor. Edison - geniul este 1% inspirație și 99% transpirație.

LEXICON ROMÂNNO-LATINO-UNGARO-GERMAN Buda, 1825

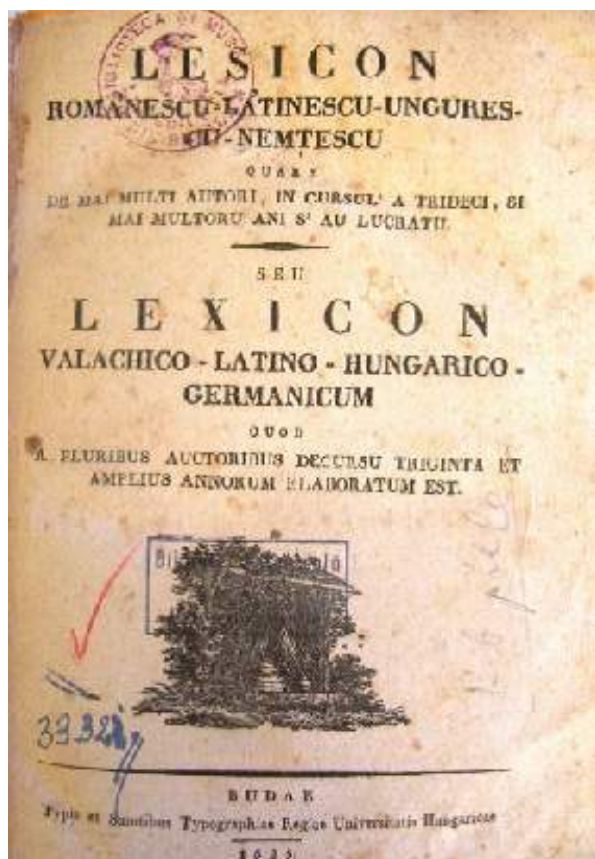

Ion VOLCU

Şef birou Colecţii Speciale.
Depozit Legal. Biblioteca
Judeţeană Panait Istrati Brăila

**Oglinda paginii
de titlu:** *LESICON//
ROMANESCU
- LATINESCU -
UNGURESCU//
NEMŢESCU//
quare//de mai
multi autori, in
cursul a trideci,
si// mai multoru
ani s'au lucratu
// LEXICON//
VALACHICO
- LATINO -*

*HUNGARICO// GERMANICUM// quod// a
pluribus auctoribus decursu triginta et// amplius
annorum elaboratum est// Budae// 1825.*

Note generale

Editură/ Tipografie/ Tipograf/ Copist:
Hamburg, bey Christian Herold Typis et
Sumtibus

Typographiae Regiae Universitatis
Hungaricae.

Descriere: Dictionar lingvistic în patru
limbi, tipar negru, foaia de titlu prezintă
jos o gravură ce reprezintă un foişor, având
la mijloc nişte scări şi de jur împrejur
înfrumuseţat cu flori şi pomi ornamentali.
Verso-ul paginii de titlu este alb. Paginile 5
- 8 conţin un cuvânt către cititori în care este
menţionat efortul făcut pentru scrierea acestui
dictionar în decurs de 30 de ani, cine a lucrat
la el, susţinerea pe care au avut-o. La pagina
8 este menţionat în româneşte că tiparul şi
cheltuielile sunt ale *Tipografiei Universităţii
Ungureşci din Buda*, iar pe verso aceasta
este albă. Pagina 102 este tipărită greşit 190.
Pagina 104 este albă.

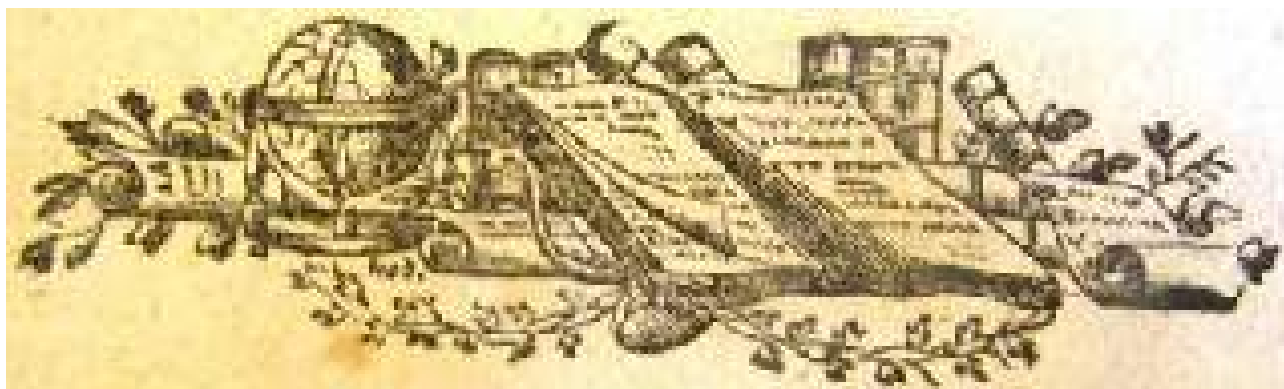
Dimensiuni: 24 x 15,5 cm; *oglanda paginii
etalon:* 19 x 11,1 cm;

Paginaţie: In - 8° de 8 p. arabe + VIII +
104 + 771 pag. (arabe);

Suport material: Hârtie simplă fără filigran;

Cuprins: Dictionarul a fost scris pe etape,
începând cu 1795 şi finalizat în 1825.

Dictionar în patru limbi: română, latină,
maghiară şi germană, considerat capodopera
Şcolii Ardelene. Printre cei care au lucrat

la realizarea *Lexiconului* îi amintim pe: Samuil Micu, Vasile Koloși, Petru Maior, Ioan Corneli, Samuil Vulcan - lucrarea fiind definitivată de către Alexandru Teodor și Ioan Teodorovici. Episcopul greco-catolic, Samuil Vulcan, nu s-a limitat doar la a lucra la text, ci a și sprijinit financiar tipărirea acestuia. În partea introductivă sunt reeditate lucrări aparținându-i lui Petru Maior.

Stare de conservare: Urme de uzură, pătarea ușoară a suportului papetar (foxing), urme ușoare ale unui atac xilofag la nivelul cotorului.

Ex-Libris: Pe pagina de titlu și pe pagina 1 este aplicat un *ex-libris* ștampila *Biblioteca și Museul din Brăila. Lux Scientia*, având în mijloc o mână ce ține o torță aprinsă.

Lexiconul conține 10.000 de articole-titlu și indică etimologia cuvintelor, fiind primul dicționar etimologic românesc tipărit.

Pe verso-ul paginii de titlu se află *ex-libris*-ul *Matthari A. Sturza*

Referințe bibliografice:

Cotă și inventar: III2926; inv. 152233.

Bianu, Ion; Hodoș, Nerva; Simonescu, Dan. *Bibliografia românească veche: 1508 - 1830*, București, 1910, vol. III, p. 460-464.
Râpă-Buicliu, Dan. *Bibliografia românească veche: Additamenta (1536 - 1830)*, Galați, Editura *Alma*, 2000, p. 429-431.

Cartea existentă în documentele Secției Colecții Speciale din cadrul Bibliotecii Brăila a fost expertizată în anul 2015 și inclusă după *Legea Patrimoniului* nr. 182 din 2000 în categoria *Fond*.

Note specifice

Legătură: Legătură realizată din carton îmbrăcat în material textil maroniu. Cotor din piele, cu 4 nervuri profilate. Pe cotor este imprimat titlul cărții.

Document de călătorie: Pașaport de trecere al contelui de Roma din Brăila, 1902

Analiza documentelor oficiale de călătorie oferă o veritabilă sursă de informare cu privire la persoanele pe numele cărora s-au emis astfel de documente (căci oferă o serie de informații relevante pentru reconstituirea biografiei acestora) dar și cu referire la tipurile de documente ce se emiteau de autorități în trecut.

Un exemplu în acest sens este *Pașaportul de trecere* ce a aparținut unui membru al unei familii cunoscută cu titulatura *de Roma*. Documentul deținut de Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila la secția Colecții speciale, este emis pe numele Camille de Roma.

De la Iosipescu R. & Iosipescu S.¹ aflăm că familia conților de Roma are rădăcini adânci, regăsite în Roma anilor 1500, atestată documentar ca fiind din Veneția, ca apoi să se regăsească stabilită în Zane (colonie a Republicii Veneția). Apelativul *de Roma* datează din anul 1723, odată cu acordarea titlului de conte al unui înaintaș (Francesco). La începutul sec. XIX cuplul Giorgio-Candiano și Orsola dă naștere unui număr de opt copii, dintre care doi, Nicolas (născut la 1823) și Pierre (născut la 1833), se stabilesc în Țara Românească.

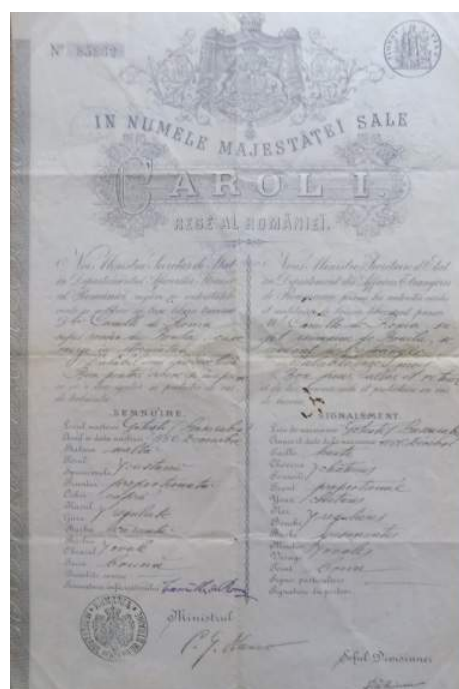
Camille de Roma este fiul lui Nicolas (ofițer rus, venit în Țara Românească, căsătorit cu Roxana Spiro-Paul). Autorii citați spun că din căsătoria lui Nicolas cu Roxana s-au născut patru copii: Candiano, Camillo (1856, la Siliștea, Basarabia), Dimitri și Adela.

Chiar dacă în documentul deținut de bibliotecă prenumele posesorului pașaportului de trecere nu este identic cu cel menționat de Iosipescu & Iosipescu, în primul caz fiind vorba de Camille, în cel de al doilea de Camillo, ori că mențiunile referitoare la localitatea în care s-a născut sunt

¹ Iosipescu, R., Iosipescu, S., *Conacul conților de Roma din comuna Viziru, jud. Brăila în Revista Monumentelor Istorice*, Anul LXXXI, nr. 1 - 2, 2015 - 2016, disponibil online la adresa: http://www.revistamonumenteloristorice.ro/fisiere/RMI-2015-2016_051.pdf, p. 51

diferite (Gotești, respectiv Siliștea), sunt de luat în considerare alte două elemente care susțin opinia că este vorba despre aceeași persoană: numele țării (pentru locul nașterii): Basarabia și anul nașterii: 1856.

Ceea ce mai aflăm de la Iosipescu & Iosipescu este faptul că personajul nostru, Camillo, a avut două căsătorii, prima soție fiind Irina Panaiot Ghika (1858 - 1923), iar cea de a doua soție fiind Teresa Varette. Din cea de a doua căsătorie au rezultat trei copii: Petru (1901(6?)), Adela și Orsola.

Despre locul de reședință al lui Camillo nu avem detalii însă știm că frecventa des moșia unchiului său, Pierre, de la Viziru (obținută de acesta în urma căsătoriei sale cu Sofia Ipsilanti) și că rățacea prin Balta Brăilei².

Neavând intenția de a prezenta istoricul familiei de Roma mă limitez la a face o descriere a pașaportului de călătorie deținut de Camille de Roma, pentru a fi în atenția celor interesați de cercetări privind istoricul familiei de Roma.

² Idem, p. 51

Documentul menționat, cu dimensiunile 42,5 x 27,5 cm, are text tipărit, dar și olograf, bilingv (în limba română și franceză) emis de autoritățile române, respectiv Ministerul Afacerilor Străine (cu no. 85862) și eliberat în data de 2 martie 1902 la Brăila (cu no. 85). Pe fața documentului se regăsește textul oficial, pe care îl redăm mai jos (doar textul în limba română), pe care se află și semnătura olografă a posesorului:

În numele Majestății sale
Carol I.
Rege al României.

Noi Ministru Secretar de Stat la Departamentul Afacerilor Străine al României rugăm pe autoritățile civile și militare să lase libera trecerea D-lui Camille de Roma supus român din Brăila, care merge în străinătate.

Valabil una spre dece luni.

Bun pentru trecere și înapoere și să'i dea ajutor și protecție în cas de trebuință.

SEMNUIRE

Locul nașterii: Gotești (Basarabia)
Anul și data nașterii: 1856 Decembre
Statura: naltă
Părul: castaniu
Spincenele: castaniu
Fruntea: proporționată
Ochii: câpru
Nasul: regulate
Gura: regulate

Barba: cărunță
Bărbia: ovale
Obrazul: ovale
Facia: brună
Deosebire semne: -
Semnătura înfăcișătorului

Ministru Șeful Diviziunii

Documentul nu conține în clar numele ministrului și al șefului diviziunii, regăsindu-se doar semnăturile olografe ale persoanelor împuternicite la acea vreme să semneze acte oficiale.

În antetul pașaportului se află stema Regatului României (reprezentată alb-negru), în dreapta este un număr de înregistrare (no. 85862), iar în stânga este ștampila de timbru fix de 20 lei.

Dacă facem un exercițiu de imaginație, îl putem descrie pe Camille de Roma ca fiind un bărbat înalt, cu părul castaniu, brunet cu ochi câprui, cu fața ovală și trăsături regulate, având barba cărunță și fără semne particulare. La data emiterii pașaportului avea vârsta de 45 de ani.

Pe verso-ul documentul sunt următoarele date (redate întocmai):

No. 85

Acest pasport s'a liberat dupe incredințarea
d-sale înreg. la No. 304
Brăila în 2 Martie anul 1902

Prefectul jud. Brăila (semnătura
[înlocuitorului prefectului], Moisescu)
Director S. Nicolau

Regăsim ștampila rotundă a Prefecturii Județului Brăila și o serie de ștampile dreptunghiulare ale diferitelor autorități (semn al trecerii contelui de Roma prin acele puncte), respectiv 10 ștampile, nefiind toate lizibile, însă distingem ștampila Poliției Gareii Predeal (cu notația olografă *Intrat 3/2 903*), ștampilă ungurească datată 17 oct. 1902, ștampila Poliției Portului Constanța, nr. vizei 49 etc.

Cota: D22

Nr. inventar: 744180

Elisaveta DRĂGHICI,
restaurator

FILE DE ISTORIE LOCALĂ

Castelul de Apă

Simbol al Brăilei, de la strălucire la promisiuni

Oraș dunărean, Brăila a avut mereu apă potabilă asigurată. Captarea apei din Dunăre nu a presupus eforturi deosebite, dar în ceea ce privește modalitatea de distribuire lucrurile au stat diferit. Așa se face că mai multe evenimente de la nivel local au determinat autoritățile să decidă construirea unui rezervor cu apă – **Castelul de Apă** din Grădina Mare cu o capacitate de aproximativ 2.000 mc. Lucrarea gândită în 1893 a fost efectiv realizată în 1912 – 1913. O bună perioadă de timp castelul a fost funcțional. În 1944 apar probleme în alimentarea cu apă potabilă a orașului, iar rezervorul din centrul orașului nu a putut fi folosit la adevărata sa capacitate. Soluții temporare au fost găsite și cu toate acestea, după alți câțiva ani s-a renunțat cu totul la acest obiectiv. În 1982 imobilul a devenit spațiu pentru alimentație publică, iar ulterior declinul său s-a accentuat. Autoritățile și-au propus în prezent transformarea sa în Observator Astronomic și introducerea într-un sistem cultural-educativ coerent, ca element de referință pentru turiști și localnici.

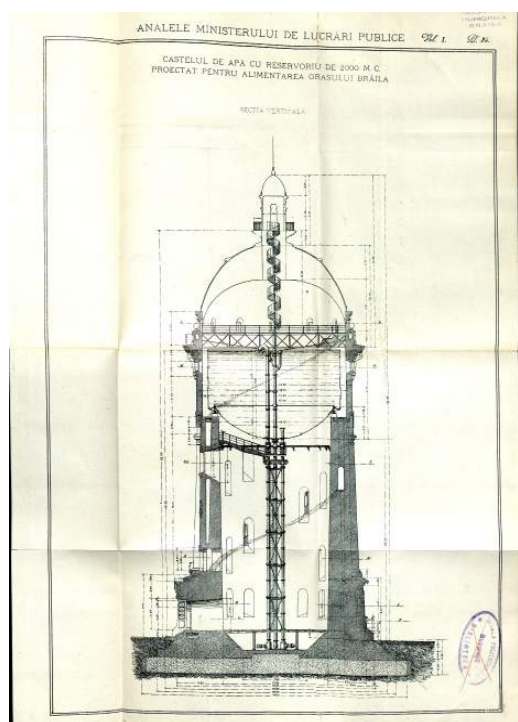

Fila de istorie a Castelului de Apă din Grădina Mare a început să fie scrisă cu mult timp în urmă. Pentru a înțelege de ce a fost construit și care a fost menirea sa trebuie să privim în urmă. Analizând câteva manuscrise vechi descoperim o poveste fascinantă. În lucrarea intitulată *Documente privind istoria orașului Brăila 1831 - 1918*, întocmită de N. Mocioiu, S. Bounegru, Gh. Iavorschi, A. Vidis sunt și câteva acte privind aprovizionarea cu apă a orașului. Astfel, pe 29 decembrie 1859 la Primăria Brăila a fost înregistrată petiția lui Ulrich Waibl către Municipalitatea orașului prin care acesta își oferea serviciile de *mașinist* în folosul comunității pentru a fi preîntâmpinate astfel incendiile. Iată un fragment din petiție: *În fiecare piață a orașului să se înființeze un puț care să aibă întrînsul și o tulumbă mare și bine construită, dînd într-un minut șaisprezece vedre de apă. Înființarea unor asemenea puțuri aduce următoarele foloase: se întîmpină incendiile, în vreme ce spațiul aducerii apii din Dunăre produce foarte mic avantaj în consecuențele primejdii, aduce înlesnire orășanilor și streinilor prin adăparea vitelor lor, se păstrează cuvenita curățenie și altele mai multe, mai cu seamă că o să fie totdeauna apă neînghețată spre înlesnirea tulumbelor de foc.*

Orășeanul se angaja să facă o estimare a costurilor dacă autoritățile locale erau de acord cu propunerea sa. Răspunsul municipalității a fost favorabil, iar Ulrich Waibl trebuia să depună un deviz pentru costul fiecărui puț și planul fiecărei construcții în parte.

Tot în acest volum se află și cererea lui Simon Popper înaintată Consiliului municipal Brăila pe 7 aprilie 1860 privind *instalarea unei mașini hidraulice pe malul Dunării pentru aprovizionarea cu apă a populației orașului*, apa urmând a ajunge astfel la depozite și la *particulari*. Pe 18 mai 1860 vine și răspunsul autorităților prin Petrache Simu: *Să i se arate de*

esecutor că acum, deocamdată, nu are puțință casa municipală a veni cu vreun ajutor și să va pune la dosar.

Solicități privind rețeaua de apă

Ideea captării apei din Dunăre, pentru ca populația să aibă acces la această resursă importantă, re apare în ianuarie 1863 când municipalitatea primește proiectul inginerului francez D. More și Grigore Constantinescu, privind instalarea unei pompe hidraulice pe malul Dunării, în scopul aprovizionării cu apă a orașului. Cei doi susțineau că pe propria cheltuială doreau să instaleze o pompă hidraulică în zona considerată cea mai bună și să zidească și un rezervor care să deservească scopului lor. Următorul pas era construirea în cele șapte piețe – Piațiu Municipal, San Arhangheli, P. Poligon, P. Galați, Sant George Piațiu București și Piațiu Sant Spiridon – a unei fântâni de piatră sau metal în formă de piramidă cuadrată de la care, în tot timpul fără întrerupere, se va scoate apă prin 4 țevi de metal, cu adondanță, și care fontene vor sluji pentru casuri întâmplătoare de foc, cum și pentru îndestularea orășeanilor. Se vor face două asemenea fontene în Grădina publică, care vor procura oricâtă apă va trebui pentru întreținerea plantațiilor și a grădinii. Asemenea două fontene vom restabili, una în curtea cazermii și a doua la spitalul orașului, spre complecta îndestulare a acestor locale.

Inițiatorii proiectului considerau că pentru

realizarea canalului și pentru construirea celor 11 fântâni ar trebui să primească câte 4.500 galbeni în fiecare din cei 3 ani de contract. După 50 de ani, timp în care proiectul era al lor, urmau să doneze mașina și toate instrumentele gratis, municipalității. Cu toate acestea, cei doi își rezervau dreptul de a conecta la această rețea orice persoană dornică să aibă apă potabilă în curte. Tot aceștia au solicitat la acea dată autorităților ca locul de amplasare al mașinii hidraulice să le fie acordat fără bani. *Ni se va da totodată ohavnic pentru totdeauna locul de zece pogoane, ce cuprinde astăzi via subscrisului după izlazu orașului, spre a face pă dînsu o plantație artificială și orice alt vom voi în folosu-ne, care asemenea va contribui mult la înfrumusețarea orașului,* se arată în proiectul semnat de Grigore Constantinescu și dr. More – *ingénieur français*.

Pe 27 iunie 1891 printr-un proces verbal al Consiliului comunal Brăila, antreprenorul construcției uzinei de apă – domnul Kenedi era împuternicit să înceapă aprovizionarea cu apă a orașului înainte de punerea în funcțiune a filtrelor: *În unanimitatea membrilor prezenți la această ședință decide: admite ca antreprenorul să înceapă exploatarea apei, în condițiunile art. 93 din caietul de sarcini, însă nefiltrată pînă la facerea filtrelor și a basenelor, rămînînd ca, perceperea apei ce se va da, să o facă cu prețul ce comuna va fixa printr-un regulament, socotindu-se termenul de percepere de la data cînd antreprisa va răspunde primăriei că a început darea apei,* menționa primarul N. V. Perlea în procesul verbal.

Proiectul castelului

În revista *Pro Memoria* 626/1995 regăsim un articol intitulat *Castelul de apă o variantă de proiect*, semnat de Maria Stoica, care susține că istoria unui monument începe practic din momentul în care ideea apare pentru prima dată în mintea autorului: *Un astfel de reper considerăm a fi primul proiect al castelului de apă din Brăila, publicat în Analele ministerului de lucrări publice, vol. I, 1893–1894, p. 370–403, sub titlul Castelul de apă/ Rezervoriu de 2000 metri cubi/ Proiect pentru alimentarea orașului Brăila de D. Inspector general Elie Radu, Șeful Serviciului de Studii și Construcțiuni.*

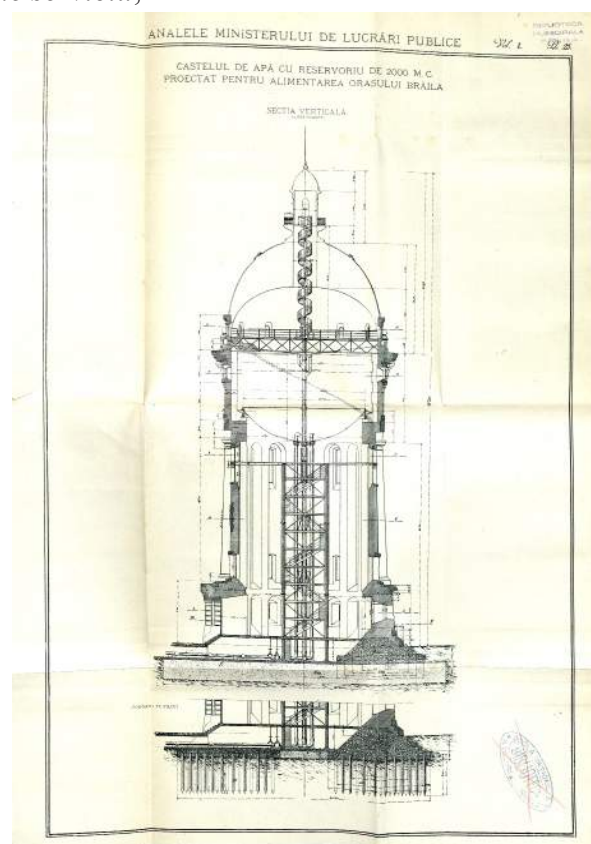
De aici aflăm că pentru realizarea proiectului autorul a apelat la elemente din arhitectura

renașterii timpurii italiene: aspectul masiv, de bază pentru restul clădirii, al primului nivel; zidurile cu deschideri mici, ritmate de pilaștri; accentuarea cornișei și tratarea registrului de sub cornișă ca o friză dorică; forma cupolei și turnul lanternă. Cu toate acestea, construcția realizată după aproape 20 de ani de la acest proiect este diferită și amplasată în cu totul altă parte.

Înainte să descoperim istoria completă a acestui monument trebuie să aflăm mai multe despre Grădina Mare care îl găzduiește. Grădina Publică din Brăila, cunoscută în secolul al XIX-lea sub numele Grădina Împărătească, figurează pe planul Riniev din 1830, ocupând o suprafață de 6 ha în partea de sud a citadelei turcești, de-a lungul malului înalt al Dunării. Amenajarea și întreținerea acestui spațiu urban a fost o prioritate a edililor. Împrejmuirea, nivelarea terenului, trasarea aleilor, plantarea arborilor (dominau salcâmi și liliacul), dotarea cu mobilier erau activitățile curente înscrise în bugetul administrației locale. Au fost construite bufetul, locuința grădinarului și sera, toate fiind pentru prima dată figurate în planul din anul 1867. De abia în ultimul deceniu al secolului au fost definitive lucrările de modernizare, prin instalarea fântânii arteziene în mijlocul grădinii, la 1892; amenajarea unei grote, completate, în anul 1894 cu două statui, cioban și ciobăniță, cumpărate de la A. Carrera cu ocazia serbărilor prilejuite de organizarea expoziției cooperativelor; înființarea chioșcului pentru muzică, dotat cu bănci și pupitre, în anul 1898; împrejmuirea grădinii cu grilaj metalic pe soclu din zidărie de cărămidă, în anul 1893, notează Maria Stoica în cartea Brăila. Memoria orașului.

Chioșcul fanfarei a apărut în 1898. Primul rezervor de apă, construit în Piața Carantinei după planurile inginerului Mironescu, s-a prăbușit în anul 1892, din cauza unor greșeli de construcție. Piatra recuperată a fost folosită la pavarea străzii Roșiori. Inițial, noul rezervor urma să fie construit într-una dintre piețele orașului, inginerul Elie Radu optând, la recomandarea primarului Economu, pentru Piața Sf. Spiridon, pe locul ocupat astăzi de Palatul Agriculturii. Importanța construcției în definirea spațiului acelei piețe și vecinătatea cu biserica Sf. Spiridon (aflată pe locul unde astăzi este Palatul Telefoanelor) au determinat proiectantul să dea construcției înfățișarea unui templu,

ridicat pe un soclu înalt, construit din piatră aparent pentru a spori impresia de stabilitate a clădirii. Tot din piatră, dar de culoare albă, urma să fie construită toată structura de rezistență și elementele de plastică arhitecturală: bazele și capitelurile pilaștrilor, ancadramele ușilor și ale ferestrelor, stema orașului etc. Zidurile s-ar fi realizat din cărămidă și ar fi fost zugrăvite cu roșu, iar pilaștri și aticul cu alb. Acoperișul avea forma unei cupole supraînălțate de un turn lanternă. Compoziția echilibrată și sobră a turnului s-ar fi animat prin dispunerea ferestrelor pe o linie ascendentă ce ar fi sugerat traseul scării de serviciu, se arată în cartea Mariei Stoica.

Publicația Memoriu – Castel de apă - Cu rezervoriu de 2000 metri cubi capacitate proiectat pentru alimentarea orașului Brăila de Elie Radu inginer inspector general, șeful Serviciului de studii și construcțiuni al Ministerului Lucrărilor Publice – Estras din Analele Ministerului de Lucrări Publice, apărută la București, la Imprimeria Statului, în 1894, oferă date amănunțite asupra primului proiect realizat pentru Castelul de apă ce ar fi trebuit să fie construit în orașul nostru, în piața Sf. Spiridon. Memoriul cuprinde calcule matematice amănunțite realizate pentru acest proiect – înălțimea rezervorului, capacitatea acestuia,

clădirea care urma să adăpostească rezervorul, forma acoperișului, secțiunile interioare, inelele, pasarele de deasupra rezervorului, diagonalele – dar și costul de construcție al proiectului de la Brăila (460.000 lei), toate acestea fiind raportate la Castelul de apă al orașului Mannheim și la cel al orașului București.

Calcululele sunt însoțite de mai multe schițe, diagrame, planuri, vedere generală, secție verticală, secțiuni orizontale, calculul grafic al stabilității zidărilor, rezervorul metalic cu detalii, detaliile scării metalice, șarpanta cupolei în secțiune verticală, dezvoltarea șarpantei între doi câmpuri, calculul grafic al șarpantei, pasarela metalică cu detalii, calculul grafic al pasarelei.

Maria Stoica în cartea *Brăila. Memoria orașului* spune că proiectul Castelului de apă realizat în Grădina Mare a suferit schimbări majore: *Un alt proiect a fost pus în operă abia în anii 1912 și 1913, în Grădina Publică. Întrucât formele arhitecturii industriale au evoluat, proiectantul nu a mai apelat la modele consumate în epocile anterioare, realizând o construcție modernă, cu o aparență spațială aerodinamică. Structura de rezistență formată din centuri și contraforți îmbracă, în exterior, suportul cilindric pe care este suspendat, în consolă, rezervorul cu o capacitate de 2000 mc.*

Anul 1982 a reprezentat o nouă etapă în istoria

acestui imobil, schimbarea fiind realizată și asupra structurii. *În anul 1982, când castelului de apă i s-a schimbat destinația în spațiu de alimentație publică s-au realizat următoarele modificări: a fost demontată cupola originală, inclusiv stâlpii de susținere și planșeul peste rezervorul superior, care s-au refăcut; au fost re compartimentate pe verticală cele două rezervoare, prin introducerea unor planșee intermediare din beton armat; s-au practicat goluri pentru uși și ferestre; s-au adăugat două turnuri cilindrice, amplasate simetric, dotate cu un ascensor în interior și câte o scară în exterior, pentru accesul și evacuarea persoanelor; au fost realizate finisajele exterioare (tencuiala din praf de piatră cu ciment alb, pardoseala terasei cu mozaic venețian, învelitoarea din tablă galvanizată) și cele interioare (terasit la pereți, mozaic de calcar la pardoseli, lambriuri de stejar); au fost montate instalațiile electrice (de iluminat, de forță, de automatizare a pompelor de hidrofor, de protecție), termice (centrala termică, sistem de încălzire bitubular, convector-radiatoare tip C. R. P.), sanitare. În urma modificărilor, rezervorul superior al castelului, în care s-a amenajat barul, se poate deplasa în jurul axului său, într-o rotație completă, oferind o panoramă inedită asupra orașului, se mai arată în cartea Mariei Stoica.*

Braila
Oeffentliche Anlagen mit Wasserturm

Ecouri în presă

Dacă presa actuală abundă în materiale despre Castelul de apă și încercările autorităților de a găsi un constructor care să realizeze proiectul de reabilitare pentru acest monument istoric, presa veche are câteva referiri la Castelul de Apă într-o perioadă în care aprovizionarea cu apă a orașului era deficitară. Alte articole fac referire însă la întreg spațiul Grădinii care nu era îngrijit de autorități.

În ziarul *Cuvântul* din 20 mai 1942 aflăm că în Brăila, Grădina Mare are mari probleme în ceea ce privește înfățișarea: la sfârșit de lună mai nu erau ronduri de flori, bănci și nici nu se stropise solul, totul fiind învăluit în praf. În plus, autorul materialului semnală faptul că bufetul nu avea prăjituri, lapte bătut, sau înghețată, dar avea în schimb fripturi și băutură: *Unde este grădina Publică de altă dată, bine îngrijită, cu flori frumoase, cu alee stropite de două ori pe zi, cu muzică militară în pavilionul construit expres, cu bufet adevărat: nu cu cârciumă ca azi! Totuși s'ar putea face ceva și pentru acest loc de recreație din centrul orașului. S'ar putea face chiar mai mult și fără mare cheltuială - s'ar putea schimba repede înfățișarea de azi, care nu atrage de cât pe cei cari vor să se sustragă privirilor mulțimei. Orașul vecin are o grădină cu care se fălește - și nu este așezată în centru. Primăria municipiului Galați o întreține cu enorme sacrificii. O echipă activă de oameni o îngrijește de dimineață, până seara. Bufetul grădinei Publice din Galați este bufet - nu se chefuiește noaptea, nu se dansează. Invidiem pe gălățeni și invidia aceasta, pe lângă simpla dorință de a avea și noi un loc agreabil pentru plimbare, ne determină să cerem puțină atențiune, puțină sollicitudine față de grădina Publică.*

Pe 27 aprilie 1944 în ziarul *Cuvântul* apărea reclama Bufetului din Grădina Publică care se redeschisese sub o nouă administrație fiind un local strict familiar care servea bere rece, gustări reci și verdețuri la prețuri moderate.

Ziarul *Expresul* din 16 ianuarie 1944 are un articol care este adresat autorităților locale și care vizează subiectul ales de noi - Castelul de Apă din Grădina Publică. Mai precis, autorul articolului susține că rezolvarea problemei apei stă în însăși existența Castelului: *Totuși, e o mare nedumerire*

cu privire la rostul acestui castel și aceasta cu atât mai mult, cu cât în ultimii ani unele cartiere n'au putut fi alimentate din această rezervă, când s'au produs întreruperi în distribuirea apei. Nu știm ca această instalație să se fi defectat, dar dacă este totuși așa, e inexplicabil că nu se fac reparațiunile necesare, pentru a se asigura orașului apă de rezervă pentru orice eventualitate. Socotim chestiunea destul de importantă și nu ne îndoim că la fel o socotește și conducerea municipiului. Publicația conține și un alt material în care vine replica autorităților referitoare la problema apei - defecțiunile care sunt puse pe seama vechimii rețelei și a țevelor. Conducerea publicației considera că marea problemă consta în insuficiența rețelei conductelor subterane față de necesitățile de azi ale orașului nostrum și, implicit, un număr prea mic de pompe și filtre, ca și al bazinelor de decantare. Totodată autorul articolului semnală un alt fapt - sistemul de la acea dată care se baza pe nisip fiind considerat provocator de întârziere - mărește considerabil dificultățile, îngreunând o perfectă funcționare a uzinei, în sensul distribuirii apei în cantități suficiente și fără întreruperi. Prin comparație cu sistemul existent în orașele mari unde erau filtre rapide, așa cum se întâmpla și la vecinii gălățeni, sistemul de la noi era primitiv. Ziarul cerea prin acel articol ca instalația să fie verificată și inventariată de autorități pentru a se identifica cea mai bună modalitate de corectare a tuturor problemelor. Sugestia dată prin «Expresul», ca d. inginer Dorin Pavel, eminentul profesor de la școala politehnică din Capitală, să fie invitat a face această verificare și expertizare generală a uzinei de apă, este nemerită, d-sa fiind, în această materie, o somitate recunoscută, care a fost consultată de multe alte orașe din țară. De alt-fel, suntem informați că d. colonel Paul Brălășeanu, primarul municipiului, sesizat de acest aspect al problemei, s'a decis să introducă filtre rapide și chiar a dat unele dispozițiuni în această direcție, se arată în materialul semnat S. C.

(continuare în numărul viitor)

Teodora SOARE,
redactor

Din viața școlii brăilene, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

În Regulamentul Organic al Țării Românești, la art. 364 se stipula că *învățătura publică trebuie... a fi obiectul îngrijirii și privegherii stăpânirii, ca creșterea tinerilor să fie întemeiată pe începuturile celui mai sănătos moral*¹. Procesul educațional la Brăila avea să se desfășoare cu mult efort, dar autoritățile locale și oamenii de bine au înțeles că dezvoltarea socială și progresul economic sunt legate de luminarea maselor.

La 1 ianuarie 1850, arhimandritul Hrisant Horezeanu lăsa testament, prin care dona orașului un imobil și șapte magazine aflate în portul Brăila pentru a se putea înființa și întreține pensionul de fete *Penetis*. Acesta a hotărât, din dorința de a face bine aproapelui său, să facă un pension de fete în orașul Brăila.

*Art. I - O pereche de case lângă pieța Sf. Biserice «Arhangheli Mihail și Gavril» cu locu și toate împrejurimile lor, care și subtiscălitul o are cumpărată statornică prin toate formele legiuite în principat, ale căror sineturi în original să și alătură de acest legat, să fie în veci pension numai de fete în orașul Brăila, iar nu și de copii parte bărbătească, se specifică în testament*².

În acest sens, veniturile obținute în urma administrării celor șapte magazine, foarte bine poziționate, care aduceau, anual, 21.000 de lei erau hărăzite de testamentar ca în veci să fie folosite pentru menținerea în stare bună și pentru cheltuiala necesară funcționării pensionului. Magistratul urma să aleagă profesoare de limba națională, de limba elinească și de franceză, de economia casei și de bună purtare în societate.

¹ C. D. Iscreu, *Legiferarea organizării învățământului în Țara Românească, în anii 1831 – publică 1834*, în *Contribuții la istoria învățământului românesc*, culegere de studii, Ed. Didactică și Pedagogică, 1970, p. 166

² S.J.A.N. Brăila, fond Primăria Brăila, dosar nr. 7/1852, f. 293 - 296, apud *Documente privind istoria orașului Brăila, 1831 – 1918*, înt. de N. Mocioiu, S. Bounegru, Gh. Iavorschi, A. Vidis, Direcția Generală a Arhivelor Statului din R. S. R., București, 1975, p. 350

Încă din 1846, profesorul Nenovici cerea autorităților să se închirieze încă un local de școală. Abia în 1857, la unsprezece ani, în 25 octombrie, Administrația Brăilei înștiințează Ministerul de Interne că municipalitatea a închiriat de 6 luni casele bisericii *Sf. Maria*, din strada *Galați*, pentru Școala publică sucursală cu cls. I și cls. a II-a, Primăria afirmă însă că le-a cumpărat. Eforia numește aici profesor pe Matei Tomescu, care se prezintă la școală la 7 decembrie 1857. În 1858, iunie, școala avea 60 de elevi (45 cls. I, 15 cls. a II-a) și frecventau cam 46 de copii³.

De altfel, la 19 octombrie 1860, Biserica din curtea școlii a ars, iar la 1 mai 1861, Tomescu demisionează, fiind numit, împreună cu soția sa, la Epitropia Așezămintelor Brâncovenești la Externatul Așezămintelor din Brăila⁴.

Potrivit unei statistici din 1859, întocmită de Poliția Brăila, al cărei șef era C. Bacalbașa, la o populație a orașului alcătuită din 13.419 români și 3.686 supuși la protecției străine, în total 17.105 locuitori în oraș, erau arondate 12 școli, care erau deservite de 14 învățători, iar numărul elevilor care frecventau aceste școli se ridica la 422⁵.

Încă din septembrie 1860, Așezămintele Brâncovenești din București își exprimau intenția de a înființa o școală de fete la Brăila - Școala nr. 1 de fete prin adresa nr. 1713 din 27 septembrie 1860. Documentul este semnat de principele Bibescu Basarab de Brâncovan și contrasemnat de directorul Aaron Florian. Cu sprijinul *onor Eforii a instrucțiunii publice (...) am hotărât a înființa și în acel oraș un externat gratuitu pentru fete, după norma celor din capitala Bucuresci și din alte districte ale țării. De aceea, autoritățile*

³ *Ibidem*, p. 351

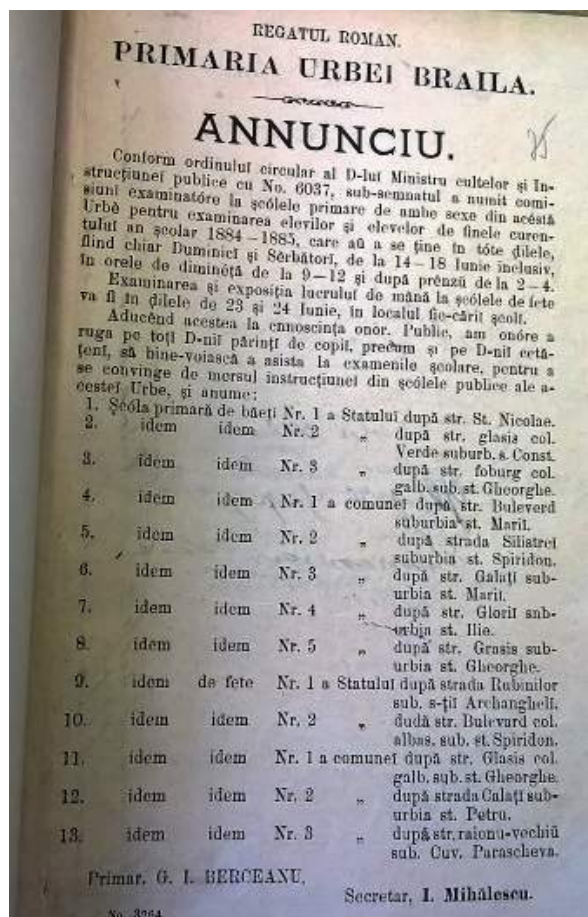
⁴ Arhivele Naționale, fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii, dosar 290/1860, p. 108, apud R. I. Perianu, *Istoria Școalelor din orașul și județul Brăila (1832 – 1864)*, București, Editura Casei Școalelor, 1941, p. 58

⁵ S.J.A.N. Fond Primăria Brăila, dosar nr. 40/1859, f. 101 și 102

locale sunt îndemnate să acorde sprijin pentru găsirea unei case spre închiriere, cu destinație de a serve drept externat pentru creșterea și învățarea fetelor din acel oraș⁶. La 25 septembrie 1864 Ministerul de resort – Diviziunea biroului, cu nr. 46249, înaintează primăriei Ordinul privind înființarea Școlii sucursale de fete Brăila⁷.

Într-un proces-verbal, încheiat la 17 noiembrie 1864, se menționează hotărârea de a înființa o școală de agricultură și comerț intitulată *Regenerarea României*. Când consiliul va avea posibilitatea de a putea dispune de fondul trebuitoriu va păși în crearea unui așezământ de școală teoretică și practică pentru agricultură⁸.

La 30 octombrie 1868, Primăria Brăila transmitea Ministerului Instrucțiunii Publice și al Culturii situația școlilor primare din Brăila pe clase. Cele nouă școli însumau un număr de 2.052 de elevi⁹.

Publicație prin care se aduce la cunoștință examinarea elevilor pentru anul școlar 1884 – 1885 (Sursa: SJAN Brăila, fond Primăria Brăila, dosar nr. 14/1882)

Școala primară de băieți nr. 1 avea în clasa I – 75 elevi, clasa a II-a – 91 elevi, clasa a III-a – 109 elevi și clasa a IV-a – 52 elevi. În continuare prezentăm situația și de la celelalte unități de învățământ existente la Brăila.

Școala Sucursala de băieți nr. 2: I – 42, II – 35, III – 109, IV – 52.

Școala Divizionară de băieți nr. 1: I – 50, II – 35, III – 109, IV – 52.

Școala Divizionară de băieți nr. 2: I – 43, II – 35, III – 109, IV – 52.

Școala de băieți nr. 2 sucursală comunală: I – 120, II – 62, III – 109, IV – 52.

Școala primară de fete nr. 1: I – 80, II – 44, III – 47, IV – 46.

Idem sucursala de fete nr. 1: I – 52, II – 35, III – 47, IV – 46.

Idem *Penete și Zurmale*: I – 50, II – 35, III – 47, IV – 46.

Idem comunală de fete: clasa I – 49 de elevi, clasa a II-a – 35 de elevi.

În același timp, se poate constata și evoluția numărului școlilor primare. O statistică estimativă indica la Brăila un număr de trei școli primare în 1861, două de băieți și una de fete, în 1885, erau opt școli: cinci cu patru clase, două cu 2 clase și una cu o clasă. *Totalul elevilor se ridica la 1400, față de-o populație de 40.000 locuitori. Proportional cu populația însă, numărul școlarilor trebuia să se ridice la 3000*¹⁰.

În 1897, la Brăila numărul populației totale (suflete/cătune) era de 51.116 locuitori, iar instrucția publică se efectua în 11 școli de băieți, 8 școli de fete, 16 alte școli și unități de învățământ particulare, unde activau 52 institutori și 39 institutoare, elevii care frecventau școala fiind în număr de 2.202 băieți și 1.546 fete.

Datele se regăsesc într-un tabel ce cuprinde situația economică și demografică a orașului Brăila, întocmit de Primăria Brăila, la solicitarea Statului Major General al Armatei, la 19 septembrie 1897¹¹.

Școlile din Brăila, până la 1900

Între 1867 – 1868, prima școală din Brăila, denumită **Școala de băieți nr. 1**, se reîntregește

⁶ Idem, dosar nr. 35/1860, f. 1

⁷ Idem, dosar nr. 58/1864, f. 19

⁸ Idem, dosar nr. 52/1862, f. 455

⁹ Idem, dosar nr. 14/1868, f. 84

¹⁰ *Ibidem*, f. 95

¹¹ S.J.A.N. Fond Primăria Brăila, dosar nr. 29/1897, f. 57 – 60

cu 4 clase și 4 institutori, iar la 1900 funcționa în aceeași formulă.

Școala nr. 2 de băieți lua ființă la 1 mai 1867, cu o clasă cu numele de *Școala primară sucursală nr. 1 de băieți* din Brăila. La 17 august 1869 se înființează cls. a II-a, la 1 septembrie 1872 cls. a III-a, la 1 septembrie 1879 școala se completează, înființându-se clasa a IV-a. În 1886 comuna va construi propriul local, pe B-dul *Carol I*, unde va funcționa până în 1901¹².

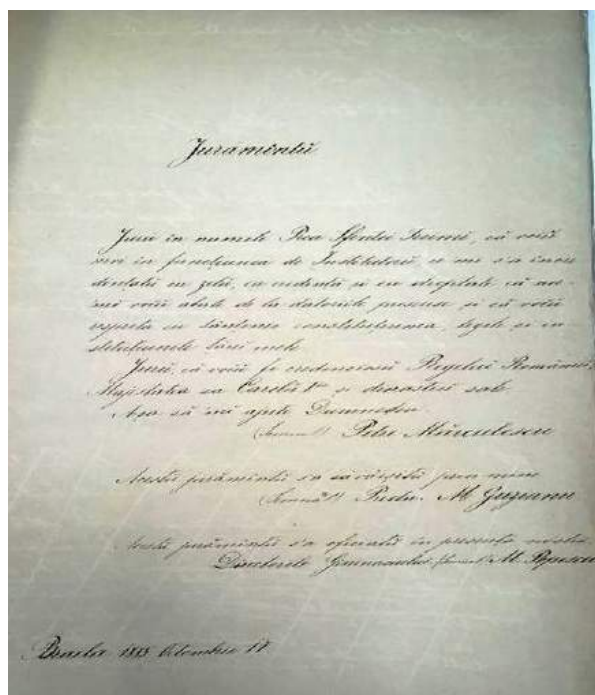
Școala nr. 3 de băieți lua ființă în 1865 ca *Școală sucursală de băieți nr. 2* cu o singură clasă și i se va construi localul de funcționare propriu, în 1891. În 1869 se formează cls. a II-a, iar în 1870 se înființează o altă școală de băieți numai cu clasa I și va purta numele de *Școala sucursală nr. 3 de băieți*. La 15 septembrie 1872, cele două școli se unesc rezultând o singură unitate cu 3 clase, cls. I și a II-a unite, iar cls. a III-a singură funcționa cu doi institutori. La 21 septembrie 1881 se înființează clasa a IV-a, iar școala va funcționa până la 1900 cu 4 clase și 4 institutori¹³.

Școala nr. 4 de băieți s-a înființat la 1859, cu o singură clasă, sub numele de *Școala de la Maica Domnului*, care funcționa în local propriu construit de comună, cu 2 clase și un singur institutor în anul școlar 1869 - 1870, și se înființează și cls. a III-a. În anul școlar 1871 - 1872 se înființează și cls. a IV-a. Pentru că numărul de școlari era din ce în ce mai mare, pe lângă această unitate școlară au mai funcționat încă două școli divizionare (una cu cls. I și alta cu cls. a II-a) pentru doar trei ani.

Școala nr. 5 de băieți (comunală) se înființa la 15 august 1882 cu o clasă și a funcționat până la 1884, când ia ființă cls. a II-a. În anul școlar 1886 - 1887 se formează cls. a III-a, iar în 15 august 1888 se adaugă clasa a IV-a. La 1 noiembrie 1891 - se înființează cls. I divizionară, la 1 decembrie 1895 clasa I divizionară se transformă în cls. a III-a divizionară, funcționând până la 1898, când trece la Școala nr. 4 de băieți. În 1884, comuna a construit local propriu pentru această școală.

O altă școală comunală era **Școala nr. 6 de băieți** care a luat ființă cu o singură clasă, la 1 septembrie 1880, iar peste un an se extinde și

cu clasa a II-a. În anul școlar 1882 - 1883 se înființează cls. a III-a, funcționând în acest mod până la 1 septembrie 1884, când se înființează și cls. a IV-a, iar în 1892 municipalitatea va construi local propriu.

La numirea pe post, după susținerea examenului, cadrele didactice depuneau jurământul.
(Sursa: SJAN Brăila, fond Colegiul Național Nicolae Bălcescu Brăila, dosar nr. 24/1885)

Școala nr. 7 de băieți, înființată în 1893 cu o clasă, a început să funcționeze cu numele *Școala comunală nr. 4 de băieți*, dezvoltându-se pe acest nucleu, în 1884 lua ființă cls. a II-a, apoi din 1895 se mai adaugă și clasa a III-a, iar din 1897 se completează și cu cls. a IV-a, funcționând în local propriu din 1894.

Școala nr. 8 de băieți s-a înființat în 1882 cu o singură clasă, iar din 1894 i se mai adaugă încă una, ajungând în anul școlar 1900 - 1901 să înființeze și cls. a IV-a, an în care se construiește și localul propriu.

Școala nr. 9 de băieți, înființată la 1883 cu o clasă, va purta denumirea de *Școala comunală de băieți nr. 5*, în care va funcționa, din 1888, cls. a II-a, iar din 1893 cls. a III-a, până în 1899, când va lua ființă și cls. a IV-a. Școala a funcționat până la 1900 cu 4 clase (după care i se scoate cls. I).

Școala nr. 10 de băieți se înființa în 1894 cu o clasă. *La început a fost școala No 4, înființată*

¹² Nae Vasilescu, *Orașul și județul Brăila odinioară și astăzi. Schițe istorice și administrative publicate cu ocazia expoziției naționale din 1906*, Brăila, 1906, p. 52, 53

¹³ S.J.A.N. Brăila, fond Primăria Brăila, dosar nr. 24/1881, f. 19

din clasa I divizionară a Școalei No 4¹⁴. La 1906 funcționa cu o singură clasă a III-a, formată din absolvenți ai clasei a II-a de la Școala nr. 9 de băieți.

În 1861, se înființa în Brăila, prima școală comunală de fete, care va funcționa de la 1 septembrie, cu o clasă. **Școala nr. 1 de fete a comunei** se înființase cu greu, din cauza mentalităților din societatea acelor timpuri, potrivit căreia fetele nu aveau nevoie de carte, prin urmare nu aveau de ce să frecventeze școala. Pentru a-i atrage pe părinți să-și trimită fetele la școală, municipalitatea decide să acorde o masă la prânz, pe cheltuiala comunei, copilelor care vor avea frecvență. Avem, așadar prima școală de fete, un început pentru învățământul de la oraș, iar la examenele din iunie 1865, la Brăila iese prima promoție de absolvente de patru clase primare. Localul era al comunei, însă la 1900 se afla într-o stare insalubră.

Școala nr. 2 de fete (comunală) ia ființă în 1867, sub numele de Școala divizionară sau sucursală și se înființează a treia școală de fete, care aparținea de Școala nr. 1, cu o singură clasă¹⁵, iar la 15 august 1868 se înființează și cls. a II-a, în 1872 – clasa a III-a, în 1877 – cls. a IV-a. Funcționa în local propriu construit în 1884 de comună¹⁶.

Școala nr. 3 de fete lua ființă cu o singură clasă, în anul 1864, sub numele de Școala comunală nr. 1 de fete. În anul școlar 1869 – 1870 se formau cls. a II-a, în 1880 – cls. a III-a, în 1889 – cls. a IV-a și va activa în local propriu, construit în 1894.

Școala nr. 4 de fete – în 1880 lua ființă cu o clasă, iar între 1881 - 1882, se înființa clasa a II-a, în septembrie următorul an școlar, și clasa a III-a, completându-se în 1897 cu clasa a IV-a și desfășurându-și activitatea în localul propriu din 1890.

Școala nr. 5 de fete s-a înființat în anul 1891 cu o clasă, iar în anul 1900 a funcționat cu cls. a II-a și nu avea local propriu¹⁷.

Școala nr. 6 de fete (comunală) ia ființă în 1882, cu o singură clasă, cu denumirea Școala comunală nr. 3 de fete, și funcționează într-o casă închiriată. În anul școlar 1882 - 1883 se înființa cls. a II-a, din 1889 se forma cls. a III-a, astfel că la 1900 așa funcționa.

Școala nr. 7 de fete, în 1888 avea să ia ființă, cu o clasă, iar în 1893 comuna va construi un local pentru desfășurarea activității acestei școli. În 1889 se înființează cls. a II-a, iar în anii școlari 1893 - 1894 și 1894 – 1895 a mai activat pe lângă această școală și cls. I divizionară mixtă. Între 1897 – 1898 ia ființă și cls. a III-a, școala funcționând cu trei clase până la 1 octombrie 1899, când ia ființă și cls. a IV-a.

Școala nr. 8 de fete s-a înființat în anul școlar 1888 - 1889 cu o clasă, iar la 1 noiembrie 1891, cls. a II-a, în octombrie 1898, cls. a III-a și în octombrie 1902 se adaugă și cls. a IV-a. A funcționat în propriul local, construit la 1897 de comună.

Școala profesională de fete (Penetis Zurmale) este prima școală de fete cu curs superior școlii primare, care lua ființă în 1870, din fondul lăsat primăriei de Arhimandritul Hrisant Horezeanu¹⁸. În 1871 – 1872, școala funcționează cu programă oficială a școlilor secundare, în 1875 se adoptă o programă proprie până la 1881, când se revine la programa oficială. La 1 septembrie 1901, Primăria va acorda o subvenție, iar școala devine treptat școală profesională de gradul I.

Geta ȘERBĂNESCU

¹⁴ Ibidem, f. 54

¹⁵ Ibidem, f. 55

¹⁶ S.J.A.N. Fond Primăria Brăila, dosar nr. 14/1882, f. 50

¹⁷ Idem, dosar nr. 65/1888, f. 25

¹⁸ Idem, dosar nr. 7/1852, f. 293 - 296

Proiecte implementate de Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila *Spațiu de recreere, învățare și socializare pe malul Dunării și Brăila – tărâmul pescăresc de altădată*

Dragoș Adrian NEAGU
Manager,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

În anul 2018 Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila a câștigat două proiecte, având ca punct central dezvoltarea potențialului zonei pescărești, care se află în acest moment în diferite stadii de implementare. Dacă primul vizează realizarea unui parc destinat comunității, cel de-al doilea se refe-

ră la înființarea unei structuri noi expoziționale, spațiul urmând să fie folosit pentru diverse evenimente. Cele două proiecte au fost construite astfel încât prin intermediul lor să crească gradul de informare a publicului cu privire la specificul și tradițiile zonei pescărești din județul Brăila.

Spațiu de recreere, învățare și socializare pe malul Dunării

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru POPAM, în calitate de Autoritate de Management și Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila, în calitate de Beneficiar, au semnat contractul de finanțare nr. 137/10.07.2018 pentru implementarea proiectului cu titlul ***Spațiu de recreere, învățare și socializare pe malul Dunării***, cod RO 12 310817 01 0004 - 01, finanțat prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014 - 2020, Prioritatea Uniunii Europene 4 - Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și sporirea coeziunii teritoriale, Măsura III.3 – Implementarea Strategiilor de

Dezvoltare Locală. Proiectul se va implementa în parteneriat cu Unitatea Administrativ Teritorială Județul Brăila.

Valoarea totală a contractului de finanțare este de 391.602,63 lei, din care valoarea totală eligibilă este 348.524,63 lei (100%) reprezentând finanțare nerambursabilă alocată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării. Valoarea eligibilă nerambursabilă din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime este de 261.393,47 lei (75% din valoarea finanțării nerambursabile).

Obiectivul general al proiectului urmărește ridicarea standardului de viață în zona pescărească a Brăilei prin crearea unui spațiu de agrement, un parc, cu acces și activități specifice gratuite de informare și loisir pentru comunitate.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt următoarele: educarea tinerei generații în spiritul respectului pentru mediu, pentru protecția lui, schimbările climatice, în general, și ecosistemul Dunării, în special, prin activități care prezintă fauna și flora acvatică specifică zonei; revitalizarea specificului pescăresc al zonei Brăilei, factor generator de tradiții și obiceiuri locale; îmbunătățirea calității vieții comunității prin accesul liber la informație și crearea de alternative sănătoase de petrecere a timpului liber; facilitarea accesului gratuit la lectură și informație, cu accent pe partea de patrimoniu local, moștenirea istorică și socială locală, tradiții, activități și personalități locale.

Perioada de implementare a proiectului aferentă activităților desfășurate după semnarea contractului de finanțare este de 24 de luni, respectiv 10 iulie 2018 – 10 iulie 2020, manager de proiect este Corina Ciuraru.

Brăila – tărâmul pescăresc de altădată

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru POPAM, în calitate de

Autoritate de Management și Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila, în calitate de Beneficiar, au semnat contractul de finanțare nr. 136/18.07.2018 pentru implementarea proiectului cu titlul ***Brăila - tărâmul pescăresc de altădată***, cod RO 21 310817 01 0005 - 01, finanțat prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014 - 2020, Prioritatea Uniunii Europene 4 - Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și sporirea coeziunii teritoriale, Măsura III.3 – Implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală. Proiectul se va implementa în parteneriat cu Unitatea Administrativ Teritorială Județul Brăila.

Valoarea totală a contractului de finanțare este de 994.026,42 lei, din care 907.500,00 lei (91,2954%) finanțare nerambursabilă alocată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și 86.526,42 lei (8,7046%) contribuția beneficiarului la cheltuielile eligibile. Valoarea eligibilă nerambursabilă din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime este de 680.625,00 lei (75% din valoarea finanțării nerambursabile).

Obiectivul general al proiectului urmărește conservarea identității locale și promovarea potențialului zonei pescărești a județului Brăila, prin creșterea vizibilității și valorificarea tradițiilor și specificului zonei.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt următoarele: realizarea unui spațiu destinat promovării potențialului zonei pescărești a județului Brăila, prin reconversia funcțională a subsolului din str. Belvedere nr. 5, municipiul Brăila; creșterea gradului de informare a publicului cu privire la specificul și tradițiile zonei pescărești a județului Brăila.

Perioada de implementare aferentă activităților desfășurate după semnarea contractului de finanțare este de 24 de luni, începând din data de 18 iulie 2018, până la 17 iulie 2020, manager de proiect este Dragoș Adrian Neagu.

Dragoș Adrian NEAGU,
Manager Biblioteca Județeană
***Panait Istrati* Brăila**

FABRICA DE POVEȘTI

Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila a câștigat un nou proiect european

Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila va implementa până la data de 14.06.2020 un nou proiect european intitulat: **FABRICA DE POVEȘTI. Proiect inter-generațional**, finanțat prin programul Erasmus+ al Uniunii Europene. Scopul principal al proiectului este îmbunătățirea performanțelor profesionale a doi angajați și a unui voluntar ai Bibliotecii, în ceea ce privești stoytelling-ul, ceea ce va conduce la realizarea unor activități mai atractive pentru publicul brăilean. Managerul proiectului *Fabrica de povești* este șeful serviciului *Relații cu Publicul* din cadrul bibliotecii, dr. Eduard Claudiu Brăileanu.

După participarea la mobilitățile proiectului echipa va organiza următoarele activități, prin care să pună în valoare competențele și experiențele acumulate:

1. va instrui 15 beneficiari direcți (toți adulți) în activitatea de storytelling, din care unul va fi o persoană specializată în lucrul cu persoanele cu dizabilități și cel puțin unul va fi din partea uneia dintre etniile reprezentative la nivelul județului Brăila;

2. împreună cu cei 15 beneficiari direcți, vor organiza întâlniri săptămânale de storytelling pentru aproximativ 15 copii și părinți pentru fiecare ședință;

3. echipa de proiect, împreună cu cei 15 beneficiari direcți vor organiza *FESTIVALUL POVEȘTELOR DE VACANȚĂ*, în luna august 2019;

4. echipa de proiect va elabora o broșură intitulată: *CUM SE SPUNE O POVESTE*, distribuită apoi în fiecare bibliotecă județeană din țară. În acest moment, nu există în România vreo formă de formare-instruire pentru povestitorii-adulți și nici măcar noțiunea de povestitori profesioniști, așa cum există în majoritatea țărilor din Europa și nu numai. Un astfel de produs intelectual, precum broșura propusă prin proiect, va fi un prim pas pentru schimbarea mentalităților românești în acest domeniu;

5. echipa de proiect va organiza o expoziție foto intitulată: *O POVESTE CU POVEȘTI*, conținând imagini din timpul ședințelor de povestit, care va fi itinerată în cel puțin 10 biblioteci județene (minim 25 fotografii, format A4). Bibliotecile județene vor fi astfel familiarizate (personalul de la secțiile de relații cu publicul, dar și publicul instituțiilor respective) cu noțiunea de storytelling în biblioteci;

6. după finalizarea proiectului, echipa de proiect și beneficiarii direcți vor putea continua proiectul, în ceea ce privește ședințele de storytelling, timp de cel puțin 1 an. Se va putea dezvolta deci un nou concept de storytelling în bibliotecă, în care familii întregi (părinți-copii; bunici – nepoți) vor veni în spațiile noastre, dar și ale altor biblioteci din țară.

Dr. Eduard Claudiu BRĂILEANU,
Șef Serviciu Relații cu Publicul

Proiect *Cartea vie a profesiei*

Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila și-a dorit să ofere elevilor brăileni din clasele a XI-a și a XII-a o nouă viziune asupra profesiilor pentru care pot opta după terminarea studiilor. Din dorința de a-i ajuta pe adolescenți să interacționeze cu diverși profesioniști aflați în câmpul muncii, din domenii cât mai variate ca activitate, care să le răspundă acestora la întrebările legate de profesiile pe care le au în vedere, s-a născut proiectul *Cartea vie a profesiei*.

În calitate de inițiatori și organizatori ai acestui tip de proiect ne-am preocupat să identificăm principalele profesii de interes pentru adolescenți motiv pentru care am realizat chestionare pe care le-am adresat tinerilor participanți de la unitățile de învățământ cu care am luat legătura pentru încheierea parteneriatelor. Abia apoi am trecut la identificarea specialiștilor care să le răspundă tinerilor la întrebările legate de profesiile pe care le consideră de interes.

În cele două zile, 15 și 16 mai 2017, la prima ediție, au participat 301 persoane. Pe la mesele pregătite în Sala de lectură din cadrul Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila au trecut 200 de elevi de la Colegiul Național *Gheorghe Munteanu Murgoci*, Liceul de Arte *Hariclea Darclee*, Liceul Teoretic *Mihail Sebastian*, Colegiul Tehnic

Panait Istrati, Liceul Teoretic *Nicolae Iorga*, Colegiul Tehnic *Costin D. Nenitescu*, Colegiul Național *Nicolae Bălcescu* și Liceul Pedagogic *D. P. Perpessicius*, însoțiți de profesorii: Viorica Moșescu, Ana Coman, Olga Stroe, Ana-Maria Dobre, Sorinel Cârștiuc, Oana Ghețu, Adriana Mihăilă, Mihaela Coman, Cornelia Conon, Andreea Onofrei, Mariana Lemnar, Nicoleta Cîrnești și de bibliotecarii Angelica Necula și Dumitrica Mocanu.

Peste 30 de lectori *cărți vii* au fost alături de liceeni: Nicoleta Codrescu (inspector de specialitate Centrul Antidrog Brăila); Cati Lupașcu (redactor șef ziarul *Obiectiv Vocea Brăilei*); colonel Ion Ilie, plutonier adj. șef Alexandru Tudor, purtător de cuvânt Ștefan Stoian (Inspectoratul pentru Situații de Urgență *Dunărea Brăila*); Marian Stanciu și Georgeta Novac (coregri); Eduard Bucureșteanu (psiholog); Marian Coman (scriitor); Constantin Neagu (fotograf); Mădălin Gorciu (inginer navalist); Monica Lăpușneanu și Cristina Stănescu (medici de familie); Cristian Bratu (asistent medical); Bogdan Constantinoiu și Profira Constantinoiu (farmaciști); Anca Cismaru (regizor artistic Teatrul *Maria Filotti* Brăila) și Lucian Sabados (manager Teatrul *Maria Filotti*); Ionel Avrămescu (recrutor militar - Biroul Informare Recrutare); Teodora Martin (consilier vânzări *Selgros cash & carry*); Georgiana Nica (responsabil marketing *Carrefour* Brăila), Roxana Negrău (responsabil resurse umane *Carrefour* Brăila), Dan Toma (director *Carrefour* Brăila); Paul Bordei, Nicolae Jianu și Radu Jianu (antreprenori); Viorica Brăileanu (Banca *Raiffeisen*) și Diana Mircea (BCR); Camelia Vechiu (economist Universitatea *Constantin Brâncoveanu*); Gianina Tudose (funcționar public Primăria Brăila); Anna Sarău, Viorel Iordache (Inspectoratul de Poliție

Județean Brăila); Adriana Mihăilă (profesor); Sorin Boșneag (agent turism *Unita Turism*); Mihai Guduleasa, Daniel Gaceu (Penitenciarul Brăila); lt. Lucia Ionescu, lt. Angelică Ionescu (Inspectoratul de Jandarmi Județean Brăila); Mihai Ichim (specialist IT); Nela Constantinescu și Marilena Ioanid (profesori/artiști plastici); Huluba Iuliana (avocat); Nicolae Florin (instructor auto Școala Șoferilă Brăila).

2018 - dezvoltarea proiectului

Elevii din clasele IX – XII au luat parte pe 23 și 24 mai 2018, la Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila la a doua ediție a proiectului *Cartea vie a profesiei* - o activitate non-formală prin care tinerii sunt ajutați să se orienteze către o meserie.

De această dată am avut mai mulți participanți, 505 persoane au trecut pragul bibliotecii în cele două zile. Au fost alături de noi 430 de elevi din 11 licee brăilene: Colegiul Național *Gheorghe Munteanu Murgoci*, Liceul Pedagogic *D. P. Perpessicius*, Liceul Teoretic *Panait Cerna*, Colegiul Economic *Ion Ghica*, Colegiul Tehnic *Edmond Nicolau*, Liceul Tehnologic *Anghel Saligny*, Colegiul Național *Nicolae Bălcescu*, Liceul Teoretic *Nicolae Iorga*, Colegiul Tehnic *Panait Istrati*, Colegiul Tehnic *Costin D. Nenițescu*, Liceul Teoretic *Mihail Sebastian* – însoțiți de profesorii – Gina Stanciu, Ingrid Iavorschi, Oana Ghețu, Ionescu Daniela, Cârnecki Nicoleta Ștefania, Giurgiu Alina Elena, Tudorița Pastramă, Nicoleta Dinu, Bercariu Tatiana, Covaci Daniela, Gheorghită Violeta, Mocanu Romeo, Adina Mareș, Vasiliu Laura, Cristiana Beliciu, Robea Valentina Tamara, Camelia Maxim, Adriana Mihăilă și bibliotecar - Dumitrica Mocanu.

În cele două zile au fost prezenți alături de noi *cărțile vii*: Vera Maxim și Mariana Zainia – antreprenori; Cătălin Braicovici – mediator; Cati Lupașcu – jurnalist, redactor șef ziarul *Obiectiv Vocea Brăilei*; colonel Ilie Ion și Ștefan Stoian – pompieri, Inspectoratul pentru Situații de Urgență *Dunărea Brăila*; Nicoleta Codrescu – inspector specialitate Centrul Antidrog; Angelica Tudose, Lenuța Măgăriță și Vasilica Popescu – asistente medicale; Ana Coman și Adriana Mihăilă – profesori; Steluța Nedelcu, Marcela Vasilescu și Virginia Kaperonis – medici; Anca Cismaru – regizor Teatrul *Maria Filotti* Brăila; Florica Berdei și Luminița Purice – psihologi; Mariana Lemnaru, Daniel Gaceu și Andreea Musteață – ofițeri Penitenciarul Brăila; Lenuța Done – jurist; Leopa Adrian, Alina Cioromele și Dumitrache Petru – Facultatea de Inginerie Brăila; Silviu Radu – scriitor; Angelică Ionescu, Mădălin Nistor și Gabriel Iconaru – jandarmi, Inspectoratul de Jandarmi Județean Brăila; Ion Bobaru – farmacist; Mihai Caracostea și Gheorghe Octavian – specialiști IT; Anna Sarău și Simona Costescu – polițiști Inspectoratul de Poliție Județean Brăila; Camelia Vechiu și Gianina Negrău – Universitatea *Constantin Brâncoveanu* Brăila; Daniela Moșneag și Georgiana Minzăleanu – economiști bancari; Carmen Țigău – arhitect; Antonio Iordan – avocat.

Proiectul *Cartea vie a profesiei* va continua, iar intenția noastră este să avem la următoarea ediție a proiectului liceeni din toate unitățile de profil din oraș. Vom încerca ca și pe viitor să ținem cont de dorințele și nevoile adolescenților atunci când realizăm planul proiectului, căci ei sunt beneficiarii direcți ai acestei activități. La fiecare ediție a proiectului am încercat să identificăm punctele slabe tocmai pentru ne îmbunătățim activitatea și pentru a răspunde tuturor cerințelor tinerilor. Nu în ultimul rând, le mulțumim tuturor celor care au făcut posibil ca acest proiect să se desfășoare și să se dezvolte de la un an la altul.

Teodora Soare și Roxana Neagu,
coordonatori proiect

Revista culturală *Luceafărul literar și artistic*

Anul 2018 a adus colectivului Editurii *Proilavia* din cadrul Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila șansa dezvoltării activităților editoriale prin apariția unui nou proiect – o revistă culturală a județului. ***Luceafărul literar și artistic***, o continuare a unei publicații mai vechi brăilene, a apărut la inițiativa consilierului județean independent, dr. Marian Căpățînă, care a decis că în an de mare sărbătoare românească Brăila poate să își aducă aportul la cultura națională și prin această nouă revistă. De altfel, dr. Marian Căpățînă este cel care a sprijinit financiar tipărirea primelor două numere la Tipografia *MTM Prod* Brăila.

Revista *Luceafărul literar și artistic* a fost editată de Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila. Primul număr a fost lansat pe 31 iulie 2018, iar cel de-al doilea a ajuns în mâinile iubitorilor de frumos pe 5 decembrie 2018.

Revista realizată de Editura *Proilavia* a bibliotecii cuprinde o serie de rubrici precum: interviu cu personalități culturale, poezie, proză și critică literară, teatru, istorie, recomandări de lectură, recomandări cinematografice, o secțiune pentru debutanți, dar și traduceri.

Revista pe care dorim să o oferim iubitorilor de frumos are în ea materiale valoroase,

structurate modern, pe radiar cultural, vizând literatura, istoria, arta muzicală, teatrală și cinematografică, materiale elaborate de personalități culturale consacrate, autohtone și naționale, care dau consistență publicației. Nutresc speranța că factorii de decizie locali, oameni cu deschidere pentru cultură și frumos, vor veni în întâmpinarea fenomenului și îl vor susține financiar pentru numerele ce vor urma, spre lauda lor ca reprezentanți ai unei comunități cu adânci rădăcini și cu viguroase premise de creștere culturală, spune consilierul județean, Marian Căpățînă.

Din echipa de redacție fac parte: director și editor – Dragoș Adrian Neagu, managerul bibliotecii, consultanți – dr. Marian Căpățînă, prof. dr. Viorel Mortu, redactor șef – dr. Eduard Claudiu Brăileanu, corectori și secretariat de redacție – Roxana Neagu, Teodora Soare, copertă și tehnoredactare – Laurian Onofrei.

Ilustrațiile primului număr au fost fotografii realizate după lucrările din cadrul Expoziției artiștilor plastici brăileni Cristian Radu – grafică și Ion Radu – pictură, în timp ce la numărul doi al revistei au fost folosite fotografii realizate după lucrările artistului plastic brăilean, Hugo Mărcăineanu.

Prezent la evenimentul de lansare al numărului doi al revistei, Francisk Iulian Chiriac, președintele Consiliului Județean Brăila, a spus că începând cu anul 2019 publicația va fi susținută financiar de instituția pe care o conduce și va avea o apariție trimestrială.

Teodora SOARE,
redactor

BIBLIOTECARI ÎN ASOCIAȚIE

Biblioteca Comunală Măxineni

Comuna Măxineni este localitatea cea mai nordică a județului Brăila și a Bărăganului, fiind străbătută de DN 23, și are în componență cinci sate: Măxineni, Corbu Nou, Corbu Vechi, Latinu și Voinești. Așezată în Câmpia Siretului, localitatea s-a aflat în trecut pe drumul care lega Raiaua Brăilei de ținuturile din nordul țării. Mai multe documente atestă existența satului Măxineni încă din anul 1554. Corbu Vechi a fost atestat documentar în 1856, în timp ce satele Latinu și Voinești au luat ființă în anul 1864. La ceva ani distanță, în 1913, a apărut localitatea Corbu Nou.

Comuna Măxineni este cunoscută în județul Brăila și nu numai, în primul rând datorită Mănăstirii Măxineni, cu hramul *Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul*, ctitorită de Domnul Țării Românești, Matei Basarab, în perioada 1637 – 1651, lăcașul de cult fiind ridicat în locul unei biserici mici din nuiele, lipită cu lut, mănăstirea purtându-i numele o perioadă. Rolul de apărare atribuit acesteia explică grosimea deosebită a zidurilor de 1,5 m și a fundației de 2,5 m. Lăcașul a ajuns pe Lista monumentelor istorice din România, trecând în zilele noastre printr-un amplu proces de restaurare și reabilitare.

Biblioteca din Măxineni se află în mijlocul comunității încă de la înființarea sa în anul 1964, deservind în prezent aproximativ 3.600 de locuitori, cărora le pune la dispoziție 10.086 de documente, spre împrumut sau la sala de lectură. De-a lungul timpului biblioteca și-a

schimbat locația, mutându-se în diverse locuri, momentan aceasta aflându-se în sediul în care funcționează grădinița din localitate. Din acest motiv activitățile desfășurate în instituția publică sunt destinate în primul rând preșcolarilor.

De 11 ani, bibliotecarul Aneta Tunea coordonează activități menite să vină în întâmpinarea nevoilor comunității din care face parte, realizând proiecte și evenimente destinate tuturor categoriilor de vârstă. Pe lângă asigurarea fondului de carte necesar elevilor, Aneta Tunea s-a preocupat permanent pentru atragerea copiilor și adulților spre carte și lectură, prin intermediul evenimentelor organizate de-a lungul timpului la bibliotecă, care au inclus și ateliere de îndemânare și relaxare de tip handmade.

Ca în fiecare an, și în 2018, Biblioteca Comunală Măxineni a organizat și susținut multiple activități cultural-educative prilejuite de diverse evenimente: *Eminescu – Luceafărul național*; *Hai să dăm mână cu mână*; *E ziua ta mămică dragă*; *Datini și obiceiuri de Paști*; *Zilele Bibliotecii Măxineni*; *Eu sunt mic, dar voi fi mare*; *Istoria unui lăcaș de cult - vizitarea Mănăstirii Măxineni*; *Barca pe valuri, la Brăila* – excursie cu prilejul Zilelor Municipiului Brăila; *Bine te-am regăsit școală* – serbare cu ocazia începerii noului an școlar; *De strajă noi vom fi* – medalion literar dedicat Zilei Armatei Române; *Pe-al nostru steag e scris unire* – expoziție de carte cu ocazia aniversării a 100 de ani de la unirea Transilvaniei cu România; *Iată, vine Moș Crăciun* – program artistic cu preșcolarii de la grădiniță, valorificarea datinilor și obiceiurilor satului românesc, implicarea în campanii sociale cu prilejul sărbătorilor de iarnă.

Pentru anul 2019, bibliotecarul Aneta Tunea se gândește să propună și alte activități de interes pentru utilizatorii bibliotecii, sprijinind de asemenea, elevii și adulții interesați în identificarea informațiilor de care au nevoie, atât din punctul de vedere al lecturii, cât și al documentării în diverse domenii.

Teodora SOARE, Roxana NEAGU

LUMEA CĂRȚILOR

RECOMANDĂRI DE LECTURĂ

... SĂ UCIZI O PASĂRE CÂNTĂTOARE,
HARPER LEE, Editura Polirom, Iași, 2014

Harper Lee este o scriitoare de origine americană care a trăit între anii 1926 și 2016, fiind cunoscută în primul rând datorită romanului de succes **... Să ucizi o pasăre cântătoare**. Volumul este unul complex, în paginile sale autoarea abordând teme precum copilăria, educația, inocența,

dar și rasismul. Povestea este redată din punctul de vedere al lui Scout Finch, o fetiță care la finalul cărții are vârsta de 9 ani, și care își trăiește copilăria alături de fratele ei, Jem, în timpul crizei economice, în ținutul Maycomb, Alabama, așadar în sudul Statelor Unite.

Romanul este structurat pe două părți. În prima parte sunt prezentate aventurile celor doi frați, care împreună cu prietenul lor, Dill, încearcă să depășească un obstacol misterios în copilărie, și anume Bau Radley, un vecin care nu iese niciodată din casă și despre care se spun povești înspăimântătoare. În partea a doua, autoarea abordează problema dramatică a unui negru care este acuzat că a violat o femeie albă, în prim plan fiind procesul și Atticus, tatăl copiilor, care este avocatul apărării. Prejudecățile își fac loc în sala de judecată, iar fata își amintește o serie de evenimente ce însoțesc procesul. Orașelul sudist este cuprins de violență, însă există oameni care nu se lasă cuprinși de setea generală de răzbunare, Atticus Finch devenind un model în acest sens pentru copiii săi.

Aș prefera să tragi în cutii de conserve în

curtea din dos (...) e păcat să ucizi o pasăre cântătoare. Era prima dată când îl auzeam pe Atticus spunând că e păcat să faci ceva, de aceea am întrebat-o pe domnișoara Maudie ce voise să spună.

- Taică-tău are dreptate. Păsările cântătoare nu fac altceva decât să cânte, spre desfătarea noastră. Ele nu strică grădinile oamenilor; nu-și fac cuibul în lanurile de porumb, în schimb își pun tot sufletul cântând pentru noi. De asta e păcat să ucizi o pasăre cântătoare.

Sensurile profunde ale acestui roman pot fi descoperite parcurgându-l, în ajutorul cititorului venind un limbaj lejer și un stil accesibil tuturor.

Cartea a fost ecranizată în anul 1962, în regia lui Robert Mulligan, cu Gregory Peck, John Megna și Frank Overton în rolurile principale.

MAGONIA, MARIA DAHVANA HEADLEY,
Editura Leda, București, 2016

Maria Dahvana Headley este o scriitoare de origine americană, născută în 1977.

Magonia este un roman apreciat al autoarei, devenit bestseller *New York Times*. Eroina principală a cărții este Aza, o tânără ce suferă de mică de o boală misterioasă de

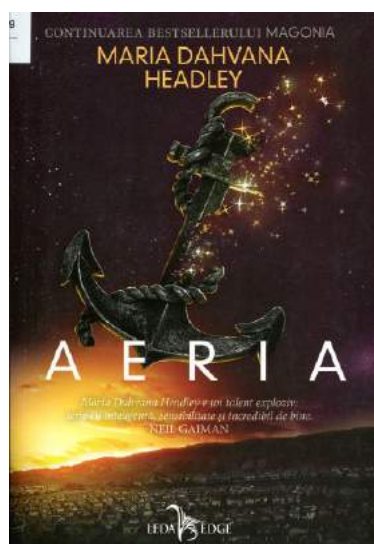
plămâni din pricina căreia îi este tot mai greu să respire, să vorbească – să trăiască.

Aza are o relație specială cu Jason, cel mai bun prieten al ei, pentru care, probabil, simte mai mult decât prietenie. El este singurul care o crede

atunci când fata le spune tuturor că a văzut pe cer o corabie de pe care cineva îi striga numele. Curând, cititorii vor afla că acea corabie venea de pe un tărâm special – Magonia. Boala o învinge pe Aza și fata ajunge în acest ținut unde poate să respire bine pentru prima dată după mult timp. De asemenea, Aza capătă puteri deosebite ce îi vor da posibilitatea să schimbe soarta lumii, căci Magonia și Pământul sunt în pragul războiului.

Magonia este magică. O fantezie ambițioasă, proaspătă și literalmente creată din senin, cu personaje minunate, profunzime emoțională și o lume fantastică unică și total neașteptată. (Victoria Aveyard)

AERIA, MARIA DAHVANA HEADLEY,
Editura Leda, București, 2016

Romanul fantasy scris de autoarea americană Maria Dahvana Headley, continuă povestea volumului întâi al seriei, *Magonia*.

Titlurile o au în prim-plan pe Aza Ray, o tânără care în prima carte suferă de o boală de plămâni ce nu o lasă să respire și care îi va provoca,

odată cu moartea, trecerea într-un tărâm fantastic, unde Aza descoperă că poate salva lumea prin puterea cântecului său.

În *Aeria*, eroina se întoarce pe Pământ, unde își regăsește familia și pe prietenul ei, Jason. Deși noua ei viață pare una normală, Aza tânjește după Magonia, lumea din nori. Jason se teme pentru siguranța fetei și face o greșală teribilă care o va determina pe Aza să devină o fugară în Magonia. Aici va fi nevoită să se întâlnească cu mama ei, Zal Quel, o ființă radicală, însetată de sânge, proaspăt evadată, și cu Dai, partenerul ei de cântat. Aza va trebui să călătorească până la capătul lumii, în căutarea unei arme legendare, trecând astfel printr-o aventură care o va schimba pentru totdeauna.

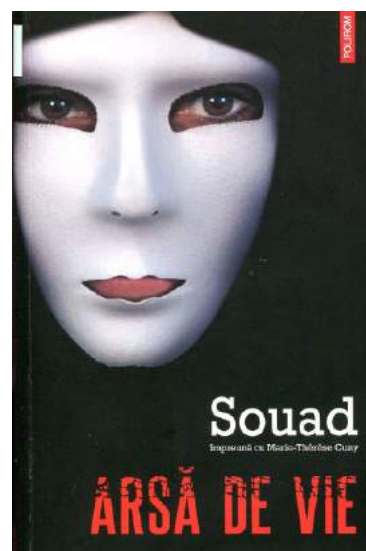
În final, Aza este pusă în situația de a alege

între cele două vieți – cea de pe Pământ, sau cea de pe Magonia.

Superbă, optimistă, eroică, de un fantastic îndepărtat, ca o melodie pierdută (...) un roman straniu și minunat, care te face să te bucuri că trăiești. (Libra Bray)

ARSĂ DE VIE, SOUAD, Editura Polirom, Iași, 2017

Cartea *Arsă de vie* este o mărturie cutremurătoare a unei femei din Cisiordania care își povestește propria viață, a cărei duritate noi nu putem nici măcar să ne-o imaginăm. Neșansa acesteia se manifestă încă de la venirea sa pe lume ca fetiță și nu ca băiat: *Sunt fată, iar*

o fată trebuie să meargă repede, cu capul aplecat, privind în pământ, ca și cum și-ar număra pașii. Privirea ei nu trebuie să se ridice, nici să rătăcească în dreapta sau în stânga drumului, căci dacă ar da ochi în ochi cu un bărbat, tot satul ar considera-o sharmuta.

Souad află foarte repede că a fi fată în lumea în care trăiește ea este un blestem. Dacă băieții sunt tratați regește, fetele dimpotrivă sunt considerate inferioare chiar și animalelor și tratate pe măsură. Dacă numărul fetelor dintr-o familie este mai mare decât necesarul pentru îngrijirea casei respective, atunci acestea ajung să fie omorâte, uneori chiar de cele care le dau viață. În plus, o fată ajunsă la vârsta de paisprezece ani necăsătorită devine o povară pentru familia acesteia.

După o copilărie plină de restricții, cu pedepse și bătăi nejustificate, visând la iubire și căsătorie, Souad, ajunsă la vârsta de șaptesprezece ani, se îndrăgostește de un bărbat despre care nu știe mai nimic.

Sperând că acesta ar putea fi eroul care să o salveze din robia tatălui și fiind nevoită să își aștepte rândul la căsătorie după surorile sale, fata cedează insistențelor de teamă să nu fie părăsită și, din nefericire, rămâne însărcinată.

Pentru că își dezonoarează familia, membrii acesteia consideră că Souad trebuie pedepsită și îl desemnează pe cumnatul fetei să îi dea foc.

Tânăra este salvată de fundația *Surgir* dintr-un spital unde agoniza, doctorii neîndrăznind să îi aplice vreun tratament. În prezent Souad își ascunde adevărata identitate și se bucură de o viață nouă alături de soțul ei și cei trei copii, departe de lumea arabă și legile absurde ale acesteia. Este nevoită să își ascundă cicatricile fizice, însă a reușit să dezvăluie tuturor rănila sufletului său prin intermediul cuvintelor.

Cu ani în urmă am întâlnit fete care veneau de departe, ca și mine. Sunt ținute ascunse. O tânără care nu mai avea picioare, agresată de doi vecini care au legat-o și au aruncat-o sub tren. O alta pe care tatăl și fratele ei au vrut să o ucidă cu lovituri de cuțit și pe care au aruncat-o într-o pubelă. O alta pe care mama și frații au aruncat-o pe fereastră: este paralizată. Și celelalte despre care nu se vorbește, care au fost găsite prea târziu, moarte. Cele care au reușit să fugă, dar au fost prinse în străinătate: sunt moarte. Cele care au putut scăpa la timp și se ascund, cu sau fără copii, virgine sau mame. N-am întâlnit o femeie arsă ca mine – nu au supraviețuit. Iar eu mă ascund și acum, nu-mi pot spune numele, nu-mi pot arăta chipul. Nu pot decât să vorbesc – este singura armă pe care o am.

AȘTEPT SĂ CRĂPI (DE ASTĂZI, ÎN PRIME-TIME), RADU PARASCHIVESCU, Editura Humanitas, București, 2016

Radu Paraschivescu s-a născut în 1960, la București. Este un prozator, traducător, jurnalist și redactor de carte română. Dintre lucrările sale, putem aminti: *Efemeriada*, *Fie-ne tranziția ușoară*, *Ghidul nesimțitului*, *România în 7 gesturi*, *Maimuța carpatină* etc. Cunoscut pen-

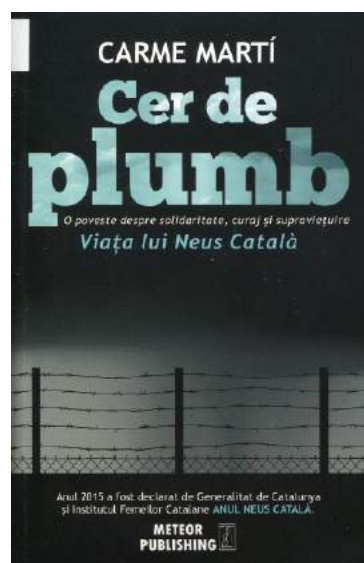
tru stilul său ironic, deseori acid, Radu Paraschivescu abordează în cărțile sale teme inspirate din

realitatea societății românești.

Aștept să crăpi (de astăzi în prime-time) este un volum ce cuprinde cinci povestiri: *Enya la Malu Spart*, *Poate-și uită dracului pastila*, *Aștept să crăpi (de astăzi, în prime-time)*, *Vulturi verzi, tricouri roz și pete negre* și *Să invadăm cu Emilian Bădoiu*. Prima dintre aceste povestiri descrie cursurile organizate de U.E. care se țin în România în ultima vreme și care nu folosesc nimănui niciodată. *Poate-și uită dracului pastila* și povestirea ce dă titlul volumului ne plimbă prin studiourile de televiziune care preferă scandaluri sau cazuri ale persoanelor suferinde pentru a le oferi publicului. *Vulturi verzi, tricouri roz și pete negre* este dedicată fotbalului, blaturilor, banilor murdari din această zonă, exemplificându-ne cu celebrul amical cu Nigeria din 2005, când jucătorii africani nu s-au prezentat pe teren. Ultima povestire face referire la presupusa invazie a românilor în Anglia după deschiderea granițelor.

Asta veți găsi în «*Aștept să crăpi (de astăzi, în prime-time)*». Cinci proze alerte și vesele despre noi și dereglările noastre. Cinci felii din tortul vieții românești după integrarea în Uniunea Europeană. Cinci cronici ale absurdului, abjecțiunii și dejecțiunii. Cinci motive pentru a-ți dori să pleci din România doar pentru ca, odată trecut de graniță, să începi să-i duci dorul și să vrei acasă. – se afirmă în prezentarea de pe coperta volumului.

CER DE PLUMB, CARME MARTÍ, Editura Meteor Publishing, București, 2015

Carme Martí s-a născut la Montblanc, în 1972 și este licențiată în filologie catalană. A publicat romanele: *Viața unei bucătărese*, *Memoariile Mariei Badia* (2008) și *Cronici rurale* (2011).

Cer de plumb este un roman de memorii, o biografie a lui Neus Català, născută în 1915 și supraviețuitoare a ororilor din lagărele de concentrare din

Germania. Aceasta își dovedește caracterul aparte încă din copilărie, atunci când își dorește să realizeze lucruri mărețe, fiind susținută de membrii familiei. Neus devine infirmieră și actriță în timpul liber. La vârsta de 21 de ani, când în Spania izbucnește Războiul Civil, tânăra se angajează ca soră medicală și are grijă de un grup de 182 de copii, pe care îi conduce în Franța, unde se alătură trupelor de rezistență. În contextul politic internațional din acea vreme, Neus Català este ridicată împreună cu soțul său, în 1943, ajungând în lagărele de concentrare de la Ravensbruck și Holleischen din Germania, unde va face tot posibilul să supraviețuiască, fiind eliberată în 1945.

Eroina își deschide sufletul în fața scriitoarei cărții și prezintă lumii ororile și nedreptatea pe care le-a trăit alături de celelalte prizoniere. Drumul spre lagăr în vagonul de vite, senzația nesfârșită de foame, teama permanentă, dar și solidaritatea și prietenia autentică alternează cu amintirile din viața de dinainte și de după această teribilă experiență.

Viața lui Neus Català, supraviețuitoare catalană a lagărelor naziste de concentrare, reflectă istoria trăită pe viu a unui întreg secol, un secol de luptă necontenită și vie. Memoriile sale transpuse în roman de autoarea Carme Martí sunt adevărate lecții de viață. Iată o carte pe care n-o veți putea lăsa din mână!, afirmă editorii volumului.

CRONICĂ DE COTROCENI, ADRIANA SĂFTOIU, Editura Polirom, Iași, 2015

Adriana Săftoiu a fost jurnalist, purtător de cuvânt al Guvernului Radu Vasile, consilier al Președintelui României, purtător de cuvânt al Administrației Prezidențiale, membru în Parlamentul României, fiind în prezent managerul propriei firme de P.R.

Volumul **Cronică de Cotroceni**

cuprinde secvențe din perioada în care autoarea a lucrat cu Traian Băsescu. După o colaborare de 10 ani cu fostul președinte al României, pe 22

martie 2007, decide să demisioneze din funcția de consilier prezidențial.

Cartea oferă o privire în spatele ușilor închise dezvăluind situații inedite în care s-a aflat fostul președinte al României, crizele politice și de imagine prin care a trecut, dar și o parte din soluțiile identificate și puse în practică de consilierii prezidențiali.

Politica se desfășoară sub ochii noștri, în perimetrul nostru. Marchează vieți, destine, traiectorii de țară. Niciun om politic nu e rău de unul singur. Și nici nu devine bun de unul singur. În jurul lui sunt oameni care alcătuiesc tot felul de instituții: de la partide, la instituțiile de forță. Iar acești oameni contribuie decisiv la modul în care își manifestă puterea cel care deține cele mai importante funcții în stat – spune autoarea în partea introductivă a volumului – mărturisind în același timp că odată ce a decis să scrie această carte a apelat la *Caietul Albastru* unde și-a notat de-a lungul timpului impresii, întâmplări, evenimente.

Printre scenele descrise de Adriana Săftoiu se află vizitele pe care Traian Băsescu le-a efectuat în străinătate, din delegația română făcând parte la acea data și Elena Udrea. *Picanteriile*, vâdate de presa din România, sunt descrise simplu, dar cu prezentarea contextului și a personajelor reale. Totodată, volumul cuprinde discuții dintre Traian Băsescu și Adriana Săftoiu pe anumite teme, în contexte diferite, dar fără a intra prea mult în dezvăluiri. Evenimentele se îmbină cu reflecțiile autoarei despre politică și liderii politici cu care a intrat în contact.

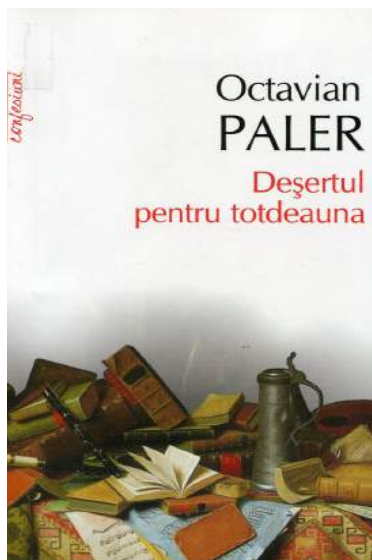
Nu am scris un letopiseț. Am legat evenimentele într-un joc al memoriei în care am urmărit o diacronie a relevanței – Adriana Săftoiu.

DEȘERTUL PENTRU TOTDEAUNA, OCTAVIAN PALER, Editura Polirom, Iași, 2009

Deșertul pentru totdeauna este o carte scrisă sub formă de jurnal unde autorul îmbină relatarea întâmplărilor prezente cu întoarcerile în timp, în lumea copilăriei.

Lucrarea frapează prin sinceritatea, luciditatea, autoanaliza, simplitatea, dar și prin profunzimea gândurilor scriitorului, care prin înțelepciunea sa transformă cartea în una a învățămintelor.

Viața autorului începe într-un sat din munții Făgăraș și tablourile cărții redau trăirile din copi-

lărie ale autorului, imaginea părinților, bunicilor, valorile spirituale ale acelei lumi. Desprinderea de lumea satului și plecarea la studii este și ea surprinsă în acest volum, însoțită de trăirile profunde ale celui care nu ieșise niciodată până atunci din Lisa natală. Aspectele co-

pilăriei se împletesc în paginile cărții cu imaginea prezentului unde apare un bătrân singur și bolnav, care trăiește din amintiri, are regrete, ajunge la diferite concluzii și transmite învățăminte celor care vor să-l asculte.

Pe lângă aspectele realității, în paginile jurnalului apar și fragmente dintr-o carte neterminată a autorului, unde acțiunea se petrece într-un oraș imaginar, Asybaris, tot timpul plin de o pâclă de praf despre care nimeni nu știe de unde provine. Oraș al metaforelor și al simbolurilor, Asybaris ne oferă posibilitatea să cunoaștem o altă față a scriitorului reflectată în personajul medic psihiatru, un om profund, dar răpus de viață.

Însemnările sunt făcute din luna mai până în august și au o profunzime cutremurătoare, scriitorul mărturisindu-și practic teama de moarte provocată de un infarct, de fapt teama de a nu mai putea vedea oamenii, de a nu mai simți vântul, de a nu mai iubi.

Una dintre cele mai tulburătoare cărți din literatura română, *Deșertul pentru totdeauna* este așadar o carte autobiografică care îl determină pe cititor să mediteze asupra adevăratelor valori ale vieții.

MECANICA INIMII, MATHIAS
MALZIEU, Editura Nemira, București, 2009

Mathias Malzieu este un scriitor, compozitor și interpret francez, născut în 1974, la Montpellier. Este solistul trupei rock *Dionysos*, înființată în 1993. Ca scriitor a debutat în anul 2002 cu un volum de povestiri. În 2007 a publicat *Mecanica inimii*, un roman primit foarte bine atât de publicul cititor, cât și de critica literară, fiind însoțit și de un album rock omonim.

Cartea este de fapt o alegorie despre pierderea inocenței, o poveste aflată la limita fantasticului, creată din vise, metafore și imagini simbol, ce transformă romanul într-o poezie care sub apanajul unui basm, abordează teme ce au preocupat scriitorii tuturor timpurilor.

Jack este un băiețel care se naște în Edinburgh, în 1874, însă din nefericire un defect pe care acesta îl are la inimă o face pe Madeleine, un fel de doctoriță-vraci, să îi monteze un ceas antic în piept ce îl poate salva de la pieire, dar i-o și poate aduce în același timp.

Doctorița acuzată de mulți de vrăjitorie îl îndrăgește nespus pe firavul băiețel, pe care ajunge să îl crească, deoarece tic-tacul din inima lui Jack îi îndepărtează pe toți cei care ar putea să îl înfieze.

Purtându-i de grijă permanent, Madeleine încearcă să îl protejeze pe Jack de suferință: *Întâi de toate, nu atinge acele. În al doilea rând, stăpânește-ți mânia. În al treilea rând, niciodată, nici în vecii vecilor, nu te îndrăgosti. Căci atunci, pentru totdeauna, acul care arată orele la ceasornicul inimii tale îți va străpunge pielea, oasele și se vor sfărâma, iar mecanica inimii se va strica iarăși.*

Sfaturile lui Madeleine și dorința acesteia de a-l proteja nu sunt suficiente, iar Jack se îndrăgostește de o tânără cântăreață. Domnișoara Acacia îl cucerește pe acesta cu vocea sa, cu delicatețea, dar și cu stângăciile provocate de miopia fetei, care din mândrie refuză să poarte ochelari.

Iubirea îl face pe Jack să acționeze, să își trăiască viața, însă mecanismul inimii sale este pus la grea încercare, deoarece domnișoara Acacia nu se ridică întotdeauna la nivelul trăirilor sufletești ale lui Jack.

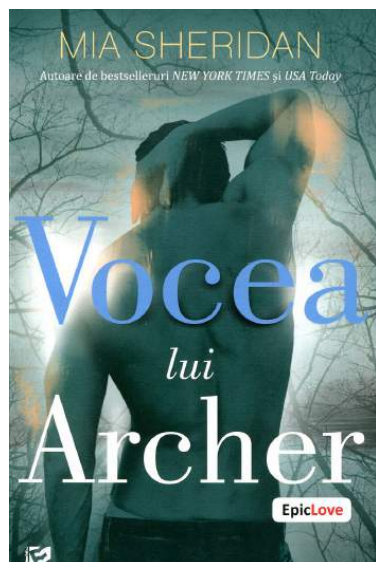
Comparată cu *Micul Prinț*, cartea lui Antoine de Saint Exupéry, *Mecanica inimii* este un roman în care autorul, folosindu-se de artificii unei povești stranie, reușește să vorbească despre adevăruri ce merită descifrate.

VOCEA LUI ARCHER, MIA SHERIDAN,

Editura Epica, București, 2017

Mia Sheridan este una dintre cele mai bine vândute autoare de literatură romance din lume. Cărțile ei se află pe listele de bestselleruri ale multor publicații, dintre care amintim: *New York Times*, *USA Today* și *Wall Street Journal*.

Vocea lui Archer este un roman impresionant prin povestea dramatică pe care o surprinde. Bree Prescott este o tânără ce se retrage din Ohio

în micuțul orașel Pelion din Maine, aflat pe malul unui lac. În urmă cu șase luni, patiseria familiei sale a fost atacată, iar tatăl ei ucis. Amintirile terifiante o urmăresc pe Bree, bântuindu-i nopțile și aducând clipe greu de suportat în timpul zilei.

Întâmplător, Bree îl întâlnește

pe Archer Hale, un bărbat tăcut și misterios, cu o privire extrem de expresivă, care o fascinează pe fată. Deși pare că acesta dorește să stea departe de toată lumea, Bree reușește treptat să îi câștige încrederea. Aflăm astfel despre eroul cărții că în copilărie a trăit o dramă profundă care i-a schimbat viața, fiind implicat alături de familia sa într-un accident, în urma căruia și-a pierdut vocea.

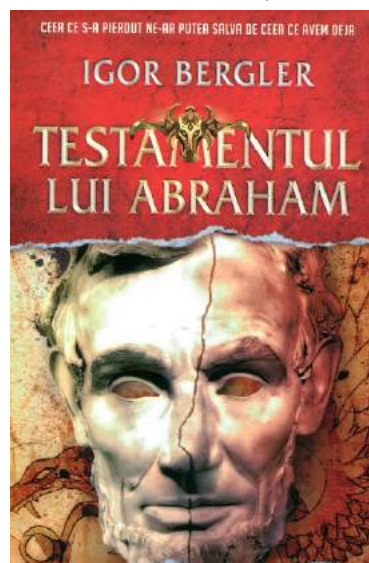
Archer este un personaj impresionant prin amestecul irezistibil de forță și sensibilitate. Ignorat de un oraș întreg, bărbatul va reuși cu greu să se regăsească, alături de femeia ce îl învață să trăiască din nou, vindecându-se astfel și pe ea de tenebrele trecutului. Cartea îmbină trăirile interioare profunde și scenele romantice emoționante cu episoade pline de acțiune, unde suspansul atinge cote maxime.

Vocea lui Archer este un roman despre întâlnirea dintre o fată blocată în amintirea unei nopți terifiante și a unui bărbat pentru care iubirea reprezintă cheia vindecării și libertății lui. Este povestea unui tânăr care trăiește cu o rană îngrozitoare și a unei fete care îl va ajuta să își regăsească vocea. E un roman emoționant

și captivant despre suferință, destin și puterea tămăduitoare a dragostei.

TESTAMENTUL LUI ABRAHAM, IGOR BERGLER, Editura Litera, București, 2017

Născut în 1970 în Timișoara, Igor Bergler este scriitor, redactor, critic de film, specialist în marketing, regizor, realizator de emisiuni și filme pentru diverse posturi TV. De numele său se leagă romanul *Biblia pierdută*, debutul său pe piața de carte din România. Volumul a devenit rapid cea mai vândută carte de ficțiune a unui autor român din

ultimii 20 de ani, fiind extrem de apreciată și căutată în peste 30 de țări. *Biblia pierdută* face parte din seria *Charles Baker*, iar **Testamentul lui Abraham** este al doilea roman de succes al lui Igor Bergler care îl are în centru pe simpaticul profesor universitar, Charles Baker.

Prin *Testamentul lui Abraham* Igor Bergler oferă publicului răspunsuri personalizate la câteva dintre cele mai importante mistere ale Americii: ce l-a determinat pe președintele Abraham Lincoln să abolească sclavia, cum a ajuns președintele celei mai mari națiuni un om ca Donald Trump, ce s-a întâmplat cu Biblioteca din Alexandria, care este secretul unuia dintre cele mai încifrate documente – *Manuscrisul lui Voynich*.

Romanul este foarte bine documentat, iar secvențele de acțiune se împletesc cu narațiunea debordantă a lui Igor Bergler, motiv pentru care acest gen de literatură a fost încadrată de Jean Harris ca *faction* – *fapte reale în care intervine ficțiunea*. Farmecul cărții rezultă și din adevărata lecție de istorie oferită de autor, iar dinamismul evenimentelor îl transformă pe Charles Baker, eroul principal al cărții, într-un supraom. Acțiunea pornește de la un eveniment cât se poate de real, iar considerațiile istorice introduse magistral de Igor Bergler pe tot parcursul romanului, în doze bine proporționate și atent studiate fac din *Testamentul lui Abraham* o lectură antrenantă,

menită să ofere o nouă ipoteză asupra unor evenimente reale, în aceeași măsură în care oferă și un posibil răspuns pentru faptele rămase în realitatea cotidiană învăluite în mister.

Cu fiecare pagină parcursă, Igor Bergler dovedește că este un scriitor remarcabil, capabil să gestioneze un număr mare de personaje. Roman de acțiune, *Testamentul lui Abraham* pleacă de la un scandal cu prostituate la summitul Americilor de la Cartagena și de la un atentat asupra președintelui Statelor Unite. Trece apoi într-un alt registru – o bibliotecă mai veche decât cea de la Alexandria, păstrătoarea celor mai cuprinzătoare colecții de cărți vechi considerate pierdute de umanitate, un oraș legendar, agenți cu mai multe identități, *El Diablo*, un asasin pasionat de Borges, 10 manuscrise cu coduri, un polițist cu o memorie fantastică, un psihiatru diabolic, o poveste despre sclavi și Abraham Lincoln, totul îmbinat și cu începutul unei povești de dragoste.

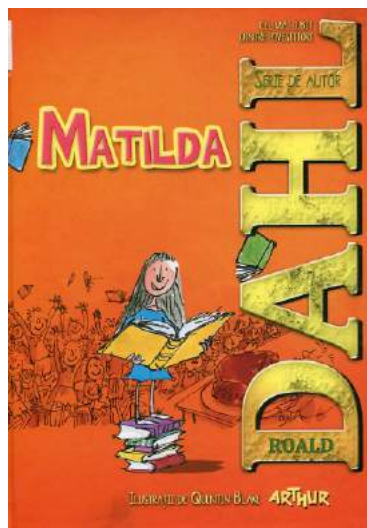
«*Testamentul lui Abraham*» este dovada supremă că bibliotecile nu ard niciodată, că fascinantele narațiuni disparate, de la mitologie la Cervantes, de la romanul gotic la neoromantismul lui Stevenson, de la Borges la Eco și de la imaginarul ocult-conspirativ la fervoarea hermeneutică, pentru începători, a lui Dan Brown, se înscriu într-o Mare Narațiune care se sprijină, la rândul ei, pe întreaga memorie a umanității – Pavel Șușară.

MATILDA, ROALD DAHL, Editura *Arthur*, București, 2014

Roald Dahl (1916 - 1990) a fost un prozator, scenarist și poet de origine britanică. Este unul dintre cei mai bine vânduți autori din întreaga lume, fiind clasificat ca unul dintre cei mai buni povestitori pentru copii ai secolului XX. Cărțile sale pentru copii sunt recunoscute pentru umorul detașat, uneori chiar negru.

Matilda este personajul principal al romanului lui Roald Dahl, căruia îi dă și numele. Fetița este un mic geniu care vorbește fluent la un an și jumătate și citește la trei. Nu are însă noroc în privința părinților. Tatăl este un infractor, iar mama o femeie nu tocmai inteligentă, care nu se preocupă deloc de soarta micuței Matilda. Considerată o adevărată pacoste, fetița este îndemnată să se uite la televizor pentru a-și umple timpul, însă ea preferă compania cărților, ceea ce o diferențiază și mai mult de familia ei ignorantă.

Nici îngrozitoarea domnișoară Trunchbull, directoarea școlii unde învață Matilda, nu are o părere mai bună despre micuța pasionată de lectură. O cunoaște însă aici pe învățătoare sa, domni-

șoara Honey, care vede în fetiță un mic geniu și o ajută să răzbească în lumea în care trăiește, ea însăși fiind iubitoare de cărți și studii, însă este timorată din cauza mătușii sale și nevoită să locuiască în condiții proaste.

Cartea este scrisă într-un stil ușor, accesibil copiilor, e plină de mici

evenimente și șotii care stârnesc amuzamentul și care îi determină pe cei mici să trăiască alături de personajul care prin faptele sale încearcă să schimbe în bine oamenii din jur.

Matilda este bună la suflet, iartă ușor, dar asta nu o oprește să răspundă provocărilor într-un stil propriu, uneori destul de dur, folosindu-se de imaginația sa și de puterile magice pe care descoperă că le deține.

Cartea scriitorului britanic a fost ecranizată în anul 1996, în regia lui Danny DeVito, filmul bucurându-se de succes în rândurile micilor cinefili și nu doar atât. Volumul apărut la editura *Arthur* este însoțit de o serie de ilustrații atractive, amuzante, care oferă un plus poveștii din paginile cărții.

Aceste volume sunt disponibile pentru public, spre împrumut, la Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila. Disponibilitatea titlurilor poate fi consultată în catalogul electronic al bibliotecii – <https://toread.bjbraila.ro/opac>.

Roxana NEAGU,
corector

Lansări de carte 2018 - Selectiv

Laura CAPLEA
bibliotecar,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

Luceafărul literar și artistic

În luna iulie a anului 2018 a avut loc lansarea primului număr, dintr-o serie nouă, al revistei culturale ***Luceafărul literar și artistic*** realizată de Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila.

La evenimentul de lansare au vorbit Viorel Coman, Vasile Datcu și Marian Căpățînă, dar și câțiva dintre participanți – Lucian Sabados, directorul Teatrului *Maria Filotti* Brăila, scriitoarea Doina Popescu-Brăila și artistul plastic Hugo Mărăcineanu. Moderatorul evenimentului a fost Dragoș Adrian Neagu, managerul bibliotecii.

Publicația cuprinde o serie de rubrici precum: interviu cu personalități culturale, poezie, proză și critică literară, teatru, istorie, artă plastică și cinematografică, recomandări de lectură, o secțiune pentru debutanți, precum și una dedicată traducerilor.

Directorul și editorul revistei ***Luceafărul literar și artistic*** este Dragoș Adrian Neagu, redactor șef – dr. Eduard Claudiu Brăileanu, consultanți – dr. Marian Căpățînă, prof. dr. Viorel Mortu, corectori și secretariat de redacție – Roxana Neagu, Teodora Soare, copertă și tehnoredactare – Laurian Onofrei.

Revista ***Luceafărul literar și artistic*** a fost realizată la propunerea consilierului județean Marian Căpățînă care a și sprijinit financiar tipărirea ei. Revista este continuatoarea seriei interbelice apărute la Brăila în perioada 1929 - 1931.

Urmând vocația «Luceafărului literar și artistic», noua serie a acestei reviste are drept scop prezentarea culturii, civilizației și istoriei noastre locale, din trecut și până în prezent,

urmărind conectarea cititorilor acestei reviste cu fenomenul cultural european și mondial. «Luceafărul literar și artistic» caută să stimuleze circulația ideilor, schimbul intelectual, dialogul între creatorii de toate genurile din spațiul brăilean și din țară - spune managerul Bibliotecii, Dragoș Adrian Neagu.

In memoriam Panait Istrati

La 134 de ani de la nașterea lui Panait Istrati, în semn de omagiu, scriitorul Ioan Munteanu și-a lansat în luna august la Casa de Cultură a Municipiului Brăila, ultimele două cărți: ***Chira Chiralina – antologie*** și ***Panait Istrati – Itinerar brăilean***.

Volumele au fost editate de Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila, prin editura *Proilavia*. Cele două lucrări au apărut cu sprijinul Casei de Cultură a Municipiului cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la Marea Unire și a 650 de ani de atestare documentară a Brăilei.

Chira Chiralina - baladă populară brăileană - s-a bucurat de o largă răspândire în Muntenia, Banat, Oltenia și Dobrogea, autorul nefiind cunoscut. Se cunoaște însă numele interpretului care a cântat-o prima dată, Petrea Crețul Șolcan din comuna Viziru – *lăutarul Brăilei*. Cântecul a intrat în conștiința publicului odată cu apariția în 1924 la Paris a povestirii istratiene *Kyra Kyralina*, cu prefața lui Romain Rolland. În câțiva ani a fost tradusă în mai multe limbi, iar numele lui Istrati devine astfel cunoscut în toată Europa și, odată cu el și numele Brăilei.

Antologia «Chira Chiralina» prezintă principalele variante cunoscute până în prezent ale cântecului bătrânesc, menite să aducă în actualitate o emblemă sau un brand al urbei noastre – subliniază Ioan Munteanu în prefața cărții.

Ce-a de-a doua carte *Panait Istrati – Itinerar brăilean* evocă cronologia vieții, opera și locurile pe unde marele scriitor și-a purtat pașii spre nemurire. Pentru că toată viața sa a stat sub semnul dorului de ducă, Panait Istrati a fost numit *scriitorul vagabond*, fiind una dintre cele mai atipice figuri ale literaturii române.

Prezentând periplul lui Istrati prin lume, viața oarecum dezordonată, multiplele ocupații și lupta cu privațiunile, Ioan Munteanu reconstituie într-o manieră proprie un portret viu, de mare intensitate, al scriitorului născut în Baldovinești.

4 cărți lansate la bibliotecă de jurnalista Tudorița Tarniță

Lansarea volumelor *Pe diagonala cuvintelor* - poezie, *Manual de Știri-cum să ne târâm prin viață* - publicistică, *Muguri de Bonsai* și *Semnul Mandalei* - poeme haiku, semnate de Tudorița Tarniță, a avut loc în luna septembrie în prezența multor brăileni.

Evenimentul a fost organizat în curtea bibliotecii, în aer liber, unde actrița Vanessa Radu a recitat din poeziile autoarei, iar Trupa *Antic* a încântat audiența cu câteva melodii folk.

Tudorița Tarniță și-a dedicat viața jurnalismului, fiind o prezență constantă în paginile publicațiilor brăilene după 1989. A debutat în *Antologia Poeților Brăileni Zbor Alb* din 1970. A publicat în *Analele Brăilei*, *Luceafărul*, *România literară*, *Flacăra*, *Vatra*. Este laureată a mai multor concursuri județene și interjudețene de poezie.

Volumele au fost prezentate de Dumitru Anghel - critic literar, Gina Bahor - jurnalist și Mihai Vintilă - editor la Editura *InfoEst*.

Ca poetă, Tudorița Tarniță are obsesia cuvântului. Ceea ce nu e rău, cu condiția să nu-l evocăm doar, ci să trăim cuvântul în poezie. Cu

alte cuvinte să hrănim poezia cu acel aport de existență care face cuvântul viabil, scrie Nicolae Grigore Mărășanu în prefața volumului Pe diagonala cuvintelor.

În ce privește publicistica autoarei, *Manualul de Știri - cum să ne târâm prin viață* cuprinde editoriale recente apărute în cotidianul *Obiectiv-Voce* Brăilei, unde profesează ca redactor. Din descrierea editorialistului Mihai Vintilă aflăm că *Tudorița Tarniță scrie istoria recentă a locului, aduce în atenție puncte de vedere, propuneri sau indignări. Nu dorește să fie decât un povestitor al zilelor pe care le trăiește lăsând altora greaua misiune de a decide în cunoștință de cauză pentru cetate.*

Vergil Matei – Întâmplări de peste zi

Vergil Matei este un om de presă atipic care vrea să-și vadă numele scris pe o carte, evadând din tiparul ziarului pentru a înfrunța raftul bibliotecii. El aparține mai bine literaturii decât gazetăriei, având o umanitate țărănească și sinceră - așa și-a început prezentarea criticul literar Viorel Coman, la lansarea volumului Întâmplări de peste zi.

La sfârșitul lunii septembrie jurnalistul Vergil Matei a lansat la bibliotecă cartea de reportaje *Întâmplări de peste zi*, care s-a bucurat și de recenziile favorabile ale jurnalistului Mihai Vintilă. Acesta a afirmat că *textele lui Vergil Matei au multă nostalgie și reprezintă o Românie în miniatură, fiind un amestec de reportaje, note de presă și povestiri. Autorul este clar un om al faptului divers.*

Seara lansării, a cuprins câteva momente muzicale susținute de folkiștii Florin Lazăr și Teodor Șcheaua. În sala plină s-au aflat prietenii, familia, colegii scriitori, dar și brăileni dornici de evenimente culturale.

Laura CAPLEA,
bibliotecar

Biblioteca în statistici

Dana CIUTACU
bibliotecar - sociolog,
Biblioteca Județeană Panait Istrati
Brăila

În primul semestru al anului 2018 aproximativ **3.650** de brăileni au trecut pragul Bibliotecii Județene *Panait Istrati* Brăila, înregistrându-se un număr de peste **52.000** de vizite, cu **22,3%** mai multe față de anul anterior, în medie un utilizator revenind la bibliotecă de **14** de ori pe parcursul perioadei de referință. În

ceea ce privește difuzarea de documente de bibliotecă, în această perioadă s-au împrumutat în jur de **62.300** de materiale incluzând: cărți, periodice, manuscrise, documente audio-video. Despre circulația fondului de carte se pot face următoarele precizări: fiecare utilizator a împrumutat în medie **17** documente pe parcursul anului, cu **2** mai multe față de anul anterior, din care **13** au fost reprezentate de cărți; din totalul fondului bibliotecii (aproximativ **336.000** de unități bibliografice) s-a împrumutat aproximativ **18%**, din care **78%** (**48.566**) a fost reprezentat de cărți.

Dacă este să ne uităm cu atenție la volumele solicitate de utilizatorii bibliotecii, vom constata că cele mai împrumutate cărți în funcție de ordinea solicitării sunt din următoarele domenii: lingvistică, literatură beletristică; arte, sport, loisir; generalități; istorie, geografie, biografii; filosofie; științe teoretice aplicate (medicină, tehnică); științe sociale; științe teoretice pure (matematică, științele naturii). De asemenea, cea mai mare căutare au avut-o cărțile în limba română, urmate de cele în limba engleză, franceză, germană dar și în alte limbi.

Utilizatorii bibliotecii au început să acorde o

atenție sporită documentelor audio-video, acestea fiind împrumutate în proporție de **14,5%** din totalul unităților de bibliotecă, în creștere cu **2** procente față de aceeași perioadă a anului anterior.

În ceea ce privește relația bibliotecar – utilizator, se poate preciza că fiecare bibliotecar a deservit în jur de **140** de cititori pe parcursul primului semestru al acestui an. O importanță deosebită o prezintă frecvența medie zilnică, înregistrându-se astfel **403 vizite** la bibliotecă/zi.

Biblioteca Județeană *Panait Istrati* Brăila nu oferă doar servicii tradiționale de împrumut de carte, ci are o vastă paletă de activități culturale, de recreere și educative pentru publicul doritor. De-a lungul primei jumătăți a anului, angajații bibliotecii alături de voluntari au realizat **983** de activități culturale înregistrându-se o creștere de **51%** față de perioada similară a anului trecut. La toate aceste activități au participat **23.492** de persoane, din categorii de vârstă diferite, înregistrându-se astfel o creștere de peste **70%** în acest caz față de anul anterior. Participanții la activitățile culturale ale bibliotecii reprezintă **11%** din totalul populației municipiului, la o activitate participând în medie **24** de oameni. Totodată, a crescut și numărul expozițiilor realizate la bibliotecă, astfel că în primul semestru al anului 2018 utilizatorii bibliotecii au avut la dispoziție **66** de asemenea activități, cu tematică diversă, pentru a afla informații noi despre diferite evenimente și personalități. Față de aceeași perioadă a anului trecut putem remarca o creștere cu **36%** a evenimentelor expoziționale.

Biblioteca Județeană *Panait Istrati* încearcă an de an să satisfacă nevoile utilizatorilor săi prin achiziție de titluri noi, realizarea de activități dintre cele mai variate, punând la dispoziția celor interesați săli pentru desfășurarea unor evenimente, întâlniri tematice sau pur și simplu pentru loisir.

COLABORATORI EXTERNI

Gala Filmului Românesc Dedicat Centenarului Primului Război Mondial - Vrancea Eroică - Anul Mărăști, Mărășești, Oituz

Memoria locală, identitatea și solidaritatea membrilor unei comunități se plămădesc inclusiv prin valorificarea evenimentelor și personalităților marcante ale istoriei. Eroii, fie ei necunoscuți sau știuți, aparțin memoriei colective, zestrei naționale și, uneori, umanității întregi. Sunt momente în istorie când neamurile sunt chemate să-și dovedească solidaritatea națională, curajul în luptă, determinarea în împlinirea unui ideal. Sunt zile care marchează destinul unei națiuni. Sunt oameni și locuri care se instalează, odată pentru totdeauna, în memoria colectivă, grație valorificării unui prilej istoric, a unei ocazii de a oferi patriei căreia îi aparțin un loc în galeria eroismului. În amintirea eroilor care au întors către lumină destinul națiunii românești, Consiliul Județean Vrancea și Biblioteca Județeană *Duiliu Zamfirescu* Vrancea au derulat, în perioada 29 octombrie – 10 decembrie 2018, proiectul *Gala Filmului Românesc Dedicat Centenarului Primului Război Mondial - Vrancea Eroică - Anul Mărăști, Mărășești, Oituz*.

Ne-am propus să promovăm în rândul comunității sentimentul național și mândria locală, să ne aducem omagiul nostru, peste timp, eroilor neamului, printr-un proiect de educație prin cinematografie, destinat publicului larg, cu ajutorul a mai multor documentare puse

la dispoziție de *Arhiva Națională de Filme*. Dezbaterile, întâlnirile într-un cadru non-formal, invitații cuprinși în proiect, concursurile și surprizele pe care le-am pregătit pentru copii, adolescenți și adulți au contribuit la înțelegerea semnificației Războiului de Întregire Națională și a importanței Vrancei Eroice în vremea Marelui Război, sădind în inimile tinerilor și adulților care ne-au însoțit în acest demers de onoare și reverență, sentimentul patriotismului local și al recunoștinței față de strămoșii a căror jertfă a contribuit la proclamarea unirii ținuturilor românești într-un stat național, ai cărui fii suntem de un Centenar încoace.

Scopul proiectului l-a constituit promovarea Centenarului Primului Război Mondial, a Vrancei eroice, a Memoriei locale vrâncene și a filmelor istorice românești, puse cu generozitate la dispoziție de către *Arhiva Națională de Filme*, spre a pune în valoare demersul de configurare a identității naționale românești, în veacul care ne desparte de Marele Război și de momentul 1 Decembrie 1918, punând la dispoziția publicului, prin intermediul bibliotecii, a filmelor care celebrează identitatea națională. În cadrul proiectului a fost derulată *Caravana de proiecție* a filmelor istorice românești care povestesc,

în culorile timpului, cu și fără sonor, despre societatea românească de la începutul veacului XX, despre tradiții și obiceiuri, clipe de tihnă și, deopotrivă, de război.

Colegii noștri au intrat în dialog cu elevii, cadrele didactice și adulții, pe teme precum valorile inspirate de eroii neamului românesc, patrie și patriotism, jertfa eroinei de la Jiu, Ecaterina Teodorescu, cea dintâi femeie care a devenit ofițer al Armatei Române, celebrând sacrificiul dovedit de către eroii români în victoriile răsunătoare de la Mărăști, Mărășești și Oituz din anul 1917. Dezbaterile au fost prilejuate de vizionarea unor filme precum *Cătălina Teodorescu, eroina poporului român*, *Datorie și sacrificiu*, *Tratatul de la Trianon*.

În cadrul acestui proiect, am organizat un concurs, pe două categorii de vârstă, cu premii destinate copiilor și tinerilor vrânceni. Concurenții s-au putut înscrie cu eseuri și filme scurte, având ca temă *Vrancea: istoria, eroii și poveștile lor*. Au participat copii din ciclul gimnazial și, respectiv, tinerii din ciclul liceal, care au onorat, prin scrierile și producțiile video,

memoria eroismului și a sacrificiului în numele idealurilor naționale ale românilor trăitori în patria Mioriței și a Babei Vrâncioaia.

Pe parcursul proiectului, am descoperit, alături de partenerii noștri și de participanți, că Unirea, Eroismul, Primul Război Mondial, Patria și Patriotismul sunt prezente în conștiințele noastre, unindu-ne sub chipul maicii noastre, România. Amintindu-ne de eroi, am conștientizat faptul că fiecare dintre noi are cel puțin un strămoș care, dacă nu în Marele Război, cu siguranță de-a lungul istoriei noastre de veacuri, va fi închinat acestui pământ, românesc, oda jertfei sale eroice. Suntem fii de eroi și avem datoria de a duce mai departe povestea lor de arme și de sacrificiu, cu atât mai mult cu cât venim din Vrancea, în ale cărei mausolee, de la Mărășești, Mărăști, Soveja și Focșani, își odihnesc somnul de veci eroii Primului Război Mondial, care au așezat Vrancea pe harta de onoare a eroismului românesc.

Gala Filmului Românesc Dedicat Centenarului Primului Război Mondial - Vrancea Eroică - Anul Mărăști, Mărășești, Oituz s-a dorit a fi, în Anul Centenar al Marii Uniri, omagiul adus de echipa Bibliotecii Județene Duiliu Zamfirescu Vrancea eroilor neamului, aducându-ne aminte că pășim pe pământ sfânt, înroșit cu sânge de eroi.

Adrian ȚIGLEA
PR Biblioteca Județeană
Duiliu Zamfirescu Vrancea

Aspecte ale realizării comicului în romanele lui George Călinescu - comicul de caracter și de situație

În țesătura extrem de complexă și de savantă a romanelor călinesciene comicul ocupă un loc privilegiat și de aceea subiectul a fost îndelung și stăruitor studiat de iluștri critici precum I. Negoïtescu, N. Balotă, N. Manolescu, S. Damian. Câteva repere comune se regăsesc în studiile critice dedicate acestui subiect. În primul rând, majoritatea criticilor literari au observat predispoziția temperamentală a scriitorului către comic, fapt care duce la neutralizarea tragicului, la convertirea lui în derizoriu. În al doilea rând, o preocupare specială a fost cercetarea surselor comicului călinescian, cei mai mulți dintre exegeți punând accentul asupra mecanismului psihologiei eroilor, asupra motivului lumii ca spectacol cu măști sau asupra comicului izvorât din reluarea critică a unor formule românești consacrate.

Din gama atât de bogată și nuanțată a modalităților de realizare a comicului în opera lui George Călinescu, în articolul de față ne vom referi doar la câteva dintre procedeele de realizare a comicului de situație: travestiul, imbroglioul, acumularea și repetiția comică, anticlimaxul comic. De asemenea, vom prezenta comicul de caracter și unele dintre motivele comice prin care el se materializează - perechea și grupul comic și motivul păcălitorului păcălit.

Procedee de realizare a comicului de situație: travestiul, imbroglioul, acumularea și repetiția comică, anticlimaxul comic

Extrem de bine reprezentat în opera lui G. Călinescu, comicul de situație este magistral concretizat printr-o diversitate de procedee. *Travestiul* este procedeul comic prin care personajul își inventează o sumă de identități, plăsmuiește o suită de povești unde joacă rolul principal, în funcție de scopul imediat sau de perspectivă, pe care le urmărește. Stănică Rațiu din romanul *Enigma Otiliei* întrușipează magistral acest tip: el trăiește o perpetuă impostură, își inventează identități ce se înlocuiesc unele pe altele într-un lanț de travestiuri. Ceea ce-i permite acest spectacol al măștilor (menite a-i ascunde intenția de a parveni) este o extraordinară dispoziție de adaptare și această libertate absolută a spiritului îl face să fie dinainte consolată de tot ceea ce i se poate întâmpla.

Așa, spre exemplu, cu o extravaganță studiată, Stănică își asumă rolul de seducător al Otiliei căreia îi propune: *Ei, cum ne-am înțelege noi! Dumneata ai mult din caracterul meu! Ești liberă, independentă, lipsită de prejudecăți!*. Dat afară din casă, eșecul nu-l demoralizează și, elegant, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut, ia o bomboană din cutia fetei.

Deși se întâmplă ca acțiunile lui Stănică să nu aibă finalitate practică, niciodată însă eșecul nu-l demoralizează pentru că Stănică joacă o comedie al cărui spectator entuziast este el însuși. De fiecare dată, personajul își contemplă admirativ și sincer noua identitate, rând pe rând, travestindu-se în cultivatorul de paradă al demnității civile, în consilierul și informatorul clanului Tulea, în fanfaronul sentimental, în ciceronele lui Felix în lume, în misit sau escroc, în profitor de ocazie sau în cel ce-și oferă îndatoritor serviciile tuturor: *Stănică era pretutindeni, întreba de toate, dădea sfaturi în toate direcțiile, era frate, părinte, consilier pentru orice, înduioșându-se de propriile lui improvizații*².

Reprezentând una dintre resursele frecvente ale

¹ G. Călinescu, *Enigma Otiliei*, Eminescu, București, 1971, pag. 142

² G. Călinescu, op. cit., pag. 238

comicului, de cele mai multe ori travestiul servește creării încurcăturii comice, adică *imbroglioul*. Protagonist al unui adevărat *perpetuum mobile* al travestiurilor, Stănică Rațiu generează peste tot unde este prezent imbrogliouri și prin echivocul posturilor lui intrigă pe Felix, derutează pe moș Costache, adoarme vigilența Aglaei. Intrigile țesute de el sunt deseori comice, personajul definindu-se printr-un perpetuu apetit de a-i trage pe sfoară pe ceilalți. Amenință că-și zboară creierii dacă... Otilia nu-l împrumută cu douăzeci de franci și, când îi primește, solicită și lui Pascalopol o sută, iar scrisoarea trimisă acestuia se încheie printr-un ridicol apel: *În caz de refuz, sunt decis să termin această mizerabilă existență și te rog să ocrotești familia mea*³. Pe Felix îl aruncă în brațele Georgetei, pe Titi îl face eroul unei drame inexistente și, cu viclenia unui Scapin, pe Iorgu îl escrochează de două sute de lei promițându-i prelungirea contractului cu Costache Giurgiuveanu, când, de fapt, Stănică urmărește contrariul.

Un alt procedeu care generează comicul de situație este *acumularea comică*. Procedeu funcționează asemenea bulgărelui de zăpadă ce crește prin rostogolire. Elementul său declanșator este un fapt neînsemnat ce duce prin amplificări și acumulări în serie la rezultate neașteptate și disproporționate de mari față de caracterul derizoriu al elementului declanșator. Procedeu ce poate fi integrat în aria comicului rezultat din mecanizarea vieții, el servește lui Călinescu pentru a expune comicul situației pe care o trăiește Gonzalv Ionescu care de mulți ani vizează fără succes obținerea unei catedre universitare. Când află vestea îmbolnăvirii profesorului Conțescu, personajul întrezărește împlinirea visului său și toate resursele sale sunt absorbite de lupta pentru catedră. Asistăm la un șir de reacții în lanț al căror efect comic se amplifică, în progresie geometrică, o dată cu sinuozitățile bolii lui Conțescu. Bulgărele de zăpadă și-a început rostogolirea spre năucitoarea răsturnare de situație din final. Succesiv personajul străbate traseul sinuos al nădejzii și deznădejzii (atunci când bolnavul dă semne de însănătoșire), însă, grație adaptabilității specifice personajului comic, nimic nu-l poate face să renunțe și-și reia cu obstinație pânda. În final, când bolnavul pare a-și trăi ultimele zile, iar Gonzalv jubilează, are loc o deconcertantă răsturnare de situație: măcinat de tensiunea unei nesfârșite așteptări, în care se împletiseră speranța cu deziluzia cruntă, epuizat de sterila așteptare, Gonzalv moare. Impresia creată de scriitor, că personajul e un mecanism care a clacat din cauza funcționării într-un ritm sistematic accelerat, generează o savuroasă situație comică.

O anumită simetrie a situațiilor ce stârnesc râsul

creează procedeul *repetiției comice*, deseori întâlnit în romanele lui G. Călinescu. În *Cartea nunții*, procedeul servește pentru a sugera anacronismul vieții bătrânelor locatate din strada Udricani. Comicul de situație e generat de repetarea obstinată de către personaje a acelorași gesturi, conversații banale, obiceiuri prăfuite. Mătușile celibatate se încăpățânează să refuze clocotul vieții, creându-și un spațiu ideal unde se izolează și devin ridicole prin ceremonialurile lor infinit repetabile, iar colecțiile lor de lucruri vechi și inutile se măresc cu o perseverență comică. Până și obiectele din iatacul Ghencăi se supun unei repetiții simetrice într-o ordine ca de muzeu: *Totul era așezat după principiul simetriei. Unui tablou în dreapta îi corespundea unul din stânga; în cele patru puncte cardinale ale mesei erau patru fotolii; în fața sobei cleștele contrasta cu un cârlig*...⁴

Anticlimaxul comic e un procedeu al comicului de situație cerut de atitudinea parodică. Cum în romanele lui G. Călinescu domină acest tip de viziune, procedeul poate fi regăsit, spre exemplu, în *Scrinul negru* unde servește spre a zugrăvi mascarada conspirației pusă la cale de clanul Hangerliu. Într-adevăr, scena ce are loc în locuința din pod a prințesei Hangerliu atinge un crescendo generator de suspans pentru a se încheia derizoriu și prozaic într-o discuție despre mărfurile oferite pentru vânzare la Talcioac, inducând cititorului impresia că a fost păcălit. Discuția e inițiată de prințesă, care nutrea visuri senile despre restaurație și aștepta o zi a răfuiei pentru care se pregătea convocând la consilii pe membrii clanului cărora le comunica autoritar hotărârile ei. Într-un *stil ermetic*, ridicol conspirativ, Hangerloaica invită la o confruntare de păreri pentru conturarea unei strategii de rebeliune împotriva regimului comunist. Cititorul, prins de suspense, își imaginează viitoare aventuri, iminente încheștări dramatice, dar rapid suspense-ul e neutralizat și se coboară în parodie: niciunul dintre participanți nu e în stare să emită o idee rezonabilă ba, mai mult, din lașitate, toți scontează să culeagă în viitor doar roadele acțiunilor compromițătoare și murdare lăsate în grija altora. În final, cu același gust al parodiei, autorul dirijează sistematic acțiunea în afara făgașului pe care fusese angajată și o plasează definitiv în derizoriu: la semnalul dat de întrebarea prințesei: - *Ei, ce vindem mâine?* suspense-ul cade la zero și cititorul asistă amuzat la trierea veșmintelor ce vor fi vândute a doua zi la Talcioac.

Procedeul anticlimaxului comic dă prilej autorului să creeze o falsă premisă a acțiunii - conspirația aristocraților - ce duce la un suspense care-și pierde repede intensitatea datorită mistificației inițiale, iar rezultatul e o situație de un comic irezistibil.

³ G. Călinescu, op. cit., pag. 65

⁴ G. Călinescu, *Cartea nunții*, E. P. L., București, 1965, pag. 134

**Procedee de realizare a comicului de caracter:
perechea și grupul comic,
motivul păcălitorului păcălit**

În romanele călinesciene comicul de caracter e realizat de multe ori prin *motivul perechii comice* constituite fie prin contrastul, fie prin similitudinea caracterelor. Bunăoară, în romanul *Cartea nunții* apare perechea Silvestru Capitanovici - Jim Marinescu, personaje ale căror structuri psihologice sunt categoric contrastante. Melancolic, hrănindu-se cu spaime, victimă a unui dezechilibru biologic, Silvestru, raportat la Jim, e comic întrucât tânărul reprezintă ceea ce Silvestru nu a fost și nu va fi niciodată. În timp ce Jim evadează prin căsătorie din sufocanta *Casă cu molii*, Silvestru eșuează lamentabil din lipsă de voință, din spaima de neprevăzut, iar încercările lui de a se desprinde de autoritatea familiei – întocmai ca Jim – sunt sincere, dar caraghioase.

În romanul *Enigma Otiliei*, perechile comice se multiplică: Titi contrastează ridicol cu Felix, Aurica concurează comic pe Otilia. Așadar se constată o rafinare a procedului în sensul construirii unui cuplu de cupluri, menit să dubleze comicul. Felix și Otilia sunt personaje ce se bucură de frumusețe morală și fizică, sunt

simboluri ale ingenuității vârstei tinere; Titi și Aurica sunt doar replici caraghioase, caricaturi ale primilor.

Felix are, din primele scene ale prezenței sale în roman, configurația unui viitor intelectual: apetitul pentru studiu, tenacitatea, interesul pentru cercetare, premise ale unei certe evoluții spre o personalitate de excepție. În contrast comic cu maturul Felix, Titi este infantil în purtare și gândire chiar la vârsta studenției: nu se poate concentra asupra studiului în care vede o primejdioasă îndeletnicire. Mai comică e rivalitatea în iubire care, crede Titi, există între el și Felix: ridicol și inconștient de sine, Titi atribuie intrigilor lui Felix indiferența Otiliei față de el.

În celălalt cuplu se distinge prin puritate și strălucire Otilia, întruchipare a feminității tulburătoare și enigmatică; perechea ei comică, Aurica, e lipsită de orice grație, e rigidă și agasantă în obsesia ei de a cuceri bărbații. Aurica răsfrânge într-o strâmbă oglindă

imaginea Otiliei căci ei îi lipsește tot ceea ce are fata lui Costache: farmec, noblețe, tinerețe, generozitate; dimpotrivă, Aurica se distinge prin urătenie, răutate, placiditate, premise pentru a deveni asemeni mamei sale - o *babă absolută fără cusur în rău*.

În cazul altei perechi comice – Stănică și Olimpia - comicul izvorăște atât din contrastul caracterelor, cât și din situațiile pe care acest fapt le generează. În raport cu mobilitatea psihică și acțională a lui Stănică, placiditatea Olimpiei e generatoare de comic. De la început este evident că Olimpia e predestinată a fi abandonată de Stănică de îndată ce acestuia i se va deschide o altă cale de parvenire. Lipsită de intuiție și de imaginație, Olimpia nu poate anticipa reacțiile soțului său, nu ia aminte la mutațiile sufletești ale lui Stănică - perceptibile totuși din tiradele acestuia - și, de aceea la sfârșit nu-i rămâne decât să constate, cu comică și stupidă uimire, divorțul și prosperitatea ulterioară a fostului soț.

O pereche comică realizată prin similitudine - Emil Conțescu și Gonzalv Ionescu - apare în romanul *Bietul Ioanide*, iar comicul rezultă din multiplicarea, din repetarea acelorași trăsături ale personajelor. Surse ale comicului, asemănările dintre cei doi pe parcursul romanului devin din ce în ce mai evidente; mai întâi e pasiunea de a consulta impresionante liste bibliografice, pasiune manifestată la Conțescu din *frica de a nu posedea toată literatura de specialitate*. Autorul chiar subliniază: *Sub acest raport, Conțescu semăna cu Gonzalv Ionescu, cu deosebirea că el personal voia să meargă la substanța lucrurilor, să descopere ceva nou, fiind veritabil pasionat pentru știință, fie și în maniera lui cam naivă, în vreme ce Gonzalv strângea numai bibliografie, cu grija continuă de a găsi pe ceilalți în culpă*⁵.

În al doilea rând, ambii au credința nestrămutată că a deține o catedră universitară reprezintă semnul sigur și decorativ al împlinirii intelectuale și, deși amândoi dispun de toate calitățile necesare realizării unei opere științifice, personajele se complac în sterilitate, într-o excesivă temporizare. Așa, spre exemplu, Conțescu amână pe cât posibil scrierea tratatului său, iar în cazul lui Gonzalv Ionescu, opera pe care ar fi putut-o alcătui datorită vastelor sale informații este substituită de interminabile bibliografii, de ridicole broșuri sau de vânătoria lacunelor din lucrările altora.

Constituind o pereche comică, cele două personaje stârnesc ilaritate prin ridicarea la pătrat a acelorași concepții, acelorași trăsături: cultul bibliografiei, concepția deformată asupra științei, voința, tenacitatea, râvna canalizate în întreprinderi derizorii.

Uneori romancierul multiplică indivizii cu caractere similare punând în mișcare un *grup comic*

⁵ G. Călinescu, *Bietul Ioanide*, Eminescu, București, 1980, pag. 205

alcătuit din exemplare care ilustrează unitatea în diversitate. În *Bietul Ioanide*, autorul ilustrează tipul parvenitului intelectual construind o serie de personaje care, fiecare în felul său, constituie un simbol al abdicării de la menirea intelectualului. Această repetare, multiplicare a aceluiași tip, surprins în nuanțele cele mai variate e generatoare de comic.

Un prim nucleu restrâns al grupului comic este alcătuit din *cei trei Dioscuri*, figuri hilare, având în comun originea țărănească precum și agravarea, prin cultură, a viziunii practice asupra vieții, care-l determină pe Gulimănescu să colecționeze *gospodărește* posturi bine plătite și o mulțime de obiecte de utilitate practică, pe Panait Suflețel să alerge după ocazii de profit, iar pe rigidul Dan Bogdan să se preteze la umilitoare rugăminți spre a obține avantaje și favoruri pentru sine și pentru numeroasele lui rude.

Alte personaje vin să se adauge grupului comic: geograful Conțescu, simbol al universitaromaniei, orientalistul Hagienus, leneș și rafinat degustător de cultură, *ministeriabilul* Pomponescu, arhitectul ce-și ascunde ratarea sub paravanul reușitei în societate. În cazul tuturor autorul consemnează aceeași comică efortare sterilă, aceeași enormă risipă de energie în gol. La un moment dat, aceste personaje nici nu mai reprezintă psihologii distincte, ci niște manechine înzestrate cu un minim de viață interioară și cu acele reacții exterioare pe care le pretinde conformitatea la scara de valori mondene. Aici sursa comicului e nu numai similitudinea personajelor, ci și tratarea lor în chip de marionete stimulate de un unic impuls: parvenirea.

În rândul procedeeleor comice prezente în romanele lui Călinescu se situează *motivul păcălitorului păcălit*, motiv subordonat comicului de caracter și adaptat cu suplețe să comunice nu numai o viziune comică, dar și una satirică întrucât efectul de bumerang, prin care păcălitorul e la rândul-i păcălit, se produce grație acțiunilor unor personaje prin nimic superioare moral păcălitorului inițial.

Personajul Costache Giurgiuveanu din *Enigma Otiliei* se găsește în circumstanțele ideale pentru a intra în acest joc al păcălelilor: din avariție, privită la început cu un comic bonom, personajul *păcălește* în permanență pe cineva, ciupindu-l de bani. Treptat el începe să fie privit dintr-un unghi satiric: încolțit fiind cu brutalitate de clanul Tulea și de Stănică sau cu blândă persuasiune de Pascalopol, protectorul Otiliei, Costache devine avarul ce încearcă cu obstinație să-și conserve avutul. Dintr-un reflex de conservare, din nevoia de a-și perpetua modul său de a fi, combinate cu intențiile generoase față de Otilia, personajul încearcă să păcălească familia Tulea și acceptă înfierea Otiliei. Reacția violentă a Aglaei îl face însă să dea înapoi și să conceapă un plan care, crede el, îi aparține: *Dacă nu mai sunt legi în țara asta și nu poți să lași ce-i al*

*tău cui poștești, vând mai bine. Dau eu cui vreau și dumnealor să ia vântul*⁶. În realitate, ideea îi fusese cu perfidie inoculată de Stănică Rațiu, personaj ce va inversa situația, preluând rolul de păcălitor.

Din acest moment orice încercare a lui Costache de a scăpa din cercul presiunilor lui Stănică e sortită eșecului. Totuși personajul se leagănă în iluzii și-și organizează rezistența. Față de prudentele și delicatele încercări de persuasiune ale lui Pascalopol, Costache are o invariabilă replică: *Am eu planurile mele cu Otilia mea!*⁷ însă, în fața rafinamentelor mijloace de atac ale lui Stănică, moș Costache se comportă ca o păpușă ale cărei sfori le manevrează avocatul. Având darul ubicuității, Stănică face din casa lui Costache universul său zilnic unde spionează, încearcă saltelele, ciocănește pereții sau dușumelele căutând ascunzătoarea banilor. Presiunea psihologică a lui Stănică asupra lui Costache va atinge curând paroxismul: într-un rând, profitând de boala bătrânului și de spaima acestuia față de moarte, avocatul povestește cu o *viteză satanică* despre diverse decese. Acest îndelung și perfid asalt asupra averii lui Costache e desăvârșit de Stănică prin furtul banilor ascunși sub saltea. Efectul e de bumerang: Costache devine păcălitorul păcălit.

Plămădiți din același lut, protagoniștii farsei nu oferă însă un spectacol tonic în care binele triumfă asupra răului - ca în *commedia dell'arte* - ci lasă un gust amar, căci eroii farsei sunt simboluri ale unei lumi derutante unde nu există deosebiri între păcălitori și păcăliți.

Desigur că modalitățile de realizare a comicului din romanele lui G. Călinescu sunt mult mai complexe. Cum în articolul de față nu ne-am propus a epuiza subiectul, nu ne-am referit la aspectele satirice, la viziunea parodică, la motivul lumii ca spectacol ori la jocul măștilor, al marionetelor.

În concluzie, am dori să subliniem că este incontestabil faptul că, fără a cunoaște procedeele și motivele comice, precum și modalitățile prin care ele sunt suplu adaptate pentru a comunica ampla viziune comică a lui G. Călinescu asupra lumii, opera scriitorului nu poate fi pe deplin receptată.

Valentina CHELU,
profesor

⁶ G. Călinescu, *Enigma Otiliei*, Eminescu, București, 1971, pag. 197

⁷ G. Călinescu, op. cit., pag. 207

Școala și biblioteca

Școala Gimnazială A. S. Pușkin Brăila este un mediu educațional multicultural care promovează identitatea etnică a populației școlare majoritare și încurajează afirmarea calităților și aptitudinilor elevilor, indiferent de etnie și religie, pentru a fi capabili să-și aleagă viitorul cel mai potrivit. Este deja binecunoscut faptul că Școala Gimnazială A. S. Pușkin constituie un reper referențial în zona activităților educative extracurriculare.

Biblioteca școlară, la rândul ei, se alătură complexului educațional al școlii și își aduce aportul la îmbogățirea potențialului creativ al unității de învățământ. În cadrul bibliotecii școlare, în cursul ultimilor ani s-au derulat activități extrașcolare complexe. Dacă ar fi să amintim o parte dintre acestea am putea începe periplul nostru cu întâlnirile din cadrul cercului de creație *Pușkinistul*, medalioanele literar-muzicale, concursurile literare, vizionările și audițiile, încheind enumerarea cu șezătorile literare.

Bibliotecarul școlar colaborează cu cadrele didactice din învățământul primar rezultând activități educative atractive pentru elevi cu un target precis pentru educația estetică a copiilor. Dintr-o astfel de colaborare a rezultat o activitate realizată cu profesorul pentru învățământ primar Veronica Lacurezeanu, consilierul educativ al școlii, în cadrul proiectului educațional *Dăm click pe România*, lansat de Asociația *Ateliere*

fără frontiere. Finalitatea acestei activități a fost una extrem de benefică pentru instituția noastră

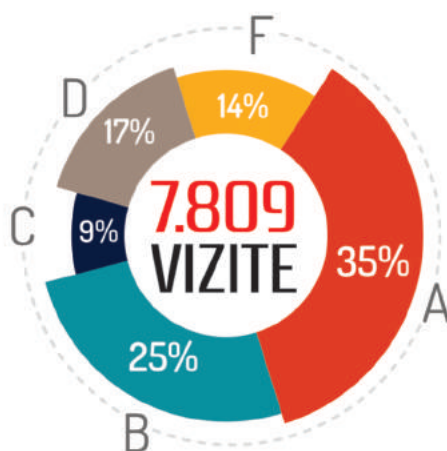
de învățământ - donarea a cinci calculatoare pe care, în prima fază, le vor folosi copiii din clasa I. Practic, putem vorbi de o continuare a proiectului *Dăm click pe România*, asta pentru că la prima ediție am obținut tot cinci calculatoare, aflate acum în biblioteca școlii.

De asemenea, grație colaborării cu Veronica Lacurezeanu, recent, s-a derulat în biblioteca școlii întâlnirea cu ziarista și scriitoarea Armanda Filipine care, la nivelul clasei I, a realizat un convingător pro domo pentru lectură.

Toate aceste exemple demonstrează faptul că biblioteca școlii se erijează într-un factor educațional eficient, parte a întregului proces de educare multiplă a copiilor.

Lenuța Chirsanov,
bibliotecar, Școala Gimnazială
A. S. Pușkin Brăila

CLUB VACANTA 2018

260 vizite/zi

7.809 copii, tineri, adolescenti

20%

80%

6 săptămâni

30 zile

700 ore de ateliere

40%

60%

60 ateliere
workshop-uri
vizite in oras

105 voluntari si bibliotecari

ateliere sportive
dezvoltare personala
teatru
portretistica
doctor de carti

canto
balet
limba engleza
limba spaniola
limba greaca

Infografic realizat de
Dana Ștefania CIUTACU
Bibliotecar - sociolog

Caseta redacțională
EX Libris nr. 10/2018:

Redactor șef: Teodora SOARE
Secretar de redacție și corectură:
Roxana NEAGU

Coperta: Cerasela GEORGESCU
Tehnoredactare: Laurian ONOFREI

Revistă editată și multiplicată
de Biblioteca Județeană PANAIT ISTRATI Brăila
Piața Poligon, nr. 4

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "PANAIT ISTRATI" BRĂILA

www.bjbraila.ro • e-mail: bjpi@bjbraila.ro

*„Nu Brăila este fiica Principatului Țării Românești,
ci ea este maica acestuia.”*

Nicolae Iorga

ISSN 2285 – 9721
ISSN-L 2285 – 9721

